En peu de Pau

butlletí sobre pau, desarmament i desenvolupament

1984 Nº 0 MARÇ-ABRIL

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

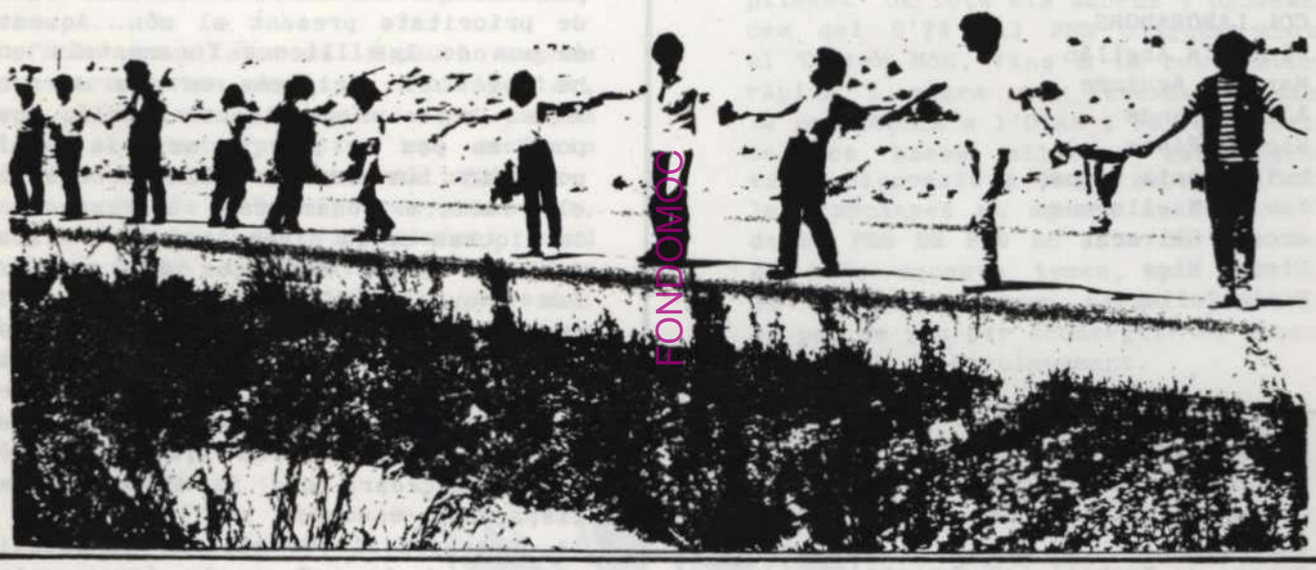

FONDO MOC

Sumari

	PAG.
EDITORIAL	2
EL DISCURSO CERRADO DEL DESARME OFICIAL	4
DECLARACIÓ SOBRE LA IL.LEGALITAT DE LES ARMES NUCLEARS	6
UN PLA D'URGÈNCIA PER SOBREVIURE	9
L'EXPERIÈNCIA DEL CAMPAMENT DE DONES PER LA PAU DE GREENHAM COMMON	11
APRENDE A CONSTRUIR LA PAU	15
SOBRE L'OBJECCIÓ FISCAL	17
NO PLOREU PER NICARAGUA, DEFENSEU-LA!	19
INFORMACIONS BREUS	20
SECCIÓ BIBLIOGRÀFICA	23
MATERIAL DISPONIBLE	25
I TÚ QUÈ ET POSES A LA BOCA?	27

REDACCIÓ
Carme Castells
Joan Gomis
Rafael Grasa
Elisa Grau
Toni Pigrau
Joan Manuel Romaní
Josep Torrell

GRAFISMES
Cristina Losantos

COL.LABORADORS
Victoria Abellán
Mariano Aguirre
Alfons Banda
Vicenç Fisas
Luis García Ramos
Xavier Masllorens
Arcadi Oliveras
Víctor Ríos
Enric Tello

EDITADA AMB EL SUPORT DE:
Associació per les NN.UU.
Campanya Contra la Fam
Càritas
Centre de Treball i Documentació
Cidob
Col.lectiu ecologista de Girona
Comitè Antinuclear de Catalunya
Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament
Fundació per la Pau
Grup dels Drets Humans de la Creu Roja
Institut dels Drets Humans de Catalunya
Intermón
Justícia i Pau
Medicus Mundi
Mientras tanto
Moviment d'Objectors de Consciència
Moviment 0'7%
Pax Christi
Servei Civil Internacional
Unió de Religiosos de Catalunya
Universitat per la Pau

Aquest llistat s'ha d'entendre com el de les entitats a les quals s'ha proposat participar en el projecte i per tant no te caràcter definitiu.

FONDOMOC

Editorial

EN PEU DE PAU neix d'una constatació i d'una voluntat de confluència: de la constatació que la guerra sorda i constant que any rera any mata de fam 40 milions de persones va indestriablement lligada a la desbocada cursa d'armaments que, tot buscant la "seguretat", ens militaritza més i més i ens aboca al desastre, i també d'una voluntat de confluència, d'aplegar grups, persones i moviments i acostar idees per tal de canviar l'irracional ordre de prioritats present al món. Aquesta és una de les lliçons fonamentals que ha après el pacifisme en els darrers anys: sols un moviment massiu, que posi **en peu de pau** la majoria de la població buscant la coincidència en els factors fonamentals i respectant la riquesa de la diversitat, pot acabar amb una cursa boja que ara mata de fam i que aviat podria significar la destrucció massiva de moltes de les espècies vives del planeta. Ambiciosament i clara: **EN PEU DE PAU** neix per ajudar a bastir un mur de sensatesa que freni les 17.000 armes estratègiques nuclears que ja abans de ser disparades ensorren en la misèria i la desesperació 700 milions de subalimentats. A la raó de la força volem oposar des d'aquestes pàgines la força de les raons.

EN PEU DE PAU reuneix en les seves pàgines a persones que pertanyen a grups que treballen per la pau, el desarmament i el desenvolupament, que provenen de tradicions força diverses. La iniciativa sorgí de persones que convergien en l'apreciació de la urgència dels moviments en pro de la pau, en la inevitabilitat d'usar mètodes no violents i en la prioritat d'estroncar la desigualtat.

La revista ha estat concebuda com una publicació bàsicament informativa, com una eina de treball per a grups, escoles, institucions, etc.; si volem mobilitzar l'opinió pública contra la cursa d'armaments i la creixent separació entre els països desenvolupats i els subdesenvolupats hem de començar per posar-li a l'abast informació poc coneguda, per arrancar-la de la cerimònia de la confusió i de la

ignorància a què ha estat sotmesa tot dient-li que les qüestions de la guerra, la pau, el desarmament i el desenvolupament són coses d'experts. Quan està en joc la supervivència tots som experts; els responsables de les nostres vides som nosaltres i no els governs. La revista vol ajudar a què tots esdevinguem experts. L'educació per a la pau, per assolir un estat de no violencia i justícia, serà, doncs, un objectiu prioritari; per tal d'aconseguir-ho cal una lenta penetració cultural en el teixit social que combini la informació i la difusió d'idees, iniciatives i campanyes. Donar alè a les diverses campanyes que allunyin el perill de guerra i maldin per un repartiment més just dels béns globals del planeta serà també prioritari: campanyes contra la fam, en pro de la desnuclearització municipal i regional, en pro de l'acceptació de l'objecció com a dret irrenunciable de l'individu,...

Definir-nos a favor de la pau no suposa per part nostra cap tipus d'ambigüitat, ans al contrari, la pau de què parlem és un concepte positiu, una denúncia de la violència estructural profundament arrelada a les nostres societats, una violència que l'hemisferi nord aplica també a l'hemisferi sud, que tot sovint genera violència directa; la pau és impossible sense un ordre de relacions humanes que elimini la injustícia i la desigualtat. Podríem parlar de "pau" si finalment s'evités el risc d'holocaust nuclear però continués l'holocaust de les desenes de milions de persones que de 1945 ençà han mort a les múltiples guerres que el nord ha "exportat" al sud? Podríem parlar de pau si continua l'increment brutal de despeses militars, si augmenten els 700.000 milions de dòlars esmerçats en despeses militars durant l'any 1982, si creix encara l'esfereïdora xifra d'un milió i quart de dòlars destinat, minut rera minut, a engrossir els carros de la guerra? També en aquest punt caldrà utilitzar la força de la raó.

Tampoc ha d'esperar-se per part de **EN PEU DE PAU** cap ambigüitat quant als temes de casa, pel que fa a la problemàtica de la pau, el desarmament i el desenvolupament a l'estat espanyol: estem disposats a demanar el compliment de tots els acords i promeses, des del 0'7% del PNB d'ajuda mínima al Tercer Món, fins a la convocatòria ràpida i clara del referèndum sobre la pertinença a l'OTAN i la continuïtat de les bases militars estrangeres, estem disposats a donar suport a totes les campanyes en aquest sentit, a fer de **EN PEU DE PAU** un lloc de discussió de tots aquests temes, que forneixi la informació que permeti posar-nos en peu de pau per aconseguir el desarmament i el desenvolupament.

FONDOMOC

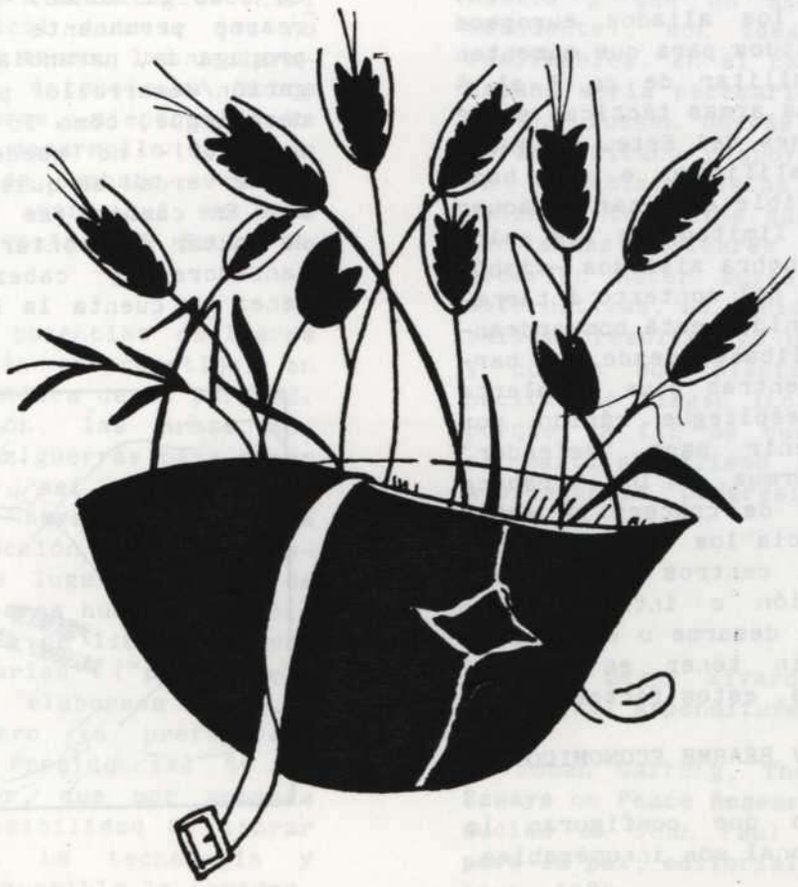

1988

Opinió

EL DISCURSO CERRADO DEL DESARME OFICIAL

SOBRE LA FUTILIDAD DE LAS CONVERSACIONES DE DESARME

Mariano Aguirre

1984 ha comenzado sin conversaciones sobre desarme; apenas una tímida conferencia en Estocolmo de la que nadie espera resultados espectaculares. Después de la no ratificación de los acuerdos SALT II sobre armas estratégicas por parte del Senado norteamericano, las diferentes variaciones de la "opción cero" reaganiana, el resurgimiento de la guerra fría, la inflexibilidad de la OTAN ante la propuesta soviética de incluir las fuerzas nucleares francesas y británicas en las negociaciones sobre armas de "teatro", y el principio del despliegue de los nuevos misiles de alcance medio Pershing II y de crucero, la ruptura era tan inevitable como coherente dentro de la lógica general del rearme.

Las tensiones se agudizan: Líbano, Irán-Irak, bloqueo a Nicaragua y guerra casi declarada en América Central, presiones sobre los aliados europeos de los Estados Unidos para que aumenten su presupuesto militar de un 3 al 4 por ciento, nuevas armas tácticas soviéticas en los países del Este. Un juego de reacción, justificado o no, hace que resulte imposible alcanzar un acuerdo en el espacio limitado de los salones de Viena y Ginebra aislados -simbólica y realmente- del contexto internacional. Estados Unidos está bombardeando el West Bank libanés desde sus barcos de guerra mientras pone en alerta su fuerza de despliegue rápido por si debe intervenir para "defender" el estrecho de Ormuz. Y los Pershing II y los misiles de crucero ya están ahí, apuntando hacia los "blancos seleccionados" (silos, centros de control, mando, comunicación e inteligencia). ¿Cómo alcanzar el desarme o el control de armamentos sin tener en cuenta, entre otros muchos, estos factores?

DESARME POLITICO Y REARME ECONOMICO.

Las situaciones que configuran la tensión internacional son innumerables. Pero a estas situaciones, que van de Norte a Sur y de Este a Oeste, uniendo el Tercer Mundo con el mundo teóricamente desarrollado en el problema de la guerra por los recursos naturales y humanos, y los puntos clave geopolíticos, se suman la dinámica de la carrera de armamentos, por un lado, y las líneas políticas de los principales protagonistas, por otro. No es posible hablar de negociaciones si no se tienen en cuenta las variables que configuran la carrera de armamentos: hay un complejo no sólo militar-industrial, sino también científico-técnico unido al sindicalismo amarillo y al submundo de tecnócratas, abogados, intermediarios, que viven y fomentan la carrera de armamentos. Ruth Leger Sivard estima que más de 100 millones de personas están pagados de forma directa o indirecta por los ministerios de defensa de todo el mundo. (1) La realidad del rearme permanente -con sus dosis de propaganda, paranoia, ciclos de investigación/desarrollo/ producción./ venta y despliegue, como lo explica Johan Galtung (2)- no puede dejarse de lado si de verdad se quiere hablar de desarme. En cambio, se utiliza la técnica de contar y recontar misiles, vehículos lanzadores y cabezas nucleares sin tener en cuenta la brecha tecnológica,

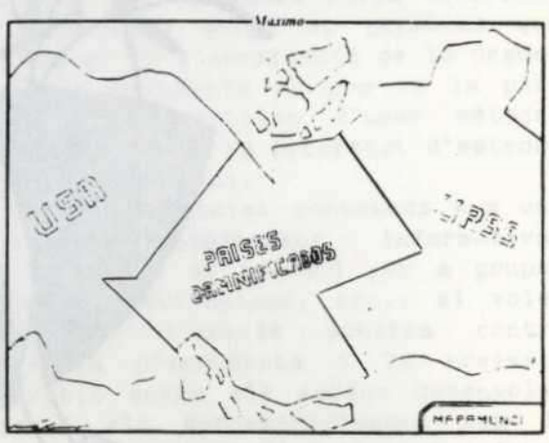

FONDOMOC

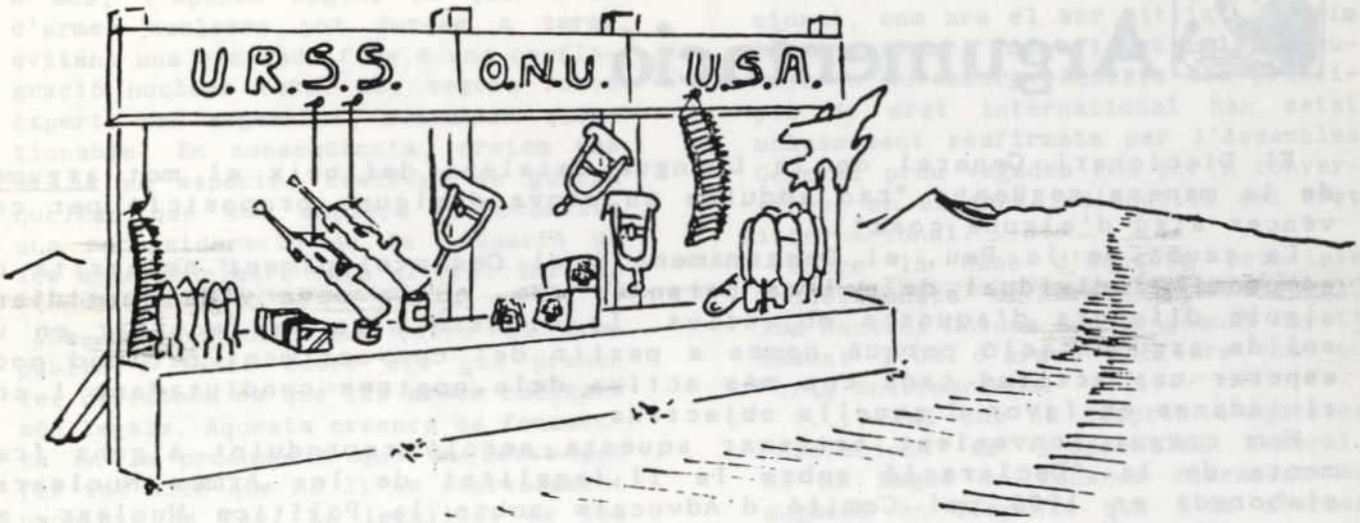

las diferencias geográficas, lo cualitativo, en definitiva. Y olvidando, por supuesto, que hay ya una sobrecapacidad de eliminación -el overkill- que ha dejado a la disuasión mínima perdida en el horizonte del pasado.

Europa occidental dice, sus gobiernos dicen, que desean negociar. Sin embargo en los últimos años han proliferado los contratos para la fabricación conjunta de armas por parte de Francia, Alemania, Italia y España entre otras naciones. ¿Pedir el desarme en el discurso político pero fomentarlo en el terreno económico? Los arsenales son hoy en día complejos integrados,con mandos centrales para estrategias unificadas. No es difícil deducir que no tienen sentido, por tanto, las declaraciones de buenas intenciones sobre la paz y el desarme, mientras a la vez se fomenta el desarrollo de armas tácticas, aviones de combate o carros de asalto. Porque ¿para qué se arma Europa si no es contra el Pacto de Varsovia?

Las dos grandes potencias nucleares y sus aliados están comprometidos en la política armamentista de la paridad. Pero por definición, las armas son para la guerra y las guerras para ganarlas. No es ilógico, así, que en menos de veinte años se haya pasado de la teoría de la destrucción mutua asegurada (MAD), que dio lugar al mito de que las armas nucleares nunca se utilizarían, a la teoría de librar guerras nucleares y ganarlas ("prevalecer" dice Weinberger), elaborada por el equipo Reagan, pero ya prefigurada por la Directiva Presidencial 59 en la época de Carter, que por primera vez esbozaba la posibilidad de librar guerras nucleares. La tecnología y el overkill hacen imposible la paridad. Visto desde el otro lado de la moneda, es la paridad, o su búsqueda, la que fomenta el armamentismo selectivo.

Por todo lo anterior, no se puede seguir confiando en las conversaciones sobre desarme tal como están planteadas. Presionadas por los movimientos pacifistas, comisiones no gubernamentales como la presidida por Olof Palme, y propuestas de gobiernos casi neutrales son las que habrá que tener en cuenta y apoyar. Zonas desnuclearizadas -por ejemplo, la península ibérica- municipios desnuclearizados, áreas de confianza (como el pasillo alemán libre de armas tácticas que propone Suecia y que ha sido rechazado por Occidente), son ideas más viables y realizables. En el caso de países como España sería necesario que los gobiernos no fuesen detrás del armamentismo norteamericano y apoyasen -por ejemplo en Estocolmo- estas propuestas. Los países intermedios que todavía no tienen armas nucleares en su territorio deberían hacer suyas las iniciativas alternativas. La paridad y el multilateralismo resultan ya posturas absurdas, y cuando son planteadas por grupos pacifistas llegan incluso al patetismo porque, a fin de cuentas: ¿la fe en el multilateralismo no es acaso una aquiescencia "progresista" al rearme?

FONDOMOC

NOTAS

1/ Ruth Leger Sivard, **World Military and Social Expenditures**, Virginia 1980.

2/ Johan Galtung, **The War System**, en **Essays on Peace Research**, Vol.II, reproducido en John Paul Lederach, **Educar para la paz**, editorial Fontamara, Barcelona, 1984.

Argumentació

El Diccionari General de la LLengua Catalana defineix el mot argument de la manera següent: "raó adduïda en prova d'alguna proposició per convèncer algú d'alguna cosa".

La causa de la Pau, el Desarmament i el Desenvolupament necessita del compromís individual de moltes persones que, en la seva vida quotidiana, siguin difusors d'aquests objectius. La difusió s'ha de recolzar en una sòlida argumentació perquè només a partir del convenciment profund podem esperar una actitud cada cop més activa dels nostres conciutadans i conciutadanes en favor d'aquells objectius.

Hem cregut convenient estrenar aquesta secció reproduint alguns fragments de la **"Declaració sobre la il.legalitat de les Armes Nuclears"**, elaborada en 1981 pel Comité d'Advocats sobre la Política Nuclear, amb seu a Nova York, aportada com a document de treball a les sessions del "TRIBUNAL CONTRA LES ARMES DE PRIMER COP I DE DESTRUCCIO MASSIVA A L'EST I A L'OEST", reunit a Nuremberg els díes 18, 19 i 20 de febrer de 1983, per iniciativa del Partit dels Verds de la República Federal Alemanya.

Ha estat repetidament emprada per polítics, militars i diplomàtics de les potències nuclears, fins i tot per un sector dels juristes, l'argumentació en favor de la legalitat de l'ús de les armes nuclears en base que no existeix cap norma de Dret Internacional que, explícitament i concreta el prohibeixi. Aquesta tesi és rebutjada en el document que aquí reproduïm, que ve a coincidir amb les posicions expressades per diversos col.lectius de juristes d'arreu del Món.

FONDOMOC

DECLARACIÓ SOBRE LA IL·LEGALITAT DE LES ARMES NUCLEARS

Comité d'Advocats sobre la Política Nuclear

La Humanitat ha iniciat un període crític en la seva història com a espècie. Els arsenals nuclears actuals tenen la potència necessària per anihilar un ampli segment de la població mundial, per a devastar i contaminar immenses zones de la superfície terrestre i per a produir imprevisibles i incontrolables conseqüències biològiques i mediambientals. Breument, les armes nuclears amenacen la mateixa supervivència humana.

Malgrat això, l'us d'armes nuclears, tantes vegades considerat impensable està essent contemplat de forma creixent pels qui decideixen la política dels Estats Units. De fet, amb la Directiva Presidencial nº 59, els Estats Units han adoptat oficialment una estratègia de contraforça que concep l'us (inclòs el primer ús) d'armes nuclears en una diversitat d'escenaris bèl.lics tant convencionals com nuclears. Aquest desplaçament en l'orientació de l'estratègia nuclear ha donat com a resultat, per a major preocupació, la posició de l'administració Reagan segons la qual els Estats Units han d'estar preparats per a intervenir, fent servir armes nuclears si cal, per tal de protegir els interessos dels Estats Units allí on siguin amenaçats. S'ha desenvolupat, per tant, en la política oficial dels Estats Units una perillosa acceptació de la legitimitat i de l'eficàcia d'utilitzar armes nuclears per capgirar situacions internacionals considerades adverses als interessos nacionals.

LLuny de preservar la pau internacional com es proclama, aquesta estratègia nuclear ens ha d'apropar versemblantment a la guerra nuclear. La insistència en una opció de guerra nuclear limitada augmenta dramàticament l'expectativa que les armes nuclears seran emprades en una situació de crisi.

A més, l'opinió segons la qual l'us d'armes nuclears pot dur-se a terme evitant una escalada fins a una conflagració nuclear total és, segons força experts han augmentat, summament qüestionable. En conseqüència, creiem que hi ha un espectre creixent de guerra nuclear que ens emplaça a escometre una reconsideració de la situació de les armes nuclears sota el dret internacional.

La creença dominant entre el gran públic i també entre els qui prenen les decisions és que les armes nuclears són legals. Aquesta creença es fonamenta en la presumpció que un Estat pot fer tot allò que no li és expressament prohibit de fer. La legalitat de les armes nuclears no pot ser però jutjada únicament per l'existència o inexistència d'una norma convencional que les prohibeixi explícitament o en restringeixi l'ús. Qualsevol anàlisi jurídica raonable ha de considerar totes les fonts reconegudes del dret internacional: els tractas internacionals, el costum internacional, els principis generals del dret, les decisions judicials i els escrits dels publicistes més qualificats. De particular rellevància per a la legalitat de les armes nuclears són la colla de tractats i convencijons que limiten l'us de qualsevol arma en la guerra, la tradicional distinció entre combatents i no combatents i els principis humanitaris que inclouen la prohibició d'armes i tàctiques especialment cruels i causants de sofriments innecessaris. Un repàs a aquests principis bàsics dóna suport a la conclusió que la utilització d'armes nuclears i l'amenaça de fer-ho, es il.legal segons el dret internacional. (...)

(...) Un dels tractats normatius més importants, la Carta de les Nacions Unides, estableix per a tots els Estats l'obligació jurídica d'abstenir-se de l'amenaça o l'us de la força en llurs relacions internacionals excepte en cas d'autodefensa o sota l'autoritat de les Nacions Unides. A més, el principi que una guerra d'agressió és mereixedora del més alt grau d'oprobi internacional, com ara el ser titllat de crim internacional, fou afirmat pels Tribunals de Nuremberg. Aquests dos principis de dret internacional han estat unànimement reafirmats per l'Assemblea General prou vegades com per a convertir-se en axiomes indiscutits del dret internacional.

Sobre la base d'aquests principis inqüestionats de dret internacional, les Nacions Unides han condemnat repetidament l'ús d'armes nuclears com un "crim internacional" (...)

(...) Tal com es desprèn d'aquestes resolucions de l'Assemblea General, hi ha hagut un consens clarament en augment en l'opinió que l'ús d'armes nuclears contradiu els principis humanitaris fonamentals en els quals es basa el dret internacional.

Això no obstant, hi ha una influent corrent de pensament que negaría l'aplicabilitat del dret de la guerra existent a la conducció de la guerra nuclear. Aquesta escola sosté que en una era de "guerra total" fins i tot les normes més fonamentals poden ser ignorades si això incrementa les oportunitats de victòria. Aquest argument fou argüit en un altre context per alguns dels encausats de Nuremberg i indignadament refusat pel Tribunal Internacional. La sentència del Tribunal adverteix que aquesta "concepció nazi" de guerra total destruiria la validesa del dret internacional en el seu conjunt. En últim extrem, la legitimitat d'aquesta concepció exculparia Auschwitz.

En definitiva, si l'objectiu del dret de guerra -establir límits a la violència permesa- ha de ser acomplert en alguna mesura de forma seriosa i si els princips bàsics d'humanitat han de continuar essent rellevants en la seva interpretació, llavors cal concloure que qualsevol amenaça d'emprar armes nuclears és il.legal. La "supervivència" del conjunt és tan elemental que la prohibició pot ser inferida del dret de guerra existent. Concloure una cosa diferent seria ignorar el caràcter bàrbar i vil de l'us d'armes nuclears. Conformant les mínimes exigències de decència com ho fa el dret de guerra, excloure les armes nuclears d'aquest cos jurídic seria prescindir fins i tot d'aquest nivell mínim.

Els efectes genètics i mediambientals resultants de l'us d'armes nuclears, per sí sols, aporten un colpidor argument moral i humanitari contra la seva legalitat. (...) L'innecesari i despro-

FONDOMOC

porcionat sofriment derivat del seu ús; la naturalesa indiscriminada de llurs efectes per a civils i combatents ensems; la incontrolable precipitació radioactiva que desencadenen; i la seva semblança quant als efectes amb el verí, els gasos tòxics i les armes bacteriològiques (tots ells prohibits per la Convenció de La Haia de 1907 i el Protocol de Ginebra sobre Gasos Tòxics de 1925), cada un d'ells és una base suficient per concloure que l'amenaça o l'us d'armes nuclears és prohibit sota el dret internacional existent. Presos tots alhora, aquests arguments forneixen un suport aclaparador que l'amenaça o l'us d'armes nuclears és contrari als dictats del dret internacional.

També, per tant, els esmentats arguments donen una base legal vàlida per deslegitimar i criminalitzar la producció, possessió i control d'armes nuclears. Si una línia de conducta és il.legal, aleshores la planificació i preparació d'ella són, per lògica moral i legal, també prohibides. D'altra banda, l'atac a la legalitat de la manufacturació i possessió d'armes nuclears és ara d'allò més necessària donades les perspectives creixents d'un ús "accidental" d'armes nuclears provinent de les perilloses estratègies actuals de primer cop.

La nostra intenció no és guanyar punts en la batalla per l'enginy jurídic. El que volem presentar als companys advocats, als qui prenen les decisions governamentals i al públic en general, és la idea que la guerra nuclear conduiria a resultats incompatibles amb normes fonamentals del dret internacional, la moral més elemental, i oposats a qualsevol concepció racional dels interessos nacionals i l'ordre mundial. En definitiva, la veritable naturalesa de la guerra nuclear destrueix tots els valors que el dret ens obliga a preservar. Si bé és exacte dir que el dret internacional no ha estat tan efectiu en la regulació dels actes estatals com hauria d'haver estat el dret internacional és important per salvaguardar el nostre sentit d'humanitat i per engrandir les esperances de pau.

Reduir les probabilitats de guerra nuclear ha de ser òbviament, en conseqüència, la més alta prioritat de la nostra professió. Vers aquesta fita cal que la comunitat dels juristes dediqui una atenció urgent a l'estudi i desenvolupament del dret internacional en relació a les armes nuclears.

Nord - Sud

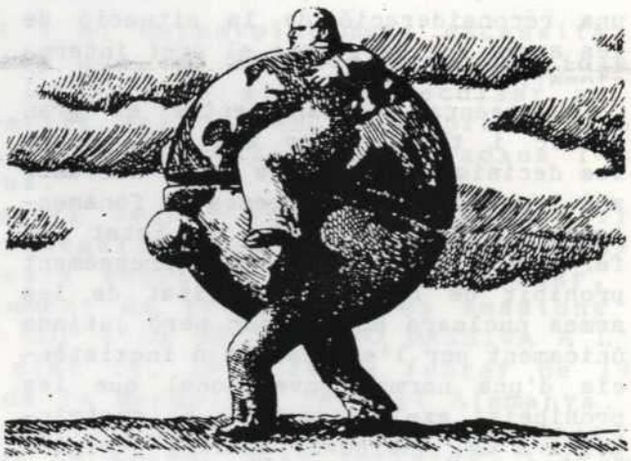

Les Nacions Unides, les seves agències especialítzades, el Fons Monetari,el Banc Mundial... tot ens sona a "cosa internacional". En efecte, el paper dels diferents governs que hi ha hagut a l'Estat Espanyol sempre ha estat el mateix: Aportar la contribució mínima per poder continuar sent-ne membre. Els mitjans de comunicació social, amb comptades excepcions, no ho consideren notícia.

El públic en general té noció que hi ha d'haver algú que treballi en el terreny de l'alimentació, algú altre en la salut, i també sobre el comerç... però el detall del que hi ha darrera les sigles FAO, OMS i UNCTAD no és conegut. Hom diría que tampoc no val la pena, atès els resultats pràctics que aquestes institucions han assolit en les dues décades pel desenvolupament que la ONU va inaugurar pomposament l'any 1960. Nosaltres mantenim, però, el punt de vista que mentre ens gastem 25 vegades més diners en armament que en ajut al desenvolupament, no s'hi val a criticar aquesta petita part per ineficaç. Es un peix que es mossega la cua. Quan ens gastem 25 vegades més diners per a la pau que per a la guerra llavors ja entrarem en detall sobre si alguna despesa és poc o molt oportuna.

FONDOMOC

UN PLÀ D'URGÈNCIA PER SOBREVIURE

Joan Manuel Romaní

Contràriament a una idea molt estesa, un pla d'urgència per a la supervivència no és un programa d'ajut alimentari. Es una operació global a una zona determinada, integrant una multitud d'accions estructurals i infraestructurals, de regeneració del teixit social, humà, sanitari, d'entorn, de infraestructura, de formació, totes coordinades i integrades en un pla elaborat específicament per a la regió en qüestió. Es una operació concertada, portant en ella els gèrmens i les bases de l'autosuficiència: és garantir la supervivència per les premisses del desenvolupament.

On actuar i amb quins criteris?

El criteri de mesura de tota l'acció és el de l'evolució de les **taxes de mortaldat** i de **l'esperança de vida.**

Amb aquest criteri no es pot fer trampa, mentre que sota l'aparença d'ajut o de desenvolupament, es pot fer passar qualsevol cosa.

No es tracta tampoc de gastar l'acció en tots el focus de malnutrició i de misèria del món, sinó de concentrar-se, segons els mitjans, sobre una, dues o potser quatre o cinc regions on hi ha una situació **endèmica** i on s'atacarà de manera adequada allò que provoca les elevades taxes de mortalitat, per assegurar-ne la progressió descendent. No es tracta, doncs, de realitzar una supervivència artificial o efímera, ni un martellament de xoc cec. Ans al contrari, es tracta de planificar, concertar i coordinar els esforços en una sèrie d'accions integrades a fi d'obtenir resultats durables.

Aquesta acció no ho és tot, però, sense ella, els projectes de desenvolupament necessaris que s'estenen en un període de bastants anys són il.lusoris -com demostra l'experiència- i contemplen, impotents, l'acumulació dels morts.

Convé actuar primerament allà on les taxes de mortalitat són més elevades i l'esperança de vida més curta.

No n'hi ha prou amb considerar els països on les taxes de mortaldat són més altes. S'ha de dividir l'estudi per regions. En efecte, prenem el cas d'un país on les taxes de mortaldat global siguin 2,5 vegades més elevades que a Europa i l'esperança mitjana de vida 30 anys més curta. En general, hom s'adona que a certes regions del país, i particularment a les grans ciutats, les taxes de mortalitat són una mica superiors a les que coneixem. Al contrari, a d'altres regions, poden ser de 3 a 5 vegades més elevades que les nostres, amb una relació de 1 a 15 o a 30 per a la mortalitat infantil. Per a cada una d'aquestes regions s'haurà d'elaborar un pla d'urgència.

Quan s'han seleccionat d'aquesta manera la zona o les zones on es vol actuar, s'ha de fer, per a cada una d'elles, l'inventari de **totes** les causes de mortalitat, siguin principals o secundàries (higiene, malalties, aigua, nutrició, pobresa, recursos, collites, ús prioritari del sòl, desertificació, retedat, manques estructurals i infraestructurals, possibilitats de comunicació, desculturització,etc...)

S'han de conèixer, també, els projectes en curs, els plans existents, les

FONDOMOC

organitzacions que treballen a la regió etc... i igualment les condicions polítiques.

L'Estat o l'autoritat comandatària ha de convocar el conjunt de grups i individus a elaborar tots plegats a partir d'aquests elements, el conjunt de mesures adaptades a cada situació particular, per garantir una reducció ràpida i durable de les taxes de mortalitat i, conseqüentment, l'elevació de l'esperança de vida. No es tracta solament de les agències especialitzades del sistema de les NN.UU. (UNICEF, PNUD, FAO, OMS, CNUCED, etc...) sinó també de ONG (Organismes no governamentals) competents que hauran de jugar un rol fonamental, tant a l'elaboració del pla com a la seva posada en marxa, experts, representants locals, institucions i ministeris implicats.

El pla haurà de constituir un atac simultani de totes les causes de mortalitat, d'una manera que garanteixi la possibilitat de l'autosuficiència. L'acció tendiria a "congelar" el procés de sub-alimentació, de degradació sanitària i infraestructural, i de l'empobriment de les regions i dels pobles més tocats, mitjançant una intervenció d'urgència sobre el conjunt de causes primàries i secundàries d'aquesta situació, permetent alhora el començament d'un procés d'autosuficiència, sobretot alimentària (però no alimentària exclusivament), d'un procés, doncs, de desenvolupament.

Tot això passa per la creació d'una xarxa diversificada d'estructures, de serveis, de mitjans de formació i d'educació, per la multiplicació de petites infraestructures de base repartides, modestes però que permetin un funcionament elemental.

Cal assegurar alhora aigua potable, educació sanitària, infraestructures sanitàries, emmagatzament local d'articles alimentaris, transport per a intercanvis locals i interregionals, planning familiar, una part eventual d'ajut alimentari, aprenentatge dels elements de base del conreu de sòls perduts pels efectes de les transformacions colonials, economia de l'energia domèstica, lluita contra la desertització, etc... Si alguns productes o articles haguessin d'ésser encaminats per a aquestes realitzacions, una operació de transport conduïda pels Estats donants hauria de permetre evitar el "racket" del transport i la flamarada dels costos constatats a cada operació de socors habitual.

Es clar que el recurs a aquesta metodologia pressuposa l'existència d'una seriosa voluntat política de parar l'extermini en curs. Dins d'aquest marc és possible d'acoblar l'operació supervivència pròpiament dita, amb una sèrie de mesures polítiques i de nous acords. En efecte, les accions de supervivència immediata van lligades amb l'elaboració d'estratègies alimentàries nacionals, una reglamentació de la política de producció agrícola (donant prioritat absoluta als conreus necessaris per viure sobre els d'exportació), de la política dels preus, de la política de comercialització i de distribució. Certament, això requereix buscar una coherència entre polítiques de desenvolupament i polítiques econòmiques internes, i també acords destinats a assegurar la baixa i la supressió de l'ajut alimentari exterior en relació amb el pla de producció local en el marc d'un desenvolupament accelerat de la capacitat autònoma de producció agrícola per al mercat interior. Tot això pot ser difícil de negociar, però es fa impossible si no hi ha una voluntat que motiva l'operació de supervivència.

Aquesta aproximació, conjugant l'acció immediata i les polítiques a més llarg termini, reconstituint el teixit social, no busca solament la salvació durable de les vies avui en agonia, sinó també l'arrencament del desenvolupament.

FONDOMOC

Moviments internacionals

L'EXPERIÈNCIA DEL CAMPAMENT DE DONES PER LA PAU A GREENHAM COMMON

Elena Grau

L'estiu del 1981, del 28 d'agost al 5 de setembre, es fa una marxa de protesta que parteix de Cardiff i arriba fins a Greenham Common. El motiu de la marxa és protestar contra la doble decisió presa per l'OTAN el 1979 que suposa la instal.lació, a la base conjunta anglesa-americana de Greenham, d'un determinat nombre de míssils de creuer. La marxa l'organitzen les "Dones a favor de la vida a la terra" però hi participen tant homes com dones.

En arribar a la base el 5 de setembre, quatre dones s'encadenen a la reixa de la porta principal per tal de demanar un debat televisat en directe amb algun representant del ministeri de defensa sobre la instal.lació dels míssils de creuer.El govern no accedeix a aquesta petició i les dones decideixen quedar-se al costat de la base. Així neix el campament per la pau.

> "Les idees i la vitalitat representades pel camp per la pau contrasten dramàticament amb el terrorífic i poc prometedor propòsit de la base: dos sistemes de valors oposats, l'un davant l'altre però a ambdós costats de la reixa".

En un primer moment el campament fou mixt ja que alguns dels homes que havien participat a la marxa s'hi varen quedar. Moltes dones, però, sentien que el fet que restesin homes al campament no permetia que aquest funcionés tal com s'havia pensat.

> "Al mateix temps que era una protesta constant contra els míssils de creuer, també és una reserva: un espai de dones que intenten viure ideals de feminisme i no violència, un focus d'informació i idees, un lloc de trobada i un context vital per tal que les dones expressin llurs creences i sentiments".

Així, doncs, el febrer del 1982, l'acampada prop de la base es converteix en el Camp de Dones per la Pau de Greenham Common. Aquesta decisió provocà moltes discussions i fins i tot l'allunyament d'alguns homes i dones que no compartíen el punt de vista de les dones de Greenham. Elles, però, troben clars avantatges al fet de ser dones soles, tant a l'hora de realitzar confrontacions no violentes amb la policia com per a facilitar la participació d'altres dones al moviment pacifista. El campament de dones ha continuat amb èxit i, en relació a aquest tema, l'única cosa que els dol és que es malgastin tantes energies discutint si el campament i les accions a Greenham han de ser mixtes o no, quan hi ha tantíssima feina pacifista per fer.

Dins del propi campament hi ha una gran disparitat de posicions i d'arguments al voltant de les raons per les quals el campament ha de ser de dones. Des de posicions de principi a motius de tàctica política. Des d'argumentacions de caire filosòfic i gairebé espiritual, fins a motivacions purament íntimes i personals. Aquesta diversitat té a veure amb les diferents històries i trajectòries personals de totes les dones del campament.

> "Allò que és important és que desenvolupem les coses que compartim com a dones, la nostra por, el sentit comú, la determinació i l'esperança fomentant la nostra creativitat i força, encara que reconeixent i respectant les nostres diferències".

D'altra banda, globalment, que el campament sigui de dones no suposa que elles s'autoadjudiquin la genuïna representació del moviment pacifista.

FONDOMOC

FONDOMOC

Es tracta d'incloure les dones, no d'excloure els homes. El fet que algunes dones s'ajuntin, visquin i treballin juntes permet desenvolupar unes formes d'organització, d'actuació i un ambient diferent al dels grups on es troben dones i homes i que majoritàriament dirigeixen aquests darrers. D'aquesta manera és més fàcil que altres dones trenquin el seu aïllament i s'incorporin al moviment per la pau. I això es positiu.

Els motius més importants que empenyen les dones a participar en el moviment pacifista i concretament en el que es realitza al voltant de la base de Greenham, són la por i la voluntat de sobreviure.

Si s'arriben a instal.lar els míssils de creuer previstos per a la base de Greenham, no solament aquesta, sinó a més una gran part del territori del voltant, es convertiran en diana per als míssils soviètics en cas d'atac nuclear. L'única manera de no serho i, per tant, la millor forma de defensa, és no tenir armes nuclears en el propi territori. Aquest és el raonament de les dones de Greenham i, d'ell, se'n deriven, d'una banda, llur temor de cara al futur (ara ja gairebé present) i de l'altra la seva voluntat d'intervenir.

De fet, qualsevol persona que s'implica en el moviment pacifista, ho fa perquè sent amenaçada per la possibilitat d'un conflicte nuclear, no solament la seva, sinó tota la vida damunt la terra. Les dones de Greenham no són una excepció. El que és en tot cas particular per la seva banda, és la forma d'afrontar la por o d'explicar les raons per les quals s'han afegit a la protesta pacifista. Aquesta particularitat té molt a veure amb el fet de ser dones.

"Tinc dos fills petits i he pres la responsabilitat que arribin a l'edat adulta. Tothom em diu que ells són de la meva responsabilitat. El govern em diu això: és responsabilitat meva crear un món adient perquè ells hi puguin créixer. No puc dir que sóc responsable que els meus fills no agafin la tos ferina i no ho sóc de no fer res davant l'amenaça d'anihilació que pesa sobre ells cada minut del dia." Susan Lamb, 1983.

"He estat acusada d'ésser cruel, i de tenir dur el cor pel fet de deixar els meus fill de banda, però és exactament per als meus fills que faig això. En el passat, els homes han deixat la llar per anar

a la guerra. Ara les dones estan deixant la llar per la pau". Sarah Van Veen, 1982.

La voluntat d'actuar per tal d'impedir que es continuïn donant passes cap a la guerra, està íntimament connectada amb la por de veure destruït l'entorn afectiu i natural. Aquesta es manifesta tot sovint en malsons que no es comuniquen als altres ja que podrien ésser considerats per ells com manifestacions d'histèria. Una de les dones de Greenham decidí investigar si era ella sola qui tenia aquests malsons i posà un anunci en una publicació periòdica. Les contestes, particularment les de dones, foren tan nombroses que va començar a sospitar que el somni de la guerra nuclear era un mal corrent entre gran part de la població. La seva proposta, extensible a tota mena de preocupacions entorn l'amenaça nuclear, és no intentar ignorar els malsons o avergonyir-se'n, sinó afrontar-los col.lectivament i cercar l'origen de l'angoixa mitjançant la comunicació.

Les dones de Greenham estan profundament convençudes que no es tracta solament d'impedir "aquesta" guerra sinó qualsevol possibilitat de guerra i això exigeix segons elles un canvi radical en les formes de vida i de relació entre les persones.

"Aquesta és una lluita no solament per la supervivència, sinó per una vida que valgui la pena de viure: una vida que no estigui contínuament sota l'ombra de la possibilitat real d'anihilació deguda a una guerra nuclear."

El camp per la pau no solament té l'objectiu d'impedir la instal.lació dels míssils de creuer i així dificultar la cursa d'armaments cap a la guerra. Es també una proposta d'enfocar la vida i l'actuació de les persones de forma no violenta i, per tant, antibel.licista. Aquesta opció no violenta de les dones de Greenham es manifesta en tots els aspectes de la seva activitat: el funcionament del mateix campament, l'organització i les característiques de les accions que elles realitzen a la base o lluny d'ella.

"Moltes dones diuen que hem d'adoptar una actitud fonamentalment diferent, una actitud que reforci per comptes

FONDOMOC

de negar la responsabilitat individual, que reconegui la connexió entre vetllar els uns pels altres i vetllar pel planeta. Ningú no canviarà per nosaltres aquest desastrós curs dels esdeveniments, ho hem de fer nosaltres mateixos: demostrant que hi ha altres formes d'organitzar-se que no es recolzen en la violència, assenyalant que confiar en l'amenaça i la violència, amenaça la vida mateixa; reconeixent que cada persona és responsable en la seva mesura del món en què viu."

El funcionament del camp de dones és, d'alguna manera,el resultat d'aquesta reflexió. La seva existència des del primer moment es basa en la responsabilitat i la iniciativa individuals i alhora en la gran força que proporciona la cooperació. La relació entre les persones comporta tant atendre, respectar i cuidar afectuosament els altres com fer únicament allò que una vol fer. D'aquesta manera al campament

no hi ha càrrecs ni jerarquies ni tan sols torns de treball per tal de cobrir les necessitats materials primàries com són menjar, tenir roba neta, etc...

També la preparació de les accions està impregnada d'una forma diferent de treballar que és coherent amb el que fins ací s'ha dit. Es treballa en petits grups constituïts per afinitat, que després d'elaborar una iniciativa la presenten a les altres. La seva proposta però, no serà la definitiva ni serà posada a votació. Les dones que hi volen participar s'afegeixen al grup, opinen i col.laboren en la preparació definitiva de l'acció. Les decisions no es prenen per majoria sinó per consens, de manera que es recullen totes les idees i es va redefinint contínuament el pla d'acció fins arribar al punt en què totes les participant se senten identificades amb allò que han de realitzar.Aquest procés de treball proporciona una gran sensació d'unió i confiança mútua entre les components del grup; ambdues imprescindibles en les accions de confrontació no violenta.

Totes les accions realitzades per les dones de Greenham es caracteritzen pel fet de ser no violents.

"La no violència no és solament l'absència de violència, o simplement una tàctica, és un total apropament a la vida: alhora un ideal per aconseguir i una estratègia per canviar. No podem aconseguir la pau mitjançant la violència, és una contradicció fonamental en els termes. Els mitjans i la finalitat es fusionen els uns amb els altres i no poden ésser separats, de manera que qualsevol cosa guanyada per mitjà de la violència conté les llavors d'aquesta violència al seu si."

Que les accions siguin no violentes no vol dir que evitin la confrontació. No és el mateix confrontació que enfrontament. Les dones amb la seva acció -bloquejar una porta de la base, estirar-se al terra per tal d'impedir el pas de camions, etc...- creen una situació de confrontació i la controlen.. Elles la comencen i decideixen quan acabar-la, a no ser que intervingui la policia. En aquest cas, la utilització de la violència queda en mans d'aquesta. Si pren l'opció d'actuar violentament, la policia palesa la seva funció agressiva i la raó de les dones ressalta per contrast.

"Quan participes en una acció no violenta, la teva gran vulnerabilitat és la teva força."

D'altra banda, les accions no violentes pretenen trencar radicalment amb la lògica de funcionament del sistema. Es tracta de lluitar amb uns mitjans totalment diferents tant per la impossibilitat d'igualar-se amb els mitjans de què disposa el sistema com pel rebuig convençut d'aquests i de les formes d'utilitzar-los. En el cas de la no violència, l'eficàcia de l'acció està tant en la seva força moral com en la capacitat de sorprendre contínuament els representants de l'ordre establert.

"Les autoritats simplement no esperen canvis continuats de forma creativa i no violenta. Sempre els poden agafar per sorpresa ja que no poden anticipar què decidirem fer a continuació. En aquest sentit la gent desconeix la seva pròpia força. No sabem encara allò que som capaços de fer, puix que molt poca gent encara s'ha dedicat a pensar en això o ha començat a traduir les seves idees en acció".

L'activisme pacifista de les dones de Greenham pretén diverses coses alhora: realitzar una protesta constant i quotidiana per a la qual de moment no es veu la fi i que elles estan disposades a no abandonar; assolir una eficàcia en les seves accions en el sentit d'impedir materialment l'avenç en la instal.lació dels míssils de creuer a Greenham i també pel que fa al ressò públic que aquestes puguin tenir per tal d'expandir el debat entorn els euromíssils; i finalment incidir en cada una de les persones a les quals es dirigeixen, individualment o col.lectiva, per tal d'incitar-les a reflexionar sobre el perill de guerra nuclear i sobre la necessitat, si volem evitar-

FONDOMOC

la, de no col.laborar amb un sistema que està construint la seva pròpia destrucció.

"Allò que cal és una intervenció en tots els estadis del procés: que milions de persones manifestin la seva oposició per mitjà, per exemple, de pressionar políticament als governs, refusar fer els diversos components per als míssils, refusar transportar-los o muntar-los i refusar construir-ne les sitges o abastir-ne els materials."

Es, en definitiva, una qüestió de responsabilitat personal davant el problema.

"Prendre responsabilitat significa canviar les nostres vides, canviar allò que pensem que és important, com emprem el nostre temps i els nostres diners, i això és una cosa que tothom pot fer a la seva manera, fent la seva contribució individual"

Barcelona, febrer, 1984

Aquest escrit esta basat en la conferència de Jo Page al CTD de Barcelona, el vídeo "Commonsense" sobre diverses accions fetes per les dones de Greenham, diversos pamflets i una revista editats per elles i sobretot en el llibre d'Alice Cook i Gwyn Kirk "Greenham Women Everywhere" al qual pertanyen totes les cites ací traduïdes.

Educació per la Pau

FONDOMOC

APRENDRE A CONSTRUIR LA PAU

Alfons Banda

Fundació per la Pau

La pau és un dels conceptes que troben en una suposada acceptació universal un dels grans obstacles per a la seva progressiva implantació. Naturalment, això és cert en la mesura que hom diu ésser partidari de la pau quan en realitat potser no passa de sentir un remot temor per la guerra.

Si tothom vol la pau, si ningú no vol la guerra, si alguns refusen tota forma de violència,per què -en conjuntfem tan poca cosa per la pau? És que el desig de pau no ens mou? És que la guerra està llunyana en el temps i en l'espai? És que descansem tranquils, ajaguts sobre l'arsenal nuclear?

Sembla que no la vulguem la pau, o com si, volent-la,no gosséssim exigirla, o com si, exigint-la, tinguéssim consciència de demanar la lluna. Tres actituds, la de no voler, la de no exigir i la de fer-ho sense fe, que vénen -al capdevall- a confondre's en una de sola i desesperançada.

L'educació per a la pau és, avui, una realitat tan petita, una pràctica tan restringida, objectiu prioritari de grups tan reduïts i marginals que resulta fàcil considerar-la ingènua futesa o maniobra oculta. Potser, fins i tot, és fàcil donar la lluita per dedicida atesa la desproporció dels contendents: d'una banda grups marginals sense poder econòmic ni polític, d'altra l'"stablishment". Doncs no! M'apunto a aquell pensament que diu que quan una idea simple prem cos social s'esdevé una revolució.

Una de les formes d'educar per a la pau, d'educar-nos per a la pau, consisteix a formular unes propostes senzilles -tasca que no és pas fàcil- i escampar-les fent que premguin cos social. Propostes crítiques sobre la defensa, l'armamentisme, la militarització, la violència dels Estats; propostes positives sobre el diàleg, la confiança, la no-violència... Propostes que han de donar mil cops la volta al món trameses de boca a orella, pro-

clamades des de les tribunes, difoses en forma de film i d'acudit, debatudes en públic i en privat... Propostes que prendran cos social per trencar la seqüència d'arguments bel.licistes que han esdevingut cercle vicios i amenaça intolerable.

Per tal de donar solidesa als arguments que sovint se'ns demanen i credibilitat a la tasca en què estem compromesos crec que val la pena aturar-se un instant en les següents proposicions:

a/ On hi ha persones hi ha conflictes

El pacifisme no postula pas l'existència futura, ni tan sols la possibilitat d'existència, d'una societat idíl.lica en la qual els conflictes s'haurien eliminat. Això no és ni serà possible. El pacifisme crec que postula una societat on els conflictes troben camins de solució per vies no-violentes, on les parts oposades no accepten la violència com a mitjà d'eliminar el conflicte. Aquest refús de la violència no estaria pas basat únicament en els bons sentiments d'una població idealitzada sinó també en la racionalització -cultural, legal i econòmica- d'aquella actitud de refús. Ara és precisament la guerra, i els seus preparatius, la que està racionalitzada des dels punts de vista cultural, legal i econòmic.

"La societat perfecta és una utopia, un ideal en funció del qual calibrar els avenços que anem fent". La societat diferent que suggerim evoluciona constantment cap a la realització de la societat perfecta, però està molt lluny d'haver suprimit tots els problemes" Exacte! (1) Crec que correspon al moviment pacifista dotar-se d'aquesta atmosfera de realisme i proclamar-la.

b/ La construcció de la pau és un procés històric.

El futur és parcialment inventable. Volem incidir sobre la part inventable del futur. La pau no és una reivindicació momentània i puntual que es pugui aconseguir d'un sol cop. La construcció de la pau és un procés històric que la nostra acció pot fer possible o impossibilitar, accelerar o retardar. L'evolució social avança guiada per tendències; és en aquestes tendències, en el disseny d'aquestes tendències, on cal incidir per invertir-les: de l'augment progressiu en despeses militars a la progressiva disminució, de l'accelerada cursa tecnològic-armamentista a la pactada reducció, de la militarització de les tensions internacionals al necessari clima de diàleg i cooperació.

Avui sabem que tenim en l'opinió pública el mecanisme corrector de les tendències socials; cal incidir sobre l'opinió pública i convèncer-la del seu poder decisiu en l'evolució històrica i, per tant, en la configuració del futur.

c/ No es pot viure sense risc.

L'afany obsessiu per eliminar el risc sol crear riscos nous. Es el que ha passat amb el plantejament armamentista i militarista de la seguretat. Mai no s'havia gastat tant en seguretat i mai no havíem estat tan inseguros; l'arsenal creat per a donar-nos seguretat ha acabat per fer més insegur el nostre món. Hem agafat la direcció equivocada. Cal que l'opinió pública exigeixi als Estats allò que l'Estat exigeix al ciutadà: l'acceptació d'un risc raonable. Si tots els ciutadans anéssim armats per evitar riscs, molt probablement la nostra societat seria molt més perillosa. Quan un Estat es rearma augmenta la inseguretat arreu.

d/ Cal inventar estratègies cap a la pau.

Ningú no pretén tenir la solució per aconseguir la pau però hi ha una gran veritat a proclamar que comporta una exigència: el que es destina a investigació bèl.lica i militar és tan enormement superior al que s'assigna a la investigació de la pau que podem dir sense mentir que la investigació de la pau està per iniciar. Si els ciutadans som obligats a finançar la investigació bèl.lica, no és de sentit comú demanar pressupostos -sostrets a la partida de defensa- per a investigar sobre la pau? Preparar la pau, no és, com a mínim, tan important com preparar la guerra?

Acceptar, doncs, que el conflicte és inherent a la naturalesa humana, acceptar que no es pot viure sense assumir un risc raonable, comprendre que la construcció de la pau és un procés històric en el que podem incidir a través, sobretot, de l'opinió pública i exigir mitjans per fer camí cap a la pau em sembla una bona base de partida per iniciar la marxa, potser una llarga marxa.

1 - Unesco "La juventud de los años ochenta", Ed. Sígueme, Salamanca 1983. La frase citada pertany al treball de Benny Hennksson titulat "Suècia: dos visiones del porvenir".

FONDOMOC

Iniciatives

SOBRE L'OBJECCIÓ FISCAL

HEM DE FINANÇAR LA CURSA D'ARMAMENTS?

En Peu de Pau

Tots contribuïm al finançament de les despeses militars de l'Estat. Ho fem des del moment en què participem d'alguna manera en l'engranatge econòmic i ens veiem involucrats en el pagament d'impostos (no l'única però sí la principal font de recursos estatals que financem), una part dels quals es destina a sostenir el pressupost del Ministeri de Defensa en particular i les despeses militars en general. Davant d'aquests fets, trobem casos de persones, i ara ja campanyes organitzades en diversos països europeus i a Nord-Amèrica que, per raons de consciència (responent a motivacions d'índole religiosa, pacifista, política...) es resisteixen a acceptar aquesta contribució tot desenvolupant diverses accions englobades sota la denominació d'"objecció fiscal a l'impost militar o de guerra" (per aquest impost s'entén els diners recaptats per a finalitats militars).

L'objecció fiscal està en íntima connexió amb l'objecció de consciència al servei militar, puix que ambdós es fonen en una única objecció de consciència a la guerra. Per a la guerra,

tan necessaris són els soldats com els socis passius que contribueixen amb mitjans materials a sostenir-la. Per tot això, els objectors fiscals reclamen el just dret que els impostos pagats siguin utilitzats exclusivament amb una finalitat pacífica.

En general, podem parlar de dos tipus d'accions promogudes per les organitzacions d'objectors fiscals:

- les campanyes d'acció directa o de resistència als impostos militars.
- les campanyes per a canvis legislatius encaminades a aconseguir el reconeixement legal de l'objecció fiscal a l'impost militar.

Les primeres intenten de promoure l'objecció fiscal per tal d'aconseguir prou suport per part del públic en general, suport que permetrà el plantejament del segon tipus d'accions.

Campanyes d'acció directa estan creixent a França, Holanda, Alemanya Federal, Japó, Itàlia i Suïssa. A Espanya, de moment, només tenim notícia de casos aïllats. Les organitzacions de Gran Bretanya, EE.UU. i Canadà, amb més anys d'història, combinen ambdós tipus d'accions, llurs campanyes pro canvis legislatius tenen en comú el suport als projectes de constitució, en cadascun d'aquests països, d'un fons governamental per a la pau que canalitzaria els impostos dels "impostos de guerra" dels objectors cap a alternatives pacífiques. Perquè no es busca l'exempció d'impostos sinó la seguretat que no s'està contribuint a la guerra, a l'armamentisme ni al manteniment de situacions d'injustícia, almenys pel que fa a l'impost militar.

Tocant a l'estat espanyol, una comissió de Justícia i Pau està actualment ultimant els detalls preparatoris per propulsar una primera campanya d'acció directa, que espera trobar l'indispensable recolzament per poder començar a treballar en aquest camp.

Queda, doncs, clar que els objectors fiscals ens oposem al pagament de l'impost per a la guerra per: a/ raons de consciència; b/ perquè considerem irracional i ruïnosa la cursa d'armaments, a la que l'estat espanyol contribuí durant 1983 amb un pressupost mili-

FONDOMOC

tar de 478.332 milions de pessetes; c/ perquè creiem que la pau no és només l'absència de tensions i guerres sinó també la pràctica quotidiana de la justícia, i els recursos que del limitat total disponible consumeix el pressupost militar es sostreuen de la lluita contra l'atur, de la construcció d'una societat més justa i igualitària; d/ perquè no acceptem que "desenvolupar la indústria militar és un mitjà per crear nous llocs de treball". L'excel.lent informe Thorsen a les NN.UU. mostra clarament la poca eficàcia de la indústria militar per crear nous llocs de treball (a causa de l'elevada qualificació tècnica) i d'altres efectes negatius, i d'entre ells l'inflacionari; e/ perquè la indústria militar espanyola exporta bona part dels seus productes a països del Tercer Món.

La nostra proposta d'objecció.

L'estat espanyol és un dels països europeus que dedica major proporció dels seus recursos pressupostaris a afers militars, la qual cosa és un intent d'acomodar-se progressivament a l'estructura de l'OTAN. A més a més, la "LLei de Dotacions Pressupostàries per Inversions i Manteniment de les Forces Armades", amb un total de **mes de dos bilions** de pessetes d'inversió durant el període 1983-1990, revela una preferència especial envers el sector militar per part del govern. Com explicar-se altrament que no s'hagin iniciat esforços semblants al sector de la sanitat, de l'educació...?

El Pressupost del Ministeri de Defensa per a 1983, de 478.332.000.000 pessetes, representa un 10,6% del Pressupost de despeses de l'estat. La proposta és senzilla i simplificadora: **hem de deduir un 10,6% del nostre pagament a Hisenda en concepte d'IRPF** (Impost sobre la renda de les persones físiques) **per considerar que correspon a despeses militars.** Tornem a repetir que es tracta d'una proposta simplificadora: a/ en primer lloc, perquè les despeses militars de l'estat no s'identifiquen exactament amb el pressupost del Ministeri de Defensa, car aquest no engloba despeses de tipus clarament militar com pensions militars, etc. Dit clarament: les despeses militars reals superen les del Ministeri de Defensa; b/ perquè per aconseguir una objecció fiscal completa caldria deduir el 10,6% de tots i cadascun dels pagaments efectuats a Hisenda per qualsevol concepte (exceptuant els impostos locals i els transferits a les Comunitats Autònomes per no estar vinculats a despeses militars), cosa impossible. Deduir el 10,6% del 34,1% dels ingressos de l'Estat (el 34,1% és el percentatge que representa la contribució de l'IRPF als ingressos de l'Estat), xifra que no engloba òbviament tot el que aportem.

Tanmateix, estem disposats a conformar-nos amb aquesta proposta simplificadora i us **demanem que us deduïu aquest 10,6% i el dediqueu a alternatives** de contingut social. Negar aquest fons a l'estat és una manera de fomentar programes d'ajut social i de conscienciar l'opinió pública sobre l'irracional augment de despeses militars. No hem de tenir por a les sancions; hem d'aconseguir, com succeí a Itàlia, que l'objecció fiscal es reconegui com un dret irrenunciable de l'individu.

Us proposem per tant no contribuir al finançament del nostre pressupost militar.

FONDOMOC

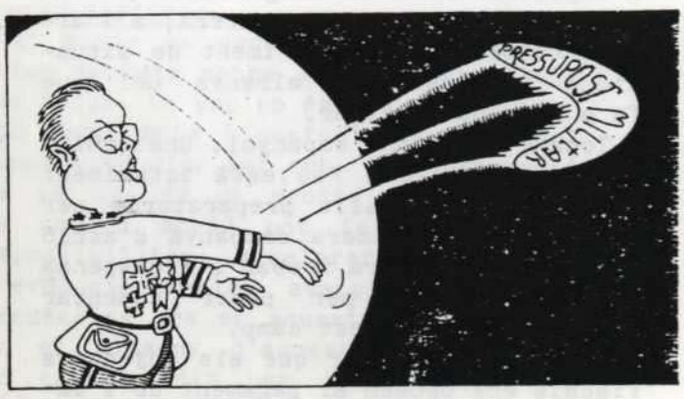

"NO SOM RESPONSABLES NOMÉS DEL QUE FEM,

SINO TAMBÉ DEL QUE DEIXEM QUE PASSI"

Documents

Reproduïm la Crida en defensa de Nicaragua de la Fundació Bertrand Russell, difussora de la Crida que donà lloc a l'END (Campanya pel Desarmament Nuclear Europeu), les Convencions de la qual suposen la coordinació dels objectius i accions dels pacifistes i antimilitaristes europeus, per diverses raons: a/ a causa de la preocupació que sentim pel futur immediat de Nicaragua; b/ perquè constitueix una bona mostra d'un dels mètodes d'acció del moviment pacifista: la denúncia sistemàtica de l'incompliment de fins i tot les regles de joc que les grans potències es fan a mida; c/ per tal d'eliminar un fals problema: el pressupossat desinterès dels moviments pacifistes dels països del Nord per les lluites d'alliberament del Sud. Res de més fals.

NO PLOREU PER NICARAGUA, DEFENSEU-LA!

Estem escrivint a tots els moviments pacifistes europeus i a tots els partits socialistes de països de l'OTAN tot demanant-lis llur suport per a una acció conjunta en defensa del govern de Nicaragua, país que es troba actualment ben a prop d'una guerra que ha estat organitzada per la CIA nord-americana i els seus diversos col.laboradors. Daniel Ortega, coordinador de la Junta tripartita que constitueix el govern de Nicaragua, ha advertit als seus compatriotes que "tot i que encara és possible un acord polític amb EE.UU., el cert és que hem de fer front a una situació de guerra".

Quan es produí el derrocament del govern de Salvador Allende a Xile la solidaritat i consternació mundial no pugueren evitar el perllongat bany de sang que seguí al cop d'estat. Sembla clar que l'administració Reagan està enllestint la preparació necessària per a repetir aquell bany de sang; aquesta vegada, tanmateix, hom ha mobilitzat els intigadors fora del territori de la víctima. Aquesta conducta contradiu un cop més l'article 1 del Tractat de l'Atlàntic Nord, signat a Washington el 4 d'abril de 1949:

"Els signataris es comprometen, d'acord amb la Carta de les NN.UU., a resoldre qualsevulla disputa en què puguin veure's inmersos per mitjans pacífics que no posin en perill la pau, la seguretat i la justícia internacionals; es comprometen també a prescindir en les seves relacions internacionals de l'amenaça o l'us de la força emprats de forma contradictòria amb els objectius de les NN.UU."

El cert és que el propi preàmbul del Tractat reafirma la seva confiança "en els objectius i principis de la carta de les NN.UU. i... (diu que) hom desitja viure en pau amb tots els pobles i tots els governs". El preàmbul subratlla que els integrants de l'OTAN: "... estan decidits a salvaguardar la llibertat, l'herència comuna i la civilització dels seus pobles, basada en els principis de la democràcia, la llibertat individual i l'imperi de la llei. Els firmants volen promoure l'estabilitat i el benestar a la zona de l'Atlàntic Nord. Estan decidits a conjuminar els seus esforços en pro de la defensa col.lectiva i de la preservació de la pau i la seguretat".

La inminent destrucció del govern de Nicaragua contradiu obertament aquest preàmbul, que constitueix la base de l'existència de la pròpia OTAN. La destrucció sistemàtica de les terminals de petroli de Nicaragua assenyala la primera fase de la bel.ligerància directa. Cal dir també que companyies multinacionals tan poderoses com ESSO OIL han declarat la guerra econòmica a Nicaragua.

Pensem per tant que és urgent que els partits socialistes dels països de l'OTAN defensin llurs col.legues de Nicaragua. Els convidem, doncs, a exigir la retirada del govern nordamericà de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord mentre no abandoni aquestes pràctiques agressives contra un estat independent i no alineat. Demanem a tots els moviments pacifistes europeus llur suport a l'exigència d'excloure l'administració Reagan del Tractat de l'Atlàntic Nord fins l'acabament de qualsevulla agressió contra Nicaragua. Si es produeixen els passos adients per realitzar aquesta demanda el poble americà comprendrà alhora la profunditat dels sentiments europeus sobre aquest tema.

FONDOMOC

Informacions breus

PRIMAVERA CONTRA L'OTAN

En la darrera reunió de coordinació dels grups pacifistes a nivell estatal -14 i 15 de gener- es va decidir, entre d'altres acords, preparar una gran campanya per exigir del govern la convocatòria clara i ràpida de l'anunciat referèndum sobre la pertinença espanyola a la citada aliança. Era posició generalitzada entre els grups presents la voluntat de combinar una negativa contundent a tal pertinença amb el rebuig de la presència de les bases militars nord-americanes en el territori espanyol.

La campanya es clourà amb una jornada de mobilització descentralitzada -el 20 de maig- i una concentració a celebrar a Madrid, el 3 de juny.

Aquestes iniciatives han rebut el suport dels col.lectius existents a Catalunya en una trobada celebrada en dues sessions (19 febrer a Barcelona i 18 març a Manresa).

Tot i que desconeixem a hores d'ara quin tipus d'actes es realitzaran el 20 de maig a la resta de Catalunya, el que si podem avançar és que a Barcelona s'està preparant la formació d'una cadena humana que passaria per davant de diferents consulats, del Govern Civil i la Delegació del Govern, així com per diversos carrers amb noms significatius com: Independència, Porvenir, Fraternitat, Varsòvia, Londres, Paris, Pau Casals, etc. Trobareu més detalls sobre aquesta i d'altres accions en el proper número d'EN PEU DE PAU.

Cal dir també, que la propera trobada de coordinació estatal tindrà lloc a Madrid els dies 14 i 15 d'abril. Qualsevol grup o entitat pot demanar informació a:

COLECTIVO POR LA PAZ Y EL DESARME
c. San Miguel, 51 - 3º
ZARAGOZA.
Tel. (976) 23-55-39

TROBADA "CATALUNYA I EL TERCER MON"

Va tenir lloc a Montserrat el passat 5 de febrer, organitzada per MANS UNIDES - CAMPANYA CONTRA LA FAM, amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de l'entitat, una taula rodona que, amb el títol "Catalunya i el Tercer Món" va aplegar diversos ponents: Miquel Roca i Junyent, Arcadi Oliveras, president de Pax Christi, Mn. Ramon Torrella i Joan Gomis, president de Justícia i Pau. La trobada va tenir gran èxit de públic, desplaçat amb una dotzena d'autocars d'arreu de Catalunya.

FONDOMOC

JORNADES SOBRE EL PERILL DE GUERRA NUCLEAR I LES ALTERNATIVES PACIFISTES

Atès l'insuficient ressó dels problemes de la pau i el desarmament a Catalunya, que es manifestaren el passat 23 d'octubre amb la poca assistència als actes convocats, diverses entitats que desenvolupen llur tasca en un àmbit preferentment cultural i que varen convergir en l'interès per la difusió del tema, es proposaren, a iniciativa del Centre de Treball i Documentació, preparar unes jornades a celebrar a Barcelona, la setmana del 21 al 27 de maig d'aquest any.

Les entitats són, apart del C.T.D., l'Associació per les Nacions Unides, el C.I.D.O.B., la Fundació per la Pau, Justícia i Pau i Pax Christi. Està garantit el finançament necessari així com la presència -per ara- d'alguns dels ponents convidats, com per exemple, Víctor Millán, del S.I.P.R.I., Johan Galtung, Louis Lemkow, Julius Krizsan i una representant encara no concretada del camp per la pau de Greenham Common.

Les Jornades es celebraran probablement al Palau de Congressos cada vespre, incluint el cap de setmana. L'accés serà lliure i hi haurà traducció simultània. Els temes de les nou sessions giraran entorn de la nova espiral de la cursa d'armaments, l'objectiu d'una Europa desnuclearitzada, els camins del desarmament, sistemes de defensa alternativa, rearmament i economia, paper geoestratègic de la Península Ibèrica, desobediència civil i acció no violenta, i perspectives del pacifisme a l'estat espanyol.

El C.I.D.O.B. prepara l'edició prèvia a les jornades de dossiers amb materials de lectura per a cadascun dels temes de les vuit sessions, que aviat seran a disposició dels grups, entitats i persones interessades. Per altra part, la Filmoteca està programant per a la mateixa setmana un cicle de pel.lícules i documentals relacionats amb el tema. Us mantindrem informats.

FONDOMOC

TERCERA CONVENCIÓ EUROPEA SOBRE EL DESARMAMENT NUCLEAR

Des de la crida per una Europa lliure d'armes nuclears, feta per la Fundació per a la Pau Bertrand Russell l'abril de 1980, s'han celebrat ja dues convencions europees, a Brussel.les el juliol de 1982 i a Berlin el maig de l'any 1983. La propera se celebrarà a Perugia (Itàlia), del 17 al 22 de juliol d'aquest any.

Aquestes trobades són relativament massives (més de 2.000 persones a Berlin); s'hi pot assistir en representació de qualsevol tipus d'organisme polític o social i també a títol personal. Les sessions permeten un intercanvi d'opinions, d'experiències i el contacte mutu.

Entre els temes que es tractaran a Perugia cal esmentar els de futur i estratègia dels moviments per la pau i problemes de seguretat en l'àrea mediterrània. Funcionarà en grups de treball, taules rodones, sessions plenàries i a més a més es potenciaran reunions paral.leles de tipus sectorial.

La coordinació internacional de la Convenció es troba en el domicili següent:
22 Rue de Toulouse
1040 Bruxelles (Bélgica)
tel. 32-2-230-64-56

A mesura que ens vagi arribant informació més precisa us la farem arribar a través d'EN PEU DE PAU.

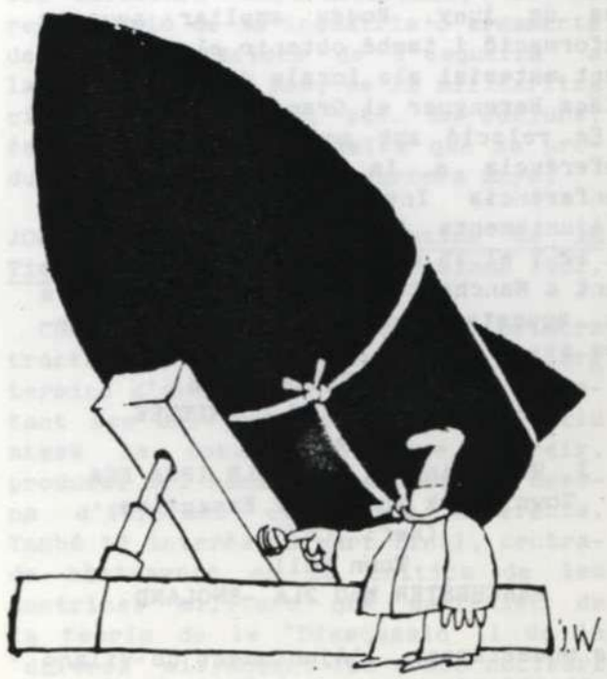

CAMPANYA PER ACONSEGUIR UNA BARCELONA DESNUCLEARITZADA

El 1980 el municipi de Manchester va iniciar una nova via d'acció pel desarmament, declarant el seu territori "lliure d'armes nuclears". Del 1980 ençà s'ha produït una espectacular proliferació de decisions d'aquest tipus, des de Lisboa (Portugal) a Ovarna (Bulgària) i des d'Estocolm (Suècia) a Zarzis (Tunissia). Aquesta onada també ha arribat a casa nostra on ja són més de quaranta els municipis desnuclearitzats.

Diversos col.lectius pacifistes i la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona iniciaren a finals del passat mes de gener una campanya de recollida de signatures entre els habitants i entitats de Barcelona en favor d'una moció de desnuclearització que serà presentada al Consistori el proper mes de juny. Podeu ampliar aquesta informació i també obtenir el corresponent material als locals de la F.A.V.B., plaça Berenguer el Gran nº 1, 3er pis.

En relació amb aquest tema cal fer referència a la convocatòria d'una Conferència Internacional d'Alcaldes d'Ajuntaments Desnuclearitzats, entre el 12 i el 15 d'abril de 1984, precisament a Manchester. Si esteu interessats en aquesta trobada, podeu dirigir-vos a:

NUCLEAR FREEZE ZONES
NATIONAL STEERING COMMITTEE
Secretary
J. Hetherington Esq. LLB IPFA FCA
Town Clerk and Chief Executive
(Ref: TCA/GS)
Town Hall
MANCHESTER M60 2LA -ENGLAND

Més modestament, l'Ajuntament de Vilanova en prepara una per al 20 de Maig.

DUES TROBADES A BARCELONA SOBRE L'APORTACIÓ DE L'ESTAT ESPANYOL AL DESENVOLUPAMENT

Els problemes del desenvolupament dels pobles més pobres del planeta, les vies de materialització del Nou Ordre Econòmic Internacional, i l'aportació que els països més desenvolupats poden i estan obligats a realitzar en favor dels primers seran objecte de debat en dues trobades que tindran lloc a Barcelona.

La primera, cronològicament, serà el II SIMPOSI INTERNACIONAL "NORD-SUD I NOSALTRES", els dies 29 al 31 de març, sota el lema "La cooperació al desenvolupament. Què passa amb el 0,7%?". Gérard Viratelle, Albert Tévoedjéré i Ramon Tamames en seran els ponents.

Pel que fa referència a la segona, es tracta del I CONGRES DE COOPERACIO AL DESENVOLUPAMENT, a celebrar de 1'1 al 3 d'abril. En ell es farà balanç de la Cooperació al Desenvolupament a Espanya fins ara i s'examinaran les perspectives de futur. Hi participaran la pràctica totalitat de les Organitzacions No Governamentals que, a casa nostra canalitzen bona part d'aquesta cooperació i destacades personalitats internacionals, com ara John Galtung i Jacques Chonchol.

Ambdues trobades tindran com a seu el Col.legi Oficial d'Enginyers Industrials, Via Laietana 39, 2on. L'organització correspon a Justícia i Pau i compta amb la col.laboració de la Subdirecció General d'Acció Cívica de la Generalitat de Catalunya i la Direcció General de Cooperació Tècnica Internacional del Ministeri d'Afers Exteriors.

FONDOMOC

NORD-SUD I NOSALTRES
NORTE-SUR Y NOSOTROS
NORTH-SOUTH AND US
NORD-SUD ET NOUS...

UNIVERSITAT DE LA PAU

El passat 12 de març es va presentar a Barcelona la Universitat Internacional de la Pau de Sant Cugat del Vallès. Aquesta universitat, de la que és rector el Premi Nobel de la Pau de 1980 Adolfo Pérez Esquivel, ha programat el seu primer curs entre el 27 de juliol i el 5 d'agost del present any.

El temari és el següent: 1. desequilibris socials, polítics, econòmics i ecològics del món actual; 2. el respecte als drets humans i els factors d'equilibri; 3. les responsabilitats militars de la pau; 4. per una cultura de la pau; 5. educació per la pau 6. Anàlisi teòrica i pràctica del pacifisme, i 7. el perill de guerra nuclear i les perspectives pacifistes.

Entre els participants estrangers convidats podem citar: Frank Barnaby, Norberto Bobbio, Heinrich Böll, Francisco da Costa Gomes, Giancarla Codrignani, Johan Galtung, Petra Kelly, Bruce Kent i Gabriel Jackson.

Paral.lelament tindran lloc exposicions, projeccions de cinema, activitats teatrals, musicals i festives.

Podeu demanar més informació a:
UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE LA PAU
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
Secretaria Permanent
Mercè Cucurny
Rambla Can Mora, s/n
SANT CUGAT DEL VALLES (Barcelona)
Tel. (93) 674-09-50

Secció bibliogràfica

FONDO MOC

L'AGUDITZACIÓ DEL PERILL DE GUERRA NUCLEAR

1. LLIBRES

AA.VV.: "Protesta y sobrevive", Hermann Blume ed. Madrid 1983.

Recull de diversos escrits relatius a l'agudització del perill de guerra nuclear a la dècada dels anys vuitanta. Destaquen, entre d'altres, la clara i sintètica exposició inicial de Manuel Sacristán, l'aportació de Dan Smith sobre les forces militars d'ambdues superpotències al continent europeu, l'article de Jost Herbig sobre la lògica de l'atac preventiu inherent a les noves armes de "primer cop" i les anàlisis d'E. P. Thompson en la intervenció que dóna nom al llibre. S'inclouen també articles que parlen d'Europa com a escenari de la confrontació dels blocs, de les diverses components de l'actual perill bèl.lic, dels pressupostos militars nord-americans, de la reconversió de la indústria d'armaments, de les aportacions de l'esquerra a la lluita per la pau, de la militarització del Tercer Món, etc. En conjunt, és un dels llibres bàsics que ha produït el pacifisme dels darrers anys.

JOHATHAN SCHELL: "El destino de la Tierra", Argos Vergara, Barcelona 1982.

Consta de tres parts. La primera tracta dels efectes inmediats i a llarg termini d'una guerra nuclear. Es important des del punt de vista informatiu atesa la documentació que ofereix, producte del resum de gairebé una desena d'informes científics diferents. També té interès la part final, centrada bàsicament en la crítica de les doctrines militars que parteixen de la teoria de la "Dissuassió" i de la "defensa" mitjançant les armes nuclears. El segon capítol, més discutible en

algunes de les seves afirmacions, s'ocupa del que significaria una guerra nuclear com a fi de la vida i la cultura humana sobre aquest planeta.

EDWARD P. THOMPSON: "Opción cero". ed. Crítica. Barcelona 1983.

"Es una de les argumentacions més sòlides del moviment pacifista europeu. Tenen molt d'interès la seva crítica de les premises de la teoria de la dissuassió, l'intent d'analitzar la lògica i els actors del procés que ens aboca a l'exterminisme, les reflexions entorn de la dinàmica de la confrontació dels blocs i els mecanismes de reproducció de la guerra freda, els comentaris sobre la capacitat de sobreextermini dels arsenals existents, les reflexions sobre els camins del desarmament i nombroses anàlisis d'aspectes parcials de l'armamentisme i la degeneració militarista de les societats actuals. Es molt convincent la defensa que fa Thompson d'una "opció zero" legítima: una zona europea neutral i lliure d'armes nuclears des de Polònia fins a Portugal (que es l'opció de la "European Nuclear Disarmement" (END/Campanya pel desarmament nuclear europeu), de la qual n'és un dels membres més coneguts).

2. ARTICLES I FULLETONS

DANIEL ELLSBERG: "Una llamada a la rebelión", a "Revista Mensual/ Monthly Review", vol. 5, nº 1 (gener 1982).

Es el pròleg a l'edició nord-americana de "Protesta y sobrevive". Es interessant la relació de les ocasions en què han estat "utilitzades" les armes nuclears des de Hiroshima i Nagasaki en forma de coerció i amenaça per tal d'obtenir concessions polítiques i militars dels soviètics. Són útils també els seus comentaris entorn dels canvis en les doctrines estratègiques nuclears i llur perillositat.

RANDALL FORSBERG: "Moratoria para el rearme nuclear", a "Investigación y ciencia", maig de 1983.

Es una defensa de les posicions del moviment nord-americà "FREEZE", partidari de la congelació dels arsenals nuclears com a pas previ al desarmament. Tracta bàsicament de la descripció i comentari del còmput de les armes nuclears de les dues grans potències. Té interès, a més, per les nombroses gràfiques que aporta.

FONDOMOC

S.I.P.R.I.: "¿Armamentos o desarme? Amics de les NN.UU., Barcelona, 1983.

Es un fulletó que reprodueix la introducció de l'anuari del SIPRI de 1982 sobre l'armamentisme mundial i el desarmament.

VICTOR RIOS: "Arsenal del exterminio". a "Mayo", nº 6, març de 1983.

Balanç de les noves armes i de llur capacitat de sobreextermini.

ENRIC TELLO: "El programa de rearme nuclear de los Estados Unidos", a "Mientras tanto", nº 15, maig de 1983.

Resum d'algunes dades bàsiques de l'anuari del S.I.P.R.I. de 1982.

"Arsenal del exterminio" i "El programa de rearme nuclear de los Estados Unidos"

Son dos articles que parteixen també de la divulgació dels informes del SIPRI. Tots ells, articles i fulletó, ofereixen informacions bàsiques sobre els actuals programes de rearmament, les seves característiques tecnològiques, les seves dimensions quantitatives i les opcions estratègiques sobre les que es sustenten.

Material disponible

Aquesta secció no necessita massa explicació. El que sí necessita,però, és col.laboració. Es tracta de facilitar el coneixement i la circulació de tot tipus de material que potser està al teu abast i podria ser molt útil per a d'altres persones o grups, preocupats pels problemes que avui pateix el nostre planeta. Per tal que us engresqueu començarem fent referència a alguns jocs i materials àudio

MATERIALS AUDIO-VISUALS

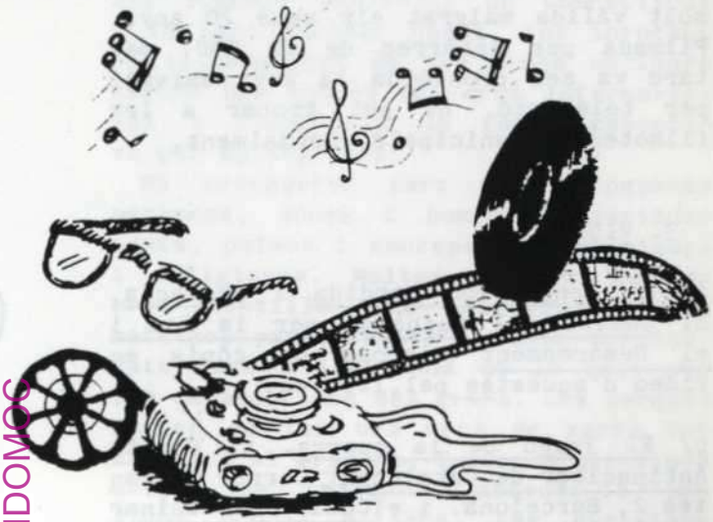

1. DIBUIXOS ANIMATS.

a/ Y si no..., color, 16 mm., 8', banda sonora però no paraules. Si l'arc de Sant Martí impregnés de pau els nostres afanys i els nostres recursos, el semblant del món canviaria. Obra de l'O.N.U.

b/ Boom, color, 16 mm., 10', O.N.U. Presenta els perills de la cursa d'armaments, que comença a l'alba de la humanitat quan un home va matar un altre per apropiar-se del producte de la seva caça. La tasca dels creadors txecs va merèixer un primer premi a Cannes el 1979. Un pèl abstracta per a nens de primers cursos d'EGB.

c/ Le petit obus pacifiste, color, 16 mm., 5,20'. UNICEF.

Podeu aconseguir les pel.lícules a/ i b/ a través de l'Associació per a les Nacions Unides, c/ Fontanella 14, Barcelona. La c/ a través d'UNICEF.

Si us interessa comprar alguna pel.lícula podeu escriure a CONCORD PEACE EDUCATION. TRIGGER FILMS, 201 Felixstowe Road, Ipswich, Suffolk, IP3 9BJ. Tel. Ipswich (0473)715754. Del seu extens catàleg és especialment interessant el curt polonès de dibuixos CONCERTISSIMO, color 5'. L'orquestra es prepara; el director alça la batuta i comença el concert. La sorpresa sorgeix en veure que l'orquestra és un exèrcit i els seus instruments, armes. El general/director ordena amb la seva batuta que hom apunti a l'auditori, a nosaltres. Una bona al.legoria de la situació de la que som espectadors/víctimes. Preu de venda: 60 lliures.

2. PEL.LÍCULES.

a/ La amenaza nuclear, color, 16 mm., 25'. O.N.U. Documental sobre la història de les armes nuclears, que contrapo sa l'ús militar i civil de l'energia atòmica. Es discretament favorable al seu ús civil. Dirigir-se a Associació per a les Nacions Unides.

b/ La generación perdida, color, 16 mm., 20'. Excel.lent pel.lícula sobre Hiroshima i Nagasaki, que conjumina fragments de filmacions de 1945 amb fragments de 1982. La pel.lícula es va realitzar mitjançant l'aportació de més de 400.000 japonesos al "Comitè de ciutadans japonesos per oferir testimonis del bombardeig atòmic als nostres fills i als sers del món". Es poden veure les conseqüències ambientals i psicològiques de les explosions de 1945. Llença un missatge clar: mai més altra Hiroshima o Nagasaki!.

c/ Profecía, color, 16 mm., 41'. Pel.lícula "germana" de l'anterior, amb referències més globals i de major durada. Ambdues es poden aconseguir a través del Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament, carrer La Bisbal 40-42, Barcelona-26, tel. 347-07-20 (Enric Tello). Son doblades al castellà.

d/ Si estimes aquest planeta, color, 16 mm., 25'. La pel.lícula, doblada al català, recull una conferència de

FONDOMOS

la doctora Helen Caldicott sobre els riscs de la guerra nuclear mostrant en paral.lel l'impacte sobre l'auditori. Fílmicament molt amena, insisteix en les sortides, en el què fer. Dirigir-se a Fundació per la Pau, carrer Pau Claris 72, 3er 2ª B, Barcelona-10, tel. 302-51-29.

e/ El juego de la guerra, blanc i negre, 16 mm., 40'. Excel.lent pel.lícula de P. Watkins, que recull amb tècnica documental (encara que fictícia) el bombardeig atòmic de Londres i les seves conseqüències. Molt humana i molt vàlida malgrat els seus 20 anys. Filmada per encàrrec de la BBC, més tard va ser prohibida la seva emissió per televisió. Es pot trobar a les filmoteques municipals, normalment.

3. VIDEOS.

a/ La generación perdida i Profecía. El Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament disposa de còpia en vídeo d'aquestes pel.lícules.

b/ El juego de la guerra. El **Comitè Antinuclear de Catalunya.** Carrer Cervantes 2, Barcelona. i el **Comitè del Guinardó** disposen de còpia d'aquesta pel.lícula.

c/ La cursa d'armaments, català, 20'. Doblatge al català d'una part del documental de 55 minuts fet el 1981 per Margareta Wasterstam per a la televisió sueca, filmat en part als Estats Units i a Egipte, que porta per títol "Is It Me You Want to Kill?" ("és a mi que voleu matar?"). Adreçar-se a Justícia i Pau.

d/ Commonsense: Actions 1982. Vídeo sobre el campament de dones situat davant la base nord-americana de Greenham Common, a Anglaterra. El **Comitè Antinuclear** i el **Comitè del Guinardó** estan treballant en el doblatge d'aquest vídeo i molt aviat es disposarà de còpies. Té prop de 40 minuts de durada.

4. DIAPOSITIVES I MUNTATGES.

a/ La guerra, Diagroup nº 9, diapositives.

b/ La paz, Diagroup nº 10, diapositives. Ambdós poden aconseguir-se a través de **Justícia i Pau.** Preu: 925 pts. cada col.lecció de diapositives i 300 pts. el cassette d'ambdues. Es pot trobar també en llibreries. Útil per a escoles.

c/ Sacadme de aquí, Luis Pérez. Edebé (Barcelona, 1977). 60 diapositives, i cassette i guia didàctica. Durada: quasi 14 minuts.

d/ Desarrollo, Pierre Balbin i equip CREC, Ed. Claret. 76 diapositives, 1 cassette i guia didàctica. Durada: 14 minuts. 1974.

e/ L'OTAN, GAMBA, Barcelona. 70 diapositives i cassette. GAMBA, carrer Cervantes 2, Barcelona.

Altres documentals, àudio-visuals i material relacionat amb el desenvolupament dels països del tercer món es poden trobar a través de **Justícia i Pau**, **Inter món**, carrer Roger de Llúria 13-15, tel. 301-29-36, Barcelona-10 i **Campanya contra la Fam.**

FONDOMOC

JOCS

1. Construïm la pau. Aquest joc de cartes presenta un seguit de problemes, molt relacionats amb els països poc desenvolupats, i solucions per a resoldre'ls. Es tracta de problemes reals: alimentació, educació, salut, guerres. Les solucions són diverses: així, per exemple, per a les guerres, cooperació internacional, desarmament... Poden jugar fins a sis persones i la tècnica és molt semblant a la dels "jocs de famílies". Ha estat creat per Justícia i Pau i Campanya contra la Fam.

2. Mapamundi. El joc consisteix a viatjar al llarg dels cinc continents a través d'un dels tres circuits possibles: el dels països rics, el dels països pobres i el dels països de l'O.P.E.P. Les caselles, a la manera de "l'oca", ofereixen indicacions favorables o no al jugador. Es cerca una comprensió global dels problemes del món i la relació entre ells. Aquest joc, com l'anterior, es pot adquirir a través de Justícia i Pau, Ribadeneyra 6, 10è. Tel. 317-61-77

I TÚ QUÈ ET POSES A LA BOCA?

SUBMARINS TRIDENT CONTRA EMBARCACIONS PACIFISTES

El trident era la forca de tres dents de Posidó, deu de les profunditats del mar (conegut pels romans com Neptú), símbol, amb el llamp, de llur inmens poder sobre les forces tel.lúriques i marines. Actualment éx un xiclet, i també el nom de la darrera generació de submarins nuclears dels Estats Units, que venen a substituir -vés per on- els anomenats Poseidón. El primer d'aquesta nova sèrie de submarins Trident, l'Ohio, ja és en servei mentre prossegueix la construcció a Connecticut, a la costa Est dels EE.UU. de la trentena programada, per a ser després enviats pel canal de Panamà a la base de Bangor, prop de Seattle (estat de Washington), on esdevenen operatius amb l'emplaçament dels vint-i-quatre míssils corresponents.

Aquests míssils eren primer del tipus Trident I, més acurats que els Polaris que substituïren, però de tota manera un model de transició. El model que li està destinat per a la dècada dels vuitanta és el Trident II fabricat per la Lockheed, que representa un veritable salt tecnològic i estratègic en els míssils d'emplaçament submarí. Segons Frank Barnaby, tots i cadascun dels catorze caps nuclears independents del míssil disposa del sistema de "guía terminal", "amb el qual un radar o enginy de laser rastrejarà la zona dels voltants del blanc un cop que el cap nuclear hagi retornat a l'atmosfera i el menarà al blanc amb una gran precisió. Míssils com els Trident II seran en conseqüència tan acurats com els míssils intercontinentals instal.lats a terra (ICBM); d'aquí que es considerin armes de primer cop capaces de destruir ICBM enemics en llurs sitges protegides." (SIPRI Yearbook, 1982). El govern de Gran Bretanya també té previst substituir els seus míssils Polaris pel nou Trident II.

El model més o menys equivalent que la Unió Soviètica desplegarà durant els anys vuitanta s'anomena Typhoon (tifó) i substituirà els anteriors Delta i Yankee. Es creu que té uns 160 metres de llarg -poc menys que el Trident- i que podrà transportar vint míssils de dotze caps independents (SS-NX-20). L'abast és, però, inferior al del Trident I i II, i no disposa del grau de precisió i fiabilitat de la tecnologia de guia terminal.

La meditació gràfica i literária que reproduïm a continuació prové d'una acció de resistència no violenta a la definitiva avarada operativa d'un submarí Trident a la base de Bangor, organitzada pel grup Ground Zero (nivell zero) d'aquesta localitat dels Estats Units. L'acció consistia en bloquejar amb petites barques l'entrada del submarí provenint de Connecticut a la base nuclear naval, tot invocant la il.legalitat de les armes nuclears segons les normes del dret internacional i l'absència de força executiva per aplicar-les.

Hi prengueren part unes cinquanta persones, dones i homes de variades edats, països i concepcions polítiques i religioses. Moltes de les barques eren senzills rais construits pels mateixos participants i foren arrossegats fins a l'entrada de la base per les embarcacions més grans. Les barques havien de fer una mena de xarxa tot esperant al Trident, i quan s'aproximés havien de tractar d'abordar-lo amb llurs propis mitjans. Les decisions no havien de partir, un cop arribats a la zona prevista, d'ordres centralitzades sinó de la voluntat i a iniciativa autònoma de cada barca o rai.

El dia assenyalat l'estol de barques no violentes es trobaren amb norantanou vaixells de la Marina i les forces guarda-costes, vaixells de guerra, creuers i destructors que els esperaven a l'entrada de la base nuclear per a "protegir" el Trident. Aquests defensors de la follia nuclear atacaren violentament les barques i les feren naufragar, fent caure al mar els ocupants. En un cas concret, soldats armats amb pistoles i fusells es precipitaren contra els ocupants d'una de les barques que, atesa la situació, havien decidit posar-se a resar, i els encanonaren per l'esquena. Aquesta i altres escenes similars foren després contemplades a la televisió per uns espectadors que no podien creure el que veien.

Es practicaren catorze detencions i disset persones foren retingudes. Quinze dies més tard el tribunal decidí que havien estat il.legalment atacats i detinguts, i foren posats en llibertat.

en peu de pau

FONDOMOC

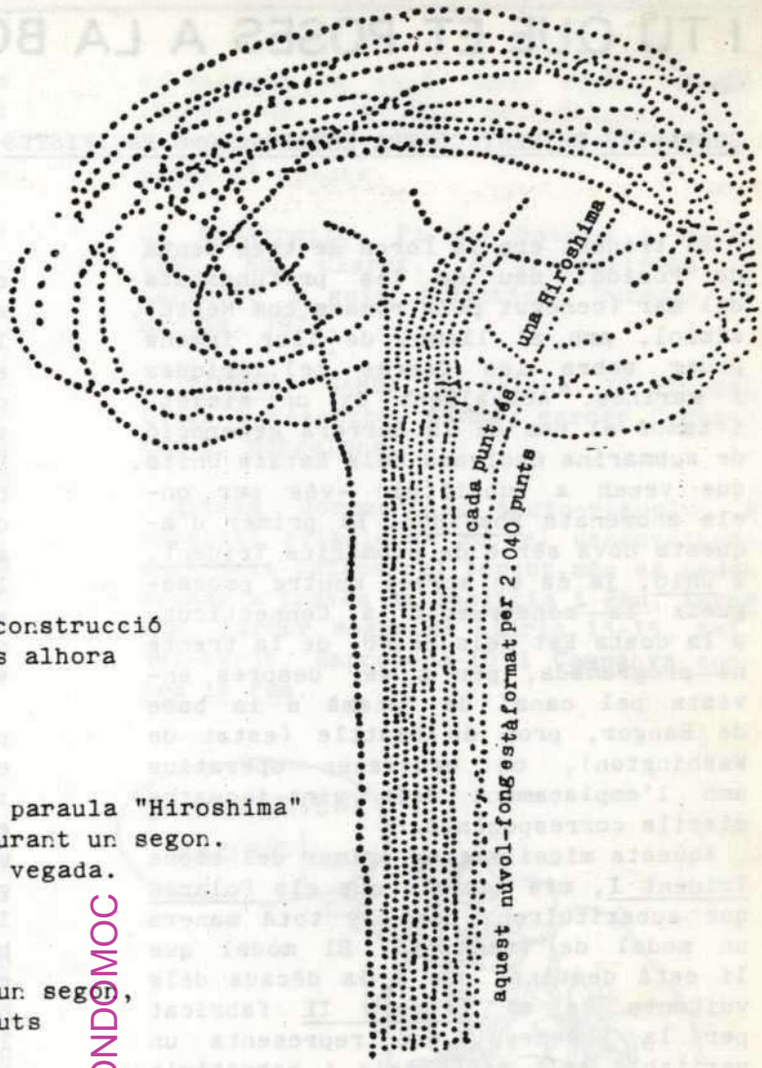

MEDITACIÓ TRIDENT

El Trident és un submarí nuclear en construcció
que pot destruir 408 ciutats o blancs alhora
amb una explosió més potent
que la bomba d'Hiroshima
El Trident són 2040 Hiroshimes.

Si vols copsar el Trident digues la paraula "Hiroshima"
Reflexiona sobre el seu significat durant un segon.
Digues i pensa "Hiroshima" una altra vegada.
I una altra. I una altra,...,
2040 vegades.

Si ets capaç de copsar Hiroshima en un segon,
podràs entendre el Trident en 34 minuts
Tot això és un únic submarí Trident.
Comprendre el poder destructiu de tot l'estol Trident
t'ocuparia 17 hores, tot dedicant un segon
a cada Hiroshima.
La teva meditació és impossible.
Sols entendre Hiroshima t'ocuparia tota una vida.

El Trident és la fi del món.
Com es pot viure en la fi del món?
Començant-ne un de nou.
Atura el Trident
Detura un món a les acaballes i aixeca'n un altre.

Jim Douglass
(IFOR Report, desembre del 1983)

FONDOMOC

S'espera que transporti 24 míssils, cada un amb 14 caps nuclears d'hidrogen.
Cada un d'ells s'espera que tingui un abast de 9.656 quilòmetres.

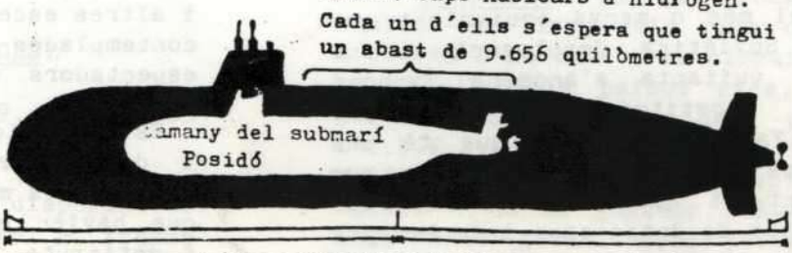

170 metres i 69 centímetres de llarg, aproximadament la llargària de dos camps de futbol.

172/1

En peu de Pau

butlletí sobre pau, desarmament i desenvolupament

Número 1. maig-juny 1984. Preu de l'exemplar: 175 pts.

FONDOMOC

Primavera contra l'OTAN

Espanya i el Tercer Món

No ploreu per Nicaragua

Les dones de Greenham Common

Fotografia del pont per la pau del 29 de maig de 1983 a Zaragoza.

En peu de Pau

butlletí sobre pau, desarmament i desenvolupament

nº 1. Maig-Juny 1984

SUMARI

Editorial..... 2
El discurso cerrado del desarme oficial
Mariano Aguirre..... 4
La cooperació espanyola al desenvolupament, Arcadi Oliveres..... 5
Sobre l'objecció fiscal
Dolors Rodriguez..... 8
Aprendre a construir la pau
Alfons Banda..... 9
Un pla d'urgència per a sobreviure
Joan Manuel Romaní..... 11
L'experiència del campament de dones per la pau de Greenham Common
Elena Grau..... 13
L'ajuda al Tercer Món
Entrevista amb Lluis Magrinyà..... 16
DOCUMENTS
No ploreu per Nicaragua, defenseu-la..... 18
Manifest contra la fam i el desenvolupament..... 19
INFORMACIONS BREUS..... 21
BIBLIOGRAFIA
Sobre desenvolupament..... 27
Bibliografia sobre l'agudització del perill de guerra..... 28
MATERIAL DISPONIBLE..... 29
I tú què et poses a la boca..... 31

Editorial

EN PEU DE PAU neix d'una constatació i d'una voluntat de confluència: de la constatació que la guerra sorda i constant que any rera any mata de fam 40 milions de persones va indestriablement lligada a la desbocada cursa d'armaments que, tot buscant "la seguretat", ens militaritza més i més i ens aboca al desastre, i també d'una voluntat de confluència, d'aplegar grups, persones i moviments i acostar idees per tal de canviar l'irracional ordre de prioritats present al món. Aquesta és una de les lliçons fonamentals que ha après el pacifisme en els darrers anys: sols un moviment massiu, que posi **en peu de pau** la majoria de la població buscant la coincidència en els factors fonamentals i respectant la riquesa de la diversitat, pot acabar amb una cursa boja que ara mata de fam i que aviat podria significar la destrucció massiva de moltes de les espècies vives del planeta. Ambiciosament i clara: EN PEU DE PAU neix per ajudar a bastir un mur de sensatesa que freni les 17.000 armes estratègiques nuclears que ja abans de ser disparades ensorren en la misèria i la desesperació 700 milions de subalimentats. A la raó de la força volem oposar des d'aquestes pàgines la força de les raons.

FONDOMOC

Redacció:

Carme Castells, Rafael Grasa, Elisa Grau, Toni Pigrau, Joan Manuel Romaní, Josep Torrell.

Col.laboradors:

Victoria Abellán, Mariano Aguirre, Alfons Banda, Vicenç Fisas, Luis García Ramos, Joan Gomis, Xavier Masllorens, Arcadi Oliveres, Víctor Ríos, Enric Tello.

Editada amb el suport de:

Associació de mestres Rosa Sensat, Centre de Treball i Documentació, CIDOB, Comitè de Girona per la pau i el Desarmament, Comitè Antinuclear de Catalunya (CANC), Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament, Fundació per la Pau, Intermón, Justícia i Pau, Revista i col.lectiu Mientras tanto, Moviment 0,7%, Pax Christi.

EN PEU DE PAU no fa necessàriament seves les opinions dels seus col.laboradors.

En peu de pau
C/Major de Gràcia, 126-130. Barcelona-12

Suscripció normal: 900 ptes.
Suscripció d'ajut: 1.500 ptes.

Dipòsit Legal: B/16944-84.
Imprès a Gràfiques Canigó, Mallorca 206.

EN PEU DE PAU reuneix en les seves pàgines a persones que pertanyen a grups que treballen per la pau, el desarmament i el desenvolupament, que provenen de tradicions força diverses. La iniciativa sorgí de persones que convergien en l'apreciació de la urgència dels moviments en pro de la pau, en la inevitabilitat d'usar mètodes no violents i en la prioritat d'estroncar la desigualtat.

La revista ha estat concebuda com una publicació bàsicament informativa, com una eina de treball per a grups, escoles, institucions, etc.; si volem mobilitzar l'opinió pública contra la cursa d'armaments i la creixent separació entre els països desenvolupats i els subdesenvolupats hem de començar per posar-li a l'abast informació poc coneguda, per arrancar-la de la cerimònia de la confusió i de la ignorància a què ha estat sotmesa tot dient-li que les qüestions de la guerra, la pau, el desarmament i el desenvolupament són coses d'experts. Quan està en joc la supervivència tots som experts; els responsables de les nostres vides som nosaltres i no els governs. La revista vol ajudar a què tots esdevinguem experts. L'educació per la pau, per assolir un estat de no violència i justícia, serà, doncs, un objectiu prioritari; per tal d'aconseguir-ho cal una lenta penetració cultural en el teixit social que combini la informació i la difusió d'idees, iniciatives i campanyes. Donar alè a les diverses campanyes que allunyin el perill de guerra i maldin per un repartiment més just dels béns globals del planeta serà també prioritari: campanyes contra la fam, en pro de la desnuclearització municipal i regional, en pro de l'acceptació de l'objecció com a dret irrenunciable de l'individu...

Definir-nos a favor de la pau no suposa per part nostra cap tipus d'ambigüitat, ans al contrari, la pau de què parlem és un concepte positiu, una denúncia de la violència estructural profundament arrelada a les nostres societats, una violència que l'hemisferi nord aplica també a l'hemisferi sud, que tot sovint genera violència directa; la pau és impossible sense un ordre de relacions humanes que elimini la injustícia i la desigualtat. Podríem parlar de "pau" si finalment s'evités el risc d'holocaust nuclear però continués l'holocaust de les desenes de milions de persones que de 1945 ençà han mort a les múltiples guerres que el nord ha "exportat" al sud? Podríem parlar de pau si continua l'increment brutal de despeses militars, si augmenten els 700.000 milions de dòlars esmerçats en despeses militars durant l'any 1982, si creix encara l'esfereïdora xifra d'un milió i quart de dòlars destinat, minut rera minut, a engrossir els carros de la guerra? També en aquest punt caldrà utilitzar la força de la raó.

Tampoc ha d'esperar-se per part de EN PEU DE PAU cap ambigüitat quant als temes de casa, pel que fa a la problemàtica de la pau, el desarmament i el desenvolupament a l'Estat espanyol: estem disposats a demanar el compliment de tots els acords i promeses, des del 0,7% del PNB d'ajuda mínima al Tercer Món, fins a la convocatòria ràpida i clara del referèndum sobre la pertinença a l'OTAN i la continuïtat de les bases militars estrangeres, estem disposats a donar suport a totes les campanyes en aquest sentit, a fer de EN PEU DE PAU un lloc de discussió de tots aquests temes, que forneixi la informació que permeti posar-nos **en peu de pau** per aconseguir el desarmament i el desenvolupament.

FONDOMOC

Opinió

El discurso cerrado del desarme oficial

Sobre la futilidad de las conversaciones de desarme

Mariano Aguirre*

1984 ha comenzado sin conversaciones sobre desarme; apenas una tímida conferencia en Estocolmo de la que nadie espera resultados espectaculares. Después de la no ratificación de los acuerdos SALT II sobre armas estratégicas por parte del Senado norteamericano, las diferentes variaciones de la "opción cero" reaganiana, el resurgimiento de la guerra fría, la inflexibilidad de la OTAN ante la propuesta soviética de incluir las fuerzas nucleares francesas y británicas en las negociaciones sobre armas de "teatro", y el principio del despliegue de los nuevos misiles de alcance medio Pershing II y de crucero, la ruptura era tan inevitable como coherente dentro de la lógica general del rearme.

Las tensiones se agudizan: Líbano, Irán-Irak, bloqueo a Nicaragua y guerra casi declarada en América Central, presiones sobre los aliados europeos de los Estados Unidos para que aumenten su presupuesto militar de un 3 al 4 por ciento, nuevas armas tácticas soviéticas en los países del Este. Un juego de reacción, justificado o no, hace que resulte imposible alcanzar un acuerdo en el espacio limitado de los salones de Viena y Ginebra aislados —simbólica y realmente— del contexto internacional. Estados Unidos ha bombardeado el West Bank libanés desde sus barcos de guerra mientras ponía en alerta su fuerza de despliegue rápido por si debe intervenir para "defender" el estrecho de Ormuz. Y los Pershing II y los misiles de crucero ya están ahí, apuntando hacia los "blancos seleccionados" (silos, centros de control, mando, comunicación e inteligencia). ¿Cómo alcanzar el desarme o el control de armamentos sin tener en cuenta, entre otros muchos, estos factores?

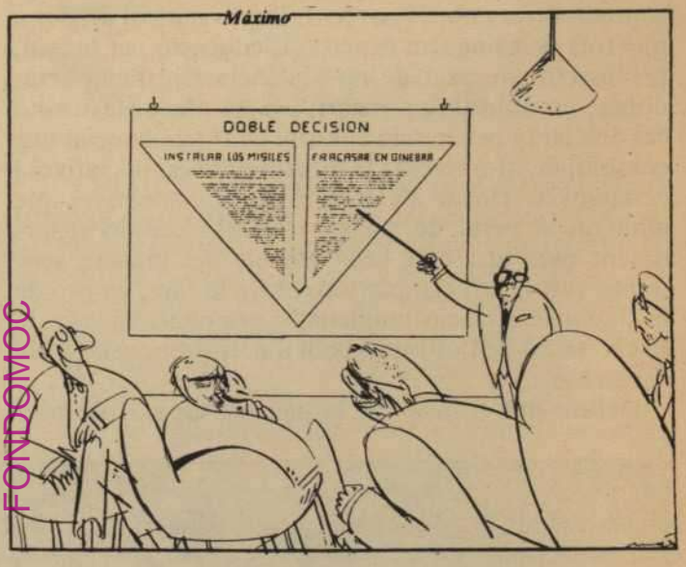

FONDOMOC

Desarme político y rearme económico

Las situaciones que configuran la tensión internacional son innumerables. Pero a estas situaciones, que van de Norte a Sur y de Este a Oeste, uniendo el Tercer Mundo con el mundo teóricamente desarrollado en el problema de la guerra por los recursos naturales y humanos, y los puntos geopolíticos clave, se suman la dinámica de la carrera de armamentos, por un lado, y las líneas políticas de los principales protagonistas, por otro. No es posible hablar de negociaciones si no se tienen en cuenta las variables que configuran la carrera de armamentos: hay un complejo no sólo militar-industrial, sino también científico-técnico unido al sindicalismo amarillo y al submundo de tecnócratas, abogados, intermediarios, que viven y fomentan la carrera de armamentos. Ruth Leger Sivard estima que más de 100 millones de personas están pagados de forma directa o indirecta por los ministerios de defensa de todo el mundo. (1) La realidad del rearme permanente —con sus dosis de propaganda, paranoia, ciclos de investigación/desarrollo/producción/venta y despliegue, como lo explica Johan Galtung (2)— no puede dejarse de lado si de verdad se quiere hablar de desarme. En cambio, se utiliza la técnica de contar y recontar misiles, vehículos lanzadores y cabezas nucleares sin tener en cuenta la brecha tecnológica, las diferencias geográficas, lo cualitativo, en definitiva. Y olvidando, por supuesto, que hay ya una sobrecapacidad de eliminación —el overkill— que ha dejado a la disuasión mínima perdida en el horizonte del pasado.

Europa occidental dice, sus gobiernos dicen, que desean negociar. Sin embargo en los últimos años han proliferado los contratos para la fabricación conjunta de armas por parte de Francia, Alemania, Italia y España entre otras naciones. ¿Pedir el desarme en el discurso político pero fomentarlo en el terreno económico? Los arsenales son hoy en día complejos integrados, con mandos centrales para estrategias unificadas. No es difícil deducir que no tienen sentido, por

tanto, las declaraciones de buenas intenciones sobre la paz y el desarme, mientras a la vez se fomenta el desarrollo de armas tácticas, aviones de combate o carros de asalto. Porque ¿para qué se arma Europa si no es contra el Pacto de Varsovia?

Las dos grandes potencias nucleares y sus aliados están comprometidos en la política armamentista de la paridad. Pero por definición, las armas son para la guerra y las guerras para ganarlas. No es ilógico, así, que en menos de veinte años se haya pasado de la ción mutua asegurada (MAD), que dio lugar al mito de que las armas nucleares nunca se utilizarían, a la teoría de librar guerras nucleares y ganarlas ("prevalecer" dice Weinberger), elaborada por el equipo Reagan, pero ya prefigurada por la Directiva Presidencial 59 en la época de Carter, que por primera vez esbozaba la posibilidad de librar guerras nucleares. La tecnología y el **overkill** hacen imposible la paridad. Visto desde el otro lado de la moneda, es la paridad, o su búsqueda, la que fomenta el armamentismo selectivo.

Por todo lo anterior, no se puede seguir confiando en las conversaciones sobre desarme tal como están planteadas. Presionadas por los movimientos pacifistas, comisiones no gubernamentales como la presidida por Olof Palme, y propuestas de gobiernos casi neutrales son las que habrá que tener en cuenta y apoyar. Zonas desnuclearizadas —por ejemplo, la península ibérica— municipios desnuclearizados, áreas de confianza (como el pasillo alemán libre de armas tácticas que propone Suecia y que ha sido rechazado por Occidente), son ideas más viables y realizables. En el caso de países como España sería necesario que los gobiernos no fuesen detrás del armamentismo norteamericano y apoyasen —por ejemplo en Estocolmo— estas propuestas. Los países intermedios que todavía no tienen armas nucleares en su territorio deberían hacer suyas las iniciativas alternativas. La paridad y el multilateralismo resultan ya posturas absurdas, y cuando son planteadas por grupos pacifistas llegan incluso al patetismo porque, a fin de cuentas: ¿la fe en el multilateralismo no es acaso una aquiescencia "progresista" al rearme?

*Mariano Aguirre és membre del Grup d'Informació sobre Pau i Desarmament de l'Associació Pro Drets Humans.

NOTAS

1) Ruth Leger Sivard, **World Military and Social Expenditures**, Virginia 1980.
2) Johan Galtung, **The War System**, en **Essays on Peace Research**, Vol. II, reproducido en John Paul Lederach, **Educar para la paz**, editorial Fontamara, Barcelona 1984.

FONDOMOC

Estat de la qüestió

La cooperació espanyola al desenvolupament

Arcadi Oliveres

1) L'evolució recent

A diferència de l'ajut privat, l'ajut públic espanyol al desenvolupament té una història recent. Fins a principis dels anys 70 Espanya figurava com a país receptor, tant dels sistemes de cooperació bilateral com dels multilaterals; en realitat el Banc Mundial atorgà crèdits a l'Estat espanyol fins l'any 1977.

A la dècada dels 70 apareix l'anomenada **cooperació en cascada** (s'és donador respecte d'uns països i organitzacions i receptor respecte d'altres). Al mateix temps, el creixement econòmic assolit va situant a Espanya al Nord econòmic; com integrant del Nord participa a la primera tanda de sessions de la conferència sobre la Cooperació Internacional (diàleg Nord-Sud) a Paris l'any 1975.

A partir d'aquí algunes decisions aïllades configuren la nostra responsabilitat de donants però no arriben a constituir una veritable política de cooperació al desenvolupament:

a) A l'agost de 1976 es crea el **Fons d'Ajut al Desenvolupament** amb dotacions a càrrec del pressupost de l'Estat.

b) A partir de l'any 1980 són publicades pel Ministeri de Comerç (posteriorment d'Economia i Comerç) les xifres oficials de cooperació començant per les de 1977. Amb les dades referides a 1980 els criteris de càlcul s'homologuen amb els del CAD (Comitè d'Ajut al Desenvolupament) de l'OCDE.

c) Al febrer de 1982 s'aprova unànimement al Senat espanyol una proposició no de llei, "sobre la fam al món" presentada pels grups socialistes on "s'invita al Govern espanyol a què, en un termini raonable però breu, faci que la contribució d'Espanya al desenvolupament arribi, d'acord amb les resolucions de les Nacions Unides, al 0,7% del PNB".

d) A l'octubre de 1982 la totalitat dels partits polítics que aconseguiran pocs dies més tard representació parlamentària, firmen, a proposta de Justícia i Pau, un document, un compromís d'increment pressupostari de dotacions per ajut al desenvolupament i creació alhora de l'infraestructura adeqüada.

e) A principis de 1983 es celebra a Alcalá de Henares i sota els auspicis de l'INAP (Institut Nacional de l'Administració Pública) un seminari, els objectius del qual són l'estructuració d'un sistema de coordinació entre el quasi bé centenar d'òrgans i organismes de l'Administració Pública vinculats amb el tema de la cooperació al desenvolupament.

Enguany s'han establert per primera vegada, acords entre les ONG's (Organitzacions No Governamentals) i la Direcció General de Cooperació Tècnica Internacional per dur a terme programes de cofinanciació.

El quadre nº 1 ens mostra l'evolució de les xifres d'ajut en els darrers sis anys (úniques xifres de què hom disposa).

El percentatge d'aquesta ajut sobre el PNB sofreix al llarg d'aquests anys molt poques alteracions, i si a partir de 1981 registra un lleuger increment, aquest es deu a l'ajuda a Guinea Ecuatorial realitzada amb motiu del canvi d'orientació governamental que va suposar el cop d'estat encapçalat pel coronel Obiang.

2. Les xifres de 1982

Val la pena estudiar amb detall les xifres de l'ajut referides a 1982 (les de 1983 no estaran disponibles fins la segona meitat de 1984) per poder emetre'n un judici crític.

El quadre nº 2 perfila els destinataris per a cada tipus d'ajuda.

3. Diferents judicis sobre unes mateixes xifres

Com comentà l'Administració aquestes xifres que ella mateixa va publicar? (veure **Informació Comercial Espanyola Setmanal** ICE nº 1908 27-X-83).

A grans trets sembla desprendre's la idea que l'ajuda pública al desenvolupament a Espanya és raonable en funció de:

a) El relatiu grau de desenvolupament de la nostra economia.

b) La situació "estabilitzada" que des d'alguns anys venen mantenint, respecte de les seves pròpies ajudes, els altres països de l'OCDE.

c) El moment de crisi econòmica mundial.

d) Les zones de pobresa interior encara existents avui dia a l'Estat espanyol.

e) El mal ús de què en múltiples ocasions han fet ostentació els receptors de l'ajuda.

Tot i que considerem aquests fets (crisi, zones de pobresa, mal ús, etc.) objectivament certs, no podem en canvi corroborar les opinions de l'Administració quant al grau de validesa de la nostra ajuda. I això per diverses raons:

a) Perquè quantitativament és molt baixa.

b) Perquè en un estat sense estructures de cooperació bilateral en més de un 70% el que permet la dispersió, la manca d'aplicació de criteris i conseqüentment la migradissima eficàcia de la mateixa.

c) Perquè pel que fa al 30% d'ajuda amb caràcter multilateral, aquesta és aprofitada en la seva majoria pels organismes financers de l'estil del Banc Mundial en què les seves dràstiques condicions per als països subdesenvolupats són sobradament conegudes.

d) Per la poca tendència a dirigir l'ajuda de caràcter bilateral als països menys avançats (PMA) tal com ha estat recomenat en diferents ocasions per les Nacions

FONDOMOC

Quadre nº 1

Ajut públic espanyol al desenvolupament (milions de dòlars)

	1977	1978	1979	1980	1981	1982
Cooperació tècnica i cultural	10	12	55	34	83	63
Aportacions a organismes internacionals	31	28	38	87	32	69
Fons d'Ajut al Desenvolupament (FAD)	71	123	71	40	122	101
Ajut Públic al Desenvolupament (APD)	112	163	164	161	238	233
En % del PNB	0,09	0,11	0,08	0,07	0,13	0,13

Quadre nº 2

Distribució de l'ajuda pública espanyola al desenvolupament

a) Cooperació tècnica i bilateral	50.964.000	21,8	
b) Ajuda alimentària	11.855.000	5,1	Bilateralitat
c) Crèdits FAD	101.639.000	43,6	70,5%
d) Organismes financers multilaterals	58.081.000	24,9	Multilateral
e) Organismes internacionals no financers	10.809.000	4,6	29,5%

a) Cooperació tècnica i cultural	50.964.000S
—Guinea Equatorial	31,1%
—M.O.P.U.	19,4%
—Secretaria Pesca	12,8%
—Dir. Gral. de C.T.I.	12,4%
—ICI	11,0%
—Min. Treball i Seg. Social	5,1%
—Min. Ind. i Energia	2,2%
—Dir. Gral. de relacions culturals	2,0%
—Diversos	1,0%
—R.T.V.E.	1,0%
	98,0%

b) Ajuda alimentària	11.855.000 S

c) Crèdits FAD i prèstecs govern a govern	101.639.000 S
—Mèxic	14,8%
—Sudàn	14,6%
—Marroc	12,2%
—Perú	10,1%
—Mauritània	8,8%
—Guinea I, II, III	8,2%
—Tunissia I, II	8,2%
—Rep. Dominicana I	7,1%
—Angola	6,4%
Filipines I	5,4%
—Argentina	1,7%
—Turquia	1,5%
—Senegal	0,3%
	99,3%

d) Organismes financers multilaterals	58.081.000 S
—Banc Mundial	64,3%
—Banc Internacional Desenvolupament	34,8%
—F.M.I.	0,9%
	100,0%

e) Organismes Internacionals no financers	10.809.000 S
—OMS	45,7%
—Refugiats palestins	18,5%
—P.N.U.D.	13,8%
—FIDA	9,2%
—Oficina Ed. Iberoamericana	3,2%
—UNICEF	2,8%
—Pla lluita contaminació Mediterrani	2,0%
—A.C.N.U.R.	1,8%
	97,0%

Unides.

e) Perquè la partida més important de la nostra APD i els criteris FAD tenen un net caràcter comercial i com a tals foren creats. Es tracta quasibé sempre de crèdits vinculats a l'adquisició de béns i serveis (en ocasions aquests béns han estat armes) per part del país receptor, a Espanya. En aquest sentit les propostes sobre la concessió dels Fons sorgeixen sempre del Ministeri de Comerç que actua bé per compte pròpia o bé per via indirecta seguint suggerències del Ministeri d'Afers Exteriors.

FONDOMOC

4. Perspectives immediates

Per falta de dades oficials globals, i a la vista dels pressupostos de l'Estat, la impressió és que les xifres de la APD referides al 1983 i 1984 no variaran substancialment respecte a les de 1982, i això malgrat el compromís abans citat i signat pels diferents partits polítics.

Les raons d'aquest incompliment apuntades pels responsables governamentals giren sempre entorn dels dèficits: el d'infraestructura de cooperació i el pressupostari. No ens sembla vàlida cap d'elles ja que, si bé és cert que fa falta una estructura de cooperació, aquesta pot ésser en gran part substituïda per aportacions als organismes de caràcter multilateral, i per l'increment dels programes de cofinanciació entre l'Administració i les Organitzacions no Governamentals (ONG).

Tampoc ens sembla justificació la raó pressupostària: quan les necessitats bàsiques de la humanitat són saquejades i quan la entrega per part d'Espanya del 0,7% del PNB només hagués representat al 1983 el 28% del pressupost de defensa, no es pot parlar de dificultats pressupostàries sinó de voluntats polítiques diferents.

El camí cap a l'objectiu del O,7% que com és ben sabut no és útil si no s'acompanya d'altres mesures de caràcter comercial, financer i tecnològic, sembla d'altra banda un camí llarg i difícil: les esmenes transaccionals adoptades en la discussió del pressupost del 1984 no són sinó petites misèries fruit de la insistència d'alguns parlamentaris però que no resolen en absolut el problema. I això no és tot, en certs casos, el desconeixement de la relativitat de les xifres compromeses en les esmenes o directament en els pressupostos ha arribat a confondre l'opinió pública, ja que en els mitjans de comunicació s'han pres petits increments parcials (com per exemple el de la quota espanyola al programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament (PNUD), com substancials augments globals.

La insistència en aquest objectiu no ens ha d'allunyar malgrat tot de la necessitat que sigui aprovada de forma immediata la llei de cooperació anunciada des de fa anys així com també cal precisar la integració espanyola en el Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) que com és sabut constitueix, en l'OCDE, l'òrgan específicament encarregat de la coordinació i informació de la cooperació al desenvolupament.

Finalment, s'han d'establir uns criteris bàsics que dissenyin el model de cooperació del país i que responguin veritablement a la satisfacció de necessitats bàsiques en els països receptors.

Iniciatives

Sobre l'objecció fiscal

Hem de finançar la cursa d'armaments?

Dolors Rodriguez

Tots contribuïm al finançament de les despeses militars de l'Estat. Ho fem des del moment en què participem d'alguna manera en l'engranatge econòmic i ens veiem involucrats en el pagament d'impostos (no l'única però sí la principal font de recursos estatals que financem), una part dels quals es destina a sostenir el pressupost del Ministeri de Defensa en particular i les despeses militars en general. Davant d'aquests fets, trobem casos de persones, i ara ja campanyes organitzades en diversos països europeus i a Nord-Amèrica que, per raons de consciència (responent a motivacions d'índole religiosa, pacifista, política...) es resisteixen a acceptar aquesta contribució tot desenvolupant diverses accions englobades sota la denominació d' **"objecció fiscal a l'impost militar o de guerra"** (per aquest impost s'entén els diners recaptats per a finalitats militars).

L'objecció fiscal està en íntima connexió amb l'objecció de consciència al servei militar, puix que ambdues es fonen en una única objecció de consciència a la guerra. Per a la guerra, tan necessaris són els soldats com els socis passius que contribueixen amb mitjans materials a sostenir-la. Per tot això, els objectors fiscals reclamen el just dret que els impostos pagats siguin utilitzats exclusivament amb una finalitat pacífica.

En general, podem parlar de dos tipus d'accions promogudes per les organitzacions d'objectors fiscals:

a) les campanyes d'acció directa o de resistència als impostos militars.

b) les campanyes per a canvis legislatius encaminades a aconseguir el reconeixement legal de l'objecció fiscal a l'impost militar.

Les primeres intenten de promoure l'objecció fiscal per tal d'aconseguir prou suport per part del públic en general, suport que permetrà el plantejament del segon tipus d'accions.

Campanyes d'acció directa estan creixent a França, Holanda, Alemanya Federal, Japó, Itàlia i Suïssa. A Espanya, de moment, només tenim notícia de casos aïllats. Les organitzacions de Gran Bretanya, EE.UU. i Canadà, amb més anys d'història, combinen ambdós tipus d'accions, llurs campanyes pro canvis legislatius tenen en comú el suport als projectes de constitució, en cadascun d'aquests països, d'un fons governamental per a la pau que canalitzaria els impostos dels "impostos de guerra" dels objectors cap a alternatives pacífiques. Perquè **no es busca l'exempció d'impostos sinó la seguretat que no s'està contribuint a la guerra, a l'armamentisme ni al manteniment de situacions d'injustícia, almenys pel que fa a l'impost militar.**

Tocant a l'Estat espanyol, una comissió de **Justícia i Pau** està actualment ultimant els detalls preparatoris per propulsar una primera campanya d'acció directa, que espera trobar l'indispensable recolzament per poder començar a treballar en aquest camp.

Queda, doncs, clar que els objectors fiscals ens oposem al pagament de l'impost per a la guerra per: a) raons de consciència; b) perquè considerem irracional i ruïnosa la cursa d'armaments, a la que l'Estat espanyol contribuí durant 1983 amb un pressupost militar de 478.332 milions de pessetes; c) perquè

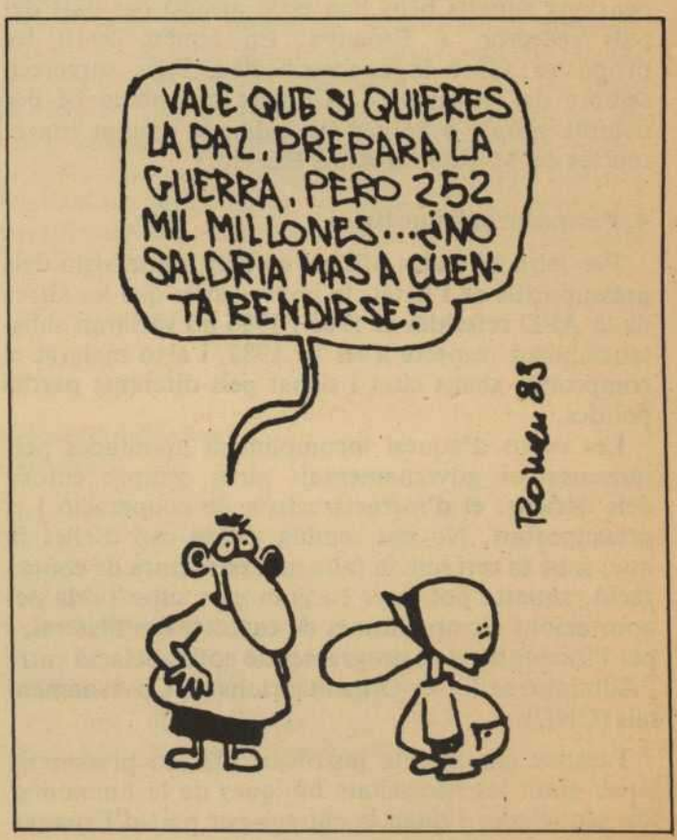

FONDOMOC

creiem que la pau no es només l'absència de tensions i guerres sinó també la pràctica quotidiana de la justícia, i els recursos que del limitat total disponible consumeix el pressupost militar es sostreuen de la lluita contra l'atur, de la construcció d'una societat més justa i igualitària; d) perquè no acceptem que "desenvolupar la indústria militar és un mitjà per crear nous llocs de treball". L'excel.lent informe Thorsen a les NN.UU. mostra clarament la poca eficàcia de la indústria militar per crear nous llocs de treball (a causa de l'elevada qualificació tècnica) i d'altres efectes negatius, i d'entre ells l'inflacionari; e) perquè la indústria militar espanyola exporta bona part dels seus productes a països del Tercer Món.

La nostra proposta d'objecció

L'Estat espanyol és un dels països europeus que dedica major proporció dels seus recursos pressupostaris a afers militars, la qual cosa és un intent d'acomodar-se progressivament a l'estructura de l'OTAN. A més a més, la "Llei de Dotacions Pressupostàries per Inversions i Manteniment de les Forces Armades", amb un total de més de dos bilions de pessetes d'inversió durant el període 1983-1990, revela una **preferència especial envers el sector militar** per part del govern. Com explicar-se altrament que no s'hagin iniciat esforços semblants al sector de la sanitat, de l'educació...?

El Pressupost del Ministeri de Defensa per a 1983, de 478.332.000.000 pessetes, representa un 10,6% del Pressupost de despeses de l'Estat. La proposta és senzilla i simplificadora: **hem de deduir un 10,6% del nostre pagament a Hisenda en concepte d'IRPF** (Impost sobre la renda de les persones físiques) **per considerar que correspon a despeses militars.** Tornem a repetir que es tracta d'una proposta simplificadora: a) en primer lloc, perquè les despeses militars de l'estat no s'identifiquen exactament amb el pressupost del Ministeri de Defensa, car aquest no engloba despeses de tipus clarament militar com pensions militars, etc. Dit clarament: les despeses militars reals superen les del Ministeri de Defensa; b) perquè per aconseguir una objecció fiscal completa caldria reduir el 10,6% de tots i cadascun dels pagaments efectuats a Hisenda per qualsevol concepte (exceptuant els impostos locals i els transferits a les Comunitats Autònomes per no estar vinculats a despeses militars), cosa impossible. Deduir el 10,6% del 34,1% dels ingressos de l'Estat (el 34,1% és el percentatge que representa la contribució de l'IRPF als ingressos de l'Estat) no suposa òbviament objectar sobre tot el que aportem.

Tanmateix, estem disposats a conformar-nos amb aquesta proposta simplificadora i us **demanem que us deduïu aquest 10,6% i el dediqueu a alternatives de contingut social.** Negar aquest fons a l'estat és una manera de fomentar programes d'ajut social i de conscienciar l'opinió pública sobre l'irracional augment de despeses militars. No hem de tenir por a les sancions; hem d'aconseguir, com succeí a Itàlia, que l'objecció fiscal es reconegui com un dret irrenunciable de l'individu.

Us proposem per tant no contribuir al finançament del nostre pressupost militar.

Nota: Si voleu més informació adreceu-vos a: Justícia i Pau, c/Ribadeneyra 6, 10è. **En peu de Pau:** C/Gran de Gràcia 126, pral 1ª. B-12.

FONDOMOC

Educació per la Pau

Aprendre a construir la Pau

Alfons Banda
(Fundació per la Pau)

La pau és un dels conceptes que troben en una suposada acceptació universal un dels grans obstacles per a la seva progressiva implantació. Naturalment, això és cert en la mesura que hom diu ésser partidari de la pau quan en realitat potser no passa de sentir un remot temor per la guerra.

Si tothom vol la pau, si ningú no vol la guerra, si alguns refusen tota forma de violència, per què —en conjunt— fem tan poca cosa per la pau? És que el desig de pau no ens mou? És que la guerra està llunyana en el temps i en l'espai? És que descansem tranquils, ajaguts sobre l'arsenal nuclear?

Sembla que no la vulguem la pau, o com si, volent-la, no goséssim exigir-la, o com si, exigint-la, tinguèssim consciència de demanar la lluna. Tres actituds, la de no voler, la de no exigir i la de fer-ho sense fe, que vénen —al capdevall— a confondre's en una sola i desesperançada.

L'educació per la pau és avui una realitat tan petita, una pràctica tan restringida, objectiu prioritari de grups tan reduïts i marginals que resulta fàcil considerar-la ingènua futesa o maniobra oculta. Potser, fins i tot, és fàcil donar la lluita per decidida atesa la desproporció dels contendents: d'una banda

grups marginals sense poder econòmic ni polític, d'altra l' "establishment". Doncs no! M'apunto a aquell pensament que diu que quan una idea simple pren cos social s'esdevé una revolució.

Una de les formes d'educar per a la pau, d'educar-nos per a la pau, consisteix a formular unes propostes senzilles —tasca que no és pas fàcil— i escampar-les fent que prenguin cos social. Propostes crítiques sobre la defensa, l'armamentisme, la militarització, la violència dels Estats; propostes positives sobre el diàleg, la confiança, la no-violència... Propostes que han de donar mil cops la volta al món trameses de boca a orella, proclamades des de les tribunes, difoses en forma de film i d'acudit, debatudes en públic i en privat... Propostes que prendran cos social per trencar la seqüència d'arguments bel.licistes que han esdevingut cercle viciós i amenaça intolerable.

Per tal de donar solidesa als arguments que sovint se'ns demanen i credibilitat a la tasca en què estem compromesos crec que val la pena aturar-se un instant en les següents proposicions:

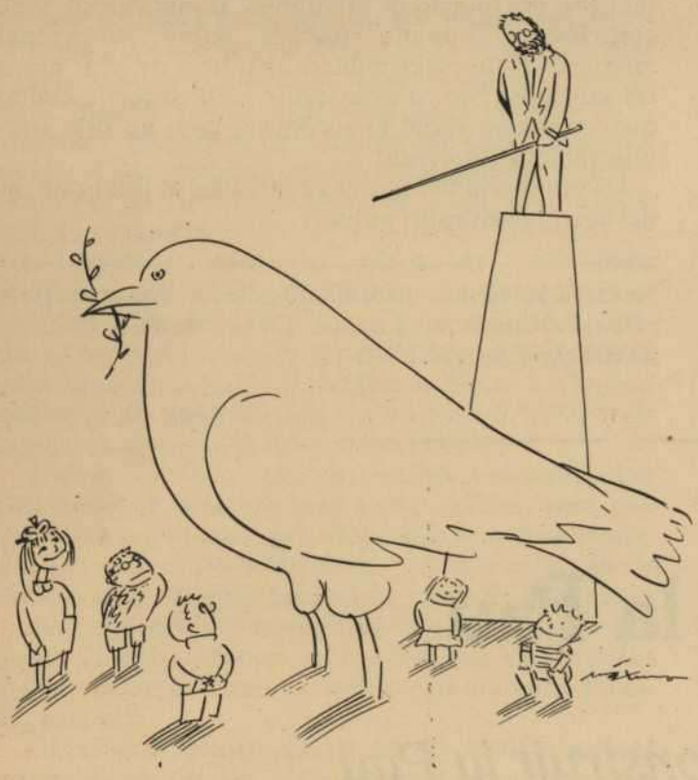

a) On hi ha persones hi ha conflictes

El pacifisme no postula pas l'existència futura, ni tan sols la possibilitat d'existència, d'una societat idíl.lica en la qual els conflictes s'haurien eliminat. Això no és ni serà possible. El pacifisme crec que postula una societat on els conflictes troben camins de solució per vies no-violentes, on les parts oposades no accepten la violència com a mitjà d'eliminar el conflicte. Aquest refús de la violència no estaria pas basat únicament en els bons sentiments d'una població idealitzada sinó també en la racionalització —cultural, legal i econòmica— d'aquella actitud de refús. Ara és precisament la guerra, i els seus preparatius, la que està racionalitzada des dels punts de vista cultural, legal i econòmic.

«La societat perfecta és una utopia, un ideal en funció del qual calibrar els avenços que anem fent». La societat diferent que suggerim evoluciona constantment cap a la realització de la societat perfecta, però està molt lluny d'haver suprimit tots els problemes". Exacte! (1) Crec que correspon al moviment pacifista dotar-se d'aquesta atmosfera de realisme i proclamar-la.

b) La construcció de la pau és un procés històric

El futur és parcialment inventable. Volem incidir sobre la part inventable del futur. La pau no és una reivindicació momentània i puntual que es pugui aconseguir d'un sol cop. La construcció de la pau és un procés històric que la nostra acció pot fer possible o impossibilitar, accelerar o retardar. L'evolució social avança guiada per tendències; és en aquestes tendències, en el disseny d'aquestes tendències, on cal incidir per invertir-les: de l'augment progressiu en despeses militars a la progressiva disminució, de l'accelerada cursa tecnològic-armamentista a la pactada reducció, de la militarització de les tensions internacionals al necessari clima de diàleg i cooperació.

Avui sabem que tenim en l'opinió pública el mecanisme corrector de les tendències socials; cal incidir sobre l'opinió pública i convèncer-la del seu poder decisiu en l'evolució històrica i, per tant, en la configuració del futur.

c) No es pot viure sense risc

L'afany obsessiu per eliminar el risc sol crear riscos nous. És el que ha passat amb el plantejament armamentista i militarista de la seguretat. Mai no s'havia gastat tant en seguretat i mai no havíem estat tan insegurs; l'arsenal creat per a donar-nos seguretat ha acabat per fer més insegur el nostre món. Hem agafat la direcció equivocada. Cal que l'opinió pública exigeixi als Estats allò que l'Estat exigeix al ciutadà: l'acceptació d'un risc raonable. Si tots els ciutadans anéssim armats per evitar riscs, molt probablement la nostra societat seria molt més perillosa. Quan un Estat es rearma augmenta la inseguretat arreu.

d) Cal inventar estratègies cap a la pau.

Ningú no pretén tenir la solució per aconseguir la pau però hi ha una gran veritat a proclamar que comporta una exigència: el que es destina a investigació bèl.lica i militar és tan enormement superior al que s'assigna a la investigació de la pau que podem dir sense mentir que la investigació de la pau està per iniciar. Si els ciutadans som obligats a finançar la investigació bèl.lica, no és de sentit comú demanar pressupostos —sostrets a la partida de defensa— per a investigar sobre la pau? Preparar la pau, no és, com a mínim, tan important com preparar la guerra?

Acceptar, doncs, que el conflicte és inherent a la naturalesa humana, acceptar que no es pot viure sense assumir un risc raonable, comprendre que la construcció de la pau és un procés històric en el que podem incidir a través, sobretot, de l'opinió pública i exigir mitjans per fer camí cap a la pau em sembla una bona base de partida per iniciar la marxa, potser una llarga marxa.

(1) Unesco **"La juventud de los años ochenta"**, Ed. Sígueme, Salamanca 1983. La frase citada pertany al treball de Benny Hennksson titulat "Suecia: dos visiones del porvenir".

FONDO MOC

Nord - Sud

Les Nacions Unides, les seves agències especialitzades, el Fons Monetari, el Banc Mundial... tot ens sona a "cosa internacional". En efecte, el paper dels diferents governs que hi ha hagut a l'Estat espanyol sempre ha estat el mateix: Aportar la contribució mínima per poder continuar sent-ne membre. Els mitjans de comunicació social, amb comptades excepcions, no consideren notícia les seves activitats.

El públic en general considera que hi ha d'haver algú que treballi en el terreny de l'alimentació, algú altre en la salut, i també sobre el comerç... però el detall del que hi ha darrera les sigles FAO, OMS i UNCTAD no és conegut. Hom diria que tampoc no val la pena, atès els resultats pràctics que aquestes institucions han assolit en les dues dècades per al desenvolupament que la ONU va inaugurar pomposament l'any 1960. Nosaltres mantenim, però, el punt de vista que mentre ens gastem 25 vegades més diners en armament que en ajut al desenvolupament, no s'hi val a criticar aquesta petita part per ineficaç. És un peix que es mossega la cua. Quan ens gastem 25 vegades més diners per a la pau que per a la guerra llavors ja entrarem en detall sobre si alguna despesa és poc o molt oportuna.

Un plà d'urgència per sobreviure

Joan Manuel Romaní

FONDOMOC

Contràriament a una idea molt estesa, un pla d'urgència per a la supervivència no és un programa d'ajut alimentari. És una operació global a una zona determinada, integrant una multitud d'accions estructurals i infraestructurals, de regeneració del teixit social, humà, sanitari, d'entorn, d'infraestructura, de formació, totes coordinades i integrades en un pla elaborat específicament per a la regió en qüestió. És una operació concertada, portant en ella els gèrmens i les bases de l'autosuficiència: és garantir la supervivència per les premises del desenvolupament.

On actuar i amb quins criteris?

El criteri de mesura de tota l'acció és el de l'evolució de les **taxes de mortaldat i de l'esperança de vida.**

Amb aquest criteri no es pot fer trampa, mentre que sota l'aparença d'ajut o de desenvolupament, es pot fer passar qualsevol cosa.

No es tracta tampoc de gastar l'acció en tots els focus de malnutrició i de misèria del món, sinó de concentrar-se, segons els mitjans, sobre una, dues o potser quatre o cinc regions on hi ha una situació **endèmica** i on s'atacarà de manera adequada allò que provoca les elevades taxes de mortalitat, per assegurar-ne la progressió descendent. No es tracta, doncs, de realitzar una supervivència artificial o efímera, ni un martellament de xoc cec. Ans al contrari, es tracta de planificar, concertar i coordinar els esforços en una sèrie d'accions integrades a fi d'obtenir resultats durables.

Aquesta acció no ho és tot, però, sense ella, els projectes de desenvolupament necessaris que s'estenen en un període de bastants anys són il.lusoris —com demostra l'experiència— i contemplen, impotents, l'acumulació dels morts.

Convé actuar primerament allà on les taxes de mortalitat són més elevades i l'esperança de vida més curta.

No n'hi ha prou amb considerar els països on les taxes de mortaldat són més altes. S'ha de dividir l'estudi per regions. En efecte, prenem el cas d'un país on les taxes de mortaldat global siguin 2,5 vegades més elevades que a Europa i l'esperança mitjana de vida 30 anys més curta. En general, hom s'adona que a certes regions del país, i particularment a les grans ciutats, les taxes de mortalitat són una mica superiors a les que coneixem. Al contrari, a d'altres regions, poden ser de 3 a 5 vegades més elevades que les nostres, amb una relació de 1 a 15 o a 30 per a la mortalitat infantil. Per a cada una d'aquestes regions s'haurà d'elaborar un pla d'urgència.

Quan s'han seleccionat d'aquesta manera la zona o les zones on es vol actuar, s'ha de fer, per a cada una d'elles, l'inventari de **totes** les causes de mortalitat, siguin principals o secundàries (higiene, malalties, aigua, nutrició, pobresa, recursos, collites, ús prioritari del sòl, desertificació, netedat, manques estructurals i infraestructurals, possibilitats de comunicació, desculturització, etc...).

S'han de conèixer, també, els projectes en curs, els plans existents, les organitzacions que treballen a la regió etc... i igualment les condicions polítiques.

L'Estat o l'autoritat comandatària ha de convocar el conjunt de grups i individus a elaborar tots plegats a partir d'aquests elements, el conjunt de mesures adaptades a cada situació particular, per garantir una reducció ràpida i durable de les taxes de mortaldat i, conseqüentment, l'elevació de l'esperança de vida. No es tracta solament de les agències especialitzades del sistema de les NN.UU. (UNICEF, PNUD, FAO, OMS, CNUCED, etc...) sinó també de ONG (Organismes no governamentals) competents que hauran de jugar un rol fonamental, tant a l'elaboració del pla com a la seva posada en marxa, experts, representants locals, institucions i ministeris implicats.

El pla haurà de constituir un atac simultani de totes les causes de mortalitat, d'una manera que garanteixi la possibilitat de l'autosuficiència. L'acció tendiria a "congelar" el procés de sub-alimentació, de degradació sanitària i infraestructural, i de l'empobriment de les regions i dels pobles més tocats, mitjançant una intervenció d'urgència sobre el conjunt de causes primàries i secundàries d'aquesta situació, permetent alhora el començament d'un procés d'autosuficiència, sobretot alimentària (però no exclusivament alimentària), d'un procés, doncs, de desenvolupament.

Tot això passa per la creació d'una xarxa diversificada d'estructures, de serveis, de mitjans de formació i d'educació, per la multiplicació de petites infraestructures de base repartides, modestes però que permetin un funcionament elemental.

Cal assegurar alhora aigua potable, educació sanitària, infraestructures sanitàries, emmagatzament local d'articles alimentaris, transport per a intercanvis locals i interregionals, planning familiar, una part eventual d'ajut alimentari, aprenentatge dels elements de base del conreu de sòls perduts pels efectes de les transformacions colonials, economia de l'energia domèstica, lluita contra la desertització, etc... Si alguns productes o articles haguessin d'ésser encaminats per a aquestes realitzacions, una operació de transport conduïda pels Estats donants hauria de permetre evitar el "racket" del transport i la flamarada dels costos constatats a cada operació de socors habitual.

És clar que el recurs a aquesta metodologia presuposa l'existència d'una seriosa voluntat política de parar l'extermini en curs. Dins d'aquest marc és possible d'acoblar l'operació supervivència pròpiament dita, amb una sèrie de mesures polítiques i de nous acords. En efecte, les accions de supervivència immediata van lligades amb l'elaboració d'estratègies alimentàries nacionals, una reglamentació de la política de producció agrícola (donant prioritat absoluta als conreus necessaris per viure sobre els d'exportació), de la política dels preus, de la política de comercialització i de distribució. Certament, això requereix buscar una coherència entre polítiques de desenvolupament i polítiques econòmiques internes, i també acords destinats a assegurar la baixa i la supressió de l'ajut alimentari exterior en relació amb el pla de producció local en el marc d'un desenvolupament accelerat de la capacitat autònoma de producció agrícola per al mercat interior. Tot això pot ser difícil de negociar, però es fa impossible si no hi ha una voluntat que motiva l'operació de supervivència.

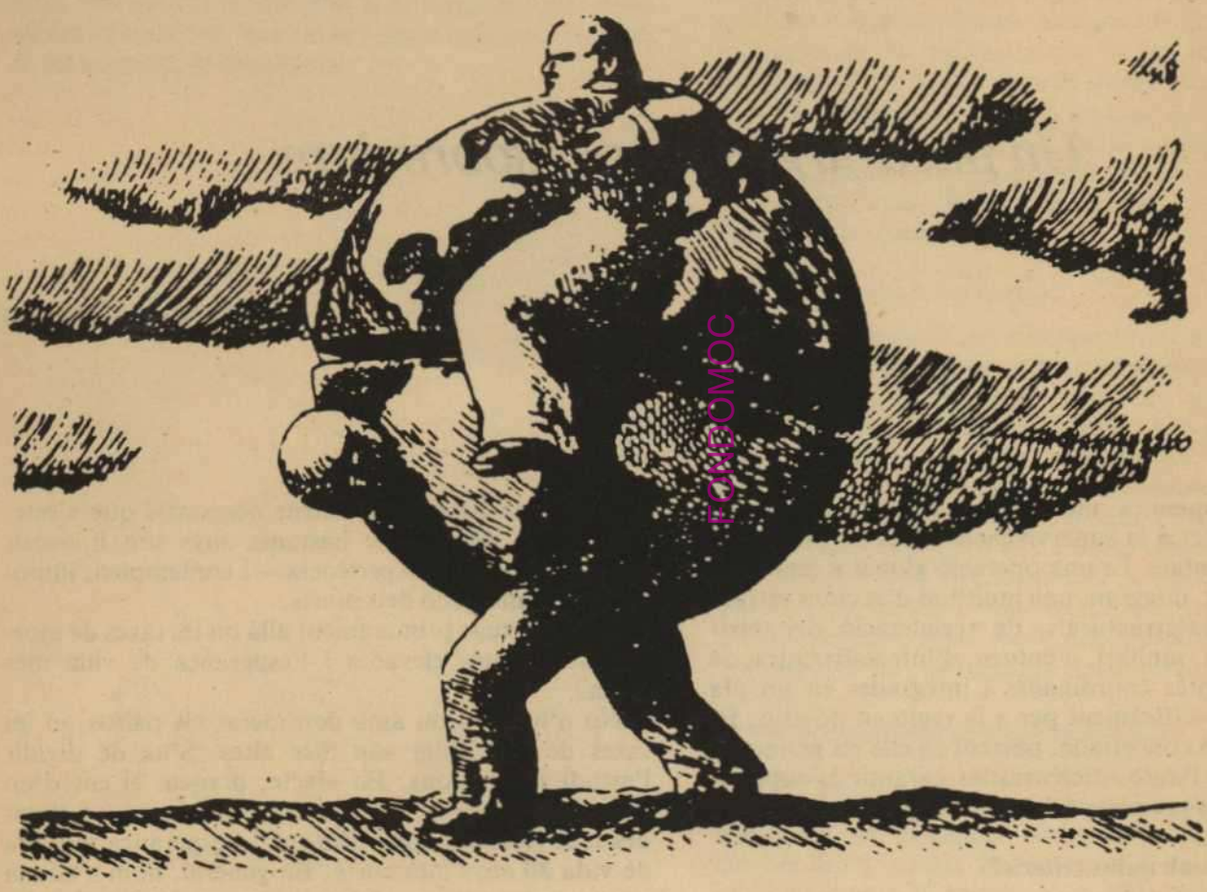

Aquesta aproximació, conjugant l'acció immediata i les polítiques a més llarg termini, reconstituînt el teixit social, no busca solament la salvació durable de les vies avui en agonia, sinó també l'arrencament del desenvolupament.

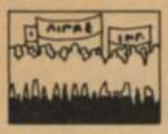

Moviments internacionals

Aquesta secció, *moviments internacionals*, vol recuperar per a l'opinió pública la història, idees, activitats i accions de molts dels grups que arreu del planeta malden per construir un món més just, lliure d'armes i més harmònic amb el medi ambient. Inaugurem la secció amb un article dedicat al Campament de dones de *Greenham Common*. La decisió no ha estat casual; l'experiència de Greenham mostra com pot arrelar popularment un moviment superant les barreres ideològiques, de creença, etc., i ho ha fet i ho fa aportant idees noves al moviment pacifista, lligant indestriablement el feminisme, la lluita contra els esquemes masclistes de dominació, amb l'oposició a la guerra i a la instal.lació dels míssils de creuer. Aquestes paraules de Virginia Woolf, que les dones de Greenham han fet seves, ressumeixen bé aquestes aportacions: «*Podrem contribuir millor a la prevenció de la guerra no repetint les vostres paraules i seguint els vostres mètodes* (els masculins), *sinó trobant noves paraules i creant nous mètodes*».

El campament de Greenham no ha gaudit mai del favor del poder; les dones de Greenham han estat repetidament detingudes acusades de "destorbar la pau"; els campaments instal.lats a les diverses portes de la base han estat destruïts nombrosos cops. A finals d'abril, però, quan tanquem *En peu de pau*, ens han fet saber de les seves últimes dificultats: la policia apaga diversos cops durant la nit els focs dels dos campaments que mantenen, fa soroll per privar-les del descans, es sovintegen més i més les detencions...; llur actitud no violenta rep respostes cada cop més violentes. La situació és dura de dilluns a divendres; s'alleugereix una mica divendres al capvespre i el cap de setmana a causa de l'arribada de dones d'arreu del país. El nostre record i solidaritat és amb elles i des d'aquí volem unir la nostra veu a les moltes que han demanat que hom els concedeixi el Nobel de la Pau d'aquest any. Llur acció mereix l'homenatge de la comunitat internacional, homenatge que, si suposés entre d'altres coses la concessió del Nobel, contribuiria a esborrar del record que aquest a voltes ha estat llastimosament atorgat.

En peu de pau

FONDO MOC

L'Experiència del campament de dones per la pau a Greenham Common

Elena Grau

(1) L'estiu del 1981, del 28 d'agost al 5 de setembre, es fa una marxa de protesta que parteix de Cardiff i arriba fins a Greenham Common. El motiu de la marxa és protestar contra la doble decisió presa per l'OTAN el 1979 que suposa la instal.lació, a la base conjunta anglesa-americana de Greenham, d'un determinat nombre de míssils de creuer. La marxa l'organitzen les "Dones a favor de la vida a la terra" però hi participen tant homes com dones.

En arribar a la base el 5 de setembre, quatre dones s'encadenen a la reixa de la porta principal per tal de demanar un debat televisat en directe amb algun representant del ministeri de defensa sobre la instal.lació dels míssils de creuer. El govern no accedeix a aquesta petició i les dones decideixen quedar-se al costat de la base. Així neix el campament per la pau.

«Les idees i la vitalitat representades pel camp per la pau contrasten dramàticament amb el terrorífic i poc prometedor propòsit de la base: dos sistemes de valors oposats, l'un davant l'altre però a ambdós costats de la reixa».

En un primer moment el campament fou mixt ja que alguns dels homes que havien participat a la marxa s'hi varen quedar. Moltes dones, però, sentien que el fet que restessin homes al campament no permetia que aquest funcionés tal com s'havia pensat.

«Al mateix temps que era una protesta constant contra els míssils de creuer, també és una reserva: un espai de dones que intenten viure ideals de feminisme i no violència, un focus d'informació i idees, un lloc de trobada i un context vital per tal que les dones expressin llurs creences i sentiments».

Perquè dones

Així, doncs, el febrer del 1982, l'acampada prop de la base es converteix en el **Camp de Dones per la Pau de Greenham Common**. Aquesta decisió provocà moltes discussions i fins i tot allunyament d'alguns homes i dones que no compartien el punt de vista de les dones de Greenham. Elles, però, troben clars avantatges al fet de ser dones soles, tant a l'hora de realitzar confrontacions no violentes amb la policia com per a facilitar la participació d'altres dones al moviment pacifista. El campament de dones ha continuat amb èxit i, en relació a aquest tema, l'única cosa que els dol és que es malgastin tantes energies discutint si el campament i les accions a Greenham han de ser mixtes o no, quan hi ha tantíssima feina

pacifista per fer.

Dins del propi campament hi ha una gran disparitat de posicions i d'arguments al voltant de les raons per les quals el campament ha de ser de dones. Des de posicions de principi a motius de tàctica política. Des d'argumentacions de caire filosòfic i gairebé espiritual, fins a motivacions purament íntimes i personals. Aquesta diversitat té a veure amb les diferents històries i trajectòries personals de totes les dones del campament.

«Allò que és important és que desenvolupem les coses que compartim com a dones, la nostra por, el sentit comú, la determinació i l'esperança fomentant la nostra creativitat i força, encara que reconeixent i respectant les nostres diferències».

D'altra banda, globalment, que el campament sigui de dones no suposa que elles s'autoadjudiquin la genuïna representació del moviment pacifista.

Es tracta d'incloure les dones, no d'excloure els homes. El fet que algunes dones s'ajuntin, visquin i treballin juntes permet desenvolupar unes formes d'organització, d'actuació i un ambient diferent al dels grups on es troben dones i homes i que majoritàriament dirigeixen aquests darrers. D'aquesta manera és més fàcil que altres dones trenquin el seu aïllament i s'incorporin al moviment per la pau. I això es positiu.

Els motius més importants que empenyen les dones a participar en el moviment pacifista i concretament en el que es realitza al voltant de la base de Greenham, són la por i la voluntat de sobreviure.

Si s'arriben a instal.lar els míssils de creuer previstos per a la base de Greenham, no solament aquesta, sinó a més una gran part del territori del voltant, es convertiran en diana per als míssils soviètics en cas d'atac nuclear. L'única manera de no ser-ho i, per tant, la millor forma de defensa, és no tenir armes nuclears en el propi territori. Aquest és el raonament de les dones de Greenham i, d'ell, se'n deriven, d'una banda, llur temor de cara al futur (ara ja gairebé present) i de l'altra la seva voluntat d'intervenir.

De la por a la defensa de la vida

De fet, qualsevol persona que s'implica en el moviment pacifista, ho fa perquè sent amenaçada per la possibilitat d'un conflicte nuclear, no solament la seva, sinó tota la vida damunt la terra. Les dones de Greenham no són una excepció. El que és en tot cas particular per la seva banda, és la forma d'afrontar la por o d'explicar les raons per les quals s'han afegit a la protesta pacifista. Aquesta particularitat té molt a veure amb el fet de ser dones.

"Tinc dos fills petits i he pres la responsabilitat que arribin a l'edat adulta. Tothom em diu que ells són de la meva responsabilitat. El govern em diu això: és responsabilitat meva crear un món adient perquè ells hi puguin créixer. No puc dir que sóc responsable que els meus fills no agafin la tos ferina i no ho sóc de no fer res davant l'amenaça d'anihilació que pesa sobre ells cada minut del dia». (Susan Lamb, 1983).

«He estat acusada d'ésser cruel, i de tenir dur el cor pel fet de deixar els meus fills de banda, però és exactament per als meus fills que faig això. En el passat, els homes han deixar la llar per anar a la guerra. Ara les dones estan deixant la llar per la pau». (Sarah Van Veen, 1982).

La voluntat d'actuar per tal d'impedir que es continuïn donant passes cap a la guerra, està íntimament connectada amb la por de veure destruït l'entorn afectiu i natural. Aquesta es manifesta tot sovint en malsons que no es comuniquen als altres ja que podrien ésser considerats per ells com manifestacions d'histèria. Una de les dones de Greenham decidí investigar si era ella sola qui tenia aquests malsons i posà un anunci en una publicació periòdica. Les contestes, particularment les de dones, foren tan nombroses que va començar a sospitar que el somni de la guerra nuclear era un mal corrent entre gran part de la població. La seva proposta, extensible a tota mena de preocupacions entorn l'amenaça nuclear, és no intentar ignorar els malsons o avergonyir-se'n, sinó afrontar-los col.lectivament i cercar l'origen de l'angoixa mitjançant la comunicació.

Les dones de Greenham estan profundament convençudes que no es tracta solament d'impedir "aquesta" guerra sinó qualsevol possibilitat de guerra i això exigeix segons elles un canvi radical en les formes de vida i de relació entre les persones.

«Aquesta és una lluita no solament per la supervivència, sinó per una vida que valgui la pena de viure: una vida que no estigui contínuament sota l'ombra de la possibilitat real d'anihilació deguda a una guerra nuclear».

Mètodes i accions

El camp per la pau no solament té l'objectiu d'im-

FONDO MOC

pedir la instal.lació dels míssils de creuer i així dificultar la cursa d'armaments cap a la guerra. És també una proposta d'enfocar la vida i l'actuació de les persones de forma no violenta i, per tant, anti-bel.licista. Aquesta opció no violenta de les dones de Greenham es manifesta en tots els aspectes de la seva activitat: el funcionament del mateix campament, l'organització i les característiques de les accions que elles realitzen a la base o lluny d'ella.

«Moltes dones diuen que hem d'adoptar una actitud fonamentalment diferent, una actitud que reforci per comptes de negar la responsabilitat individual, que reconegui la connexió entre vetllar els uns pels altres i vetllar pel planeta. Ningú no canviarà per nosaltres aquest desastrós curs dels esdeveniments, ho hem de fer nosaltres mateixos: demostrant que hi ha altres formes d'organitzar-se que no es recolzen en la violència, assenyalant que confiar en l'amenaça i la violència, amenaça la vida mateixa; reconeixent que cada persona és responsable en la seva mesura del món en què viu».

El funcionament del camp de dones és, d'alguna manera, el resultat d'aquesta reflexió. La seva existència des del primer moment es basa en la responsabilitat i la iniciativa individuals i alhora en la gran força que proporciona la cooperació. La relació entre les persones comporta tant atendre, respectar i cuidar afectuosament els altres com fer únicament allò que una vol fer. D'aquesta manera al campament no hi ha càrrecs ni jerarquies ni tan sols torns de treball per tal de cobrir les necessitats materials primàries com són menjar, tenir roba neta, etc...

També la preparació de les accions està impregnada d'una forma diferent de treballar que és coherent amb el que fins ací s'ha dit. Es treballa en petits grups constituïts per afinitat, que després d'elaborar una iniciativa la presenten a les altres. La seva proposta però, no serà la definitiva ni serà posada a votació. Les dones que hi volen participar s'afegeixen al grup, opinen i col.laboren en la preparació definitiva de l'acció. Les decisions no es prenen per majoria sinó per consens, de manera que es recullen totes les idees i es va redefinint contínuament el pla d'acció fins arribar al punt en què totes les participants se senten identificades amb allò que han de realitzar. Aquest procés de treball proporciona una gran sensació d'unió i confiança mútua entre les components del grup; ambdues imprescindibles en les accions de confrontació no violenta.

Totes les acciones realitzades per les dones de Greenham es caracteritzen pel fet de ser no violentes.

«La no violència no és solament l'absència de violència, o simplement una tàctica, és un total apropament a la vida: alhora un ideal per aconseguir i una estratègia per canviar. No podem aconseguir la pau mitjançant la violència, és una contradicció fonamental en els termes. Els mitjans i la finalitat es fusionen els uns amb els altres i no poden ésser separats, de manera que qualsevol cosa guanyada per mitjà de la violència conté les llavors d'aquesta violència al seu si».

Que les accions siguin no violentes no vol dir que evitin la confrontació. No és el mateix confrontació que enfrontament. Les dones amb la seva acció —bloquejar una porta de la base, estirar-se al terra per tal d'impedir el pas de camions, etc...— creen una situació de confrontació i la controlen. Elles la comencen i decideixen quan acabar-la, a no ser que que intervingui la policia. En aquest cas, la utilització de la violència queda en mans d'aquesta. Si pren

FONDO MOC

l'opció d'actuar violentament, la policia palesa la seva funció agressiva i la raó de les dones ressalta per contrast.

«Quan participes en una acció no violenta, la teva gran vulnerabilitat és la teva força».

D'altra banda, les accions no violentes pretenen trencar radicalment amb la lògica de funcionament del sistema. Es tracta de lluitar amb uns mitjans totalment diferents tant per la impossibilitat d'igualar-se amb els mitjans de què disposa el sistema com pel rebuig convençut d'aquests i de les formes d'utilitzar-los. En el cas de la no violència, l'eficàcia de l'acció està tant en la seva força moral com en la capacitat de sorprendre contínuament els representants de l'ordre establert.

«Les autoritats simplement no esperen canvis continuats de forma creativa i no violenta. Sempre els podem agafar per sorpresa ja que no podem anticipar què decidirem fer a continuació. En aquest sentit la gent desconeix la seva pròpia força. No sabem encara allò que som capaços de fer, puix que molt poca gent encara s'ha dedicat a pensar en això o ha començat a traduir les seves idees en acció».

L'activisme pacifista de les dones de Greenham preté diverses coses alhora: realitzar una protesta constant i quotidiana per a la qual de moment no es veu la fi i que elles estan disposades a no abandonar; assolir una eficàcia en les seves accions en el sentit d'impedir materialment l'avenç en la instal.lació dels míssils de creuer a Greenham i també pel que fa al ressò públic que aquestes puguin tenir per tal d'expandir el debat entorn els euromíssils; i finalment incidir en cada una de les persones a les quals es dirigeixen, individualment o col.lectiva, per tal d'incitar-les a reflexionar sobre el perill de guerra nuclear i sobre la necessitat, si volem evitar-la, de no col.laborar amb un sistema que està construint la seva pròpia destrucció.

«Allò que cal és una intervenció en tots els estadis del procés: que milions de persones manifestin la seva oposició per mitjà, per exemple, de pressionar políticament els governs, refusar fer els diversos components per als míssils, refusar transportar-los o muntar-los i refusar construir-ne les sitges o abastir-ne els materials».

És en definitiva, una qüestió de responsabilitat personal davant el problema.

"Prendre responsabilitat significa canviar les nostres vides, canviar allò que pensem que és important, com emprem el nostre temps i els nostres diners, i això és una cosa que tothom pot fer a la seva manera, fent la seva contribució individual».

Barcelona, febrer, 1984

(1) Aquest escrit està basat en la conferència de Jo Page al CTD de Barcelona, el vídeo "Commonsense" sobre diverses accions fetes per les dones de Greenham, diversos plamflets i una revista editats per elles i sobretot en el llibre d'Alice Cook i Gwyn Kirk **Greenham Women Everywhere** al qual pertanyen totes les cites aquí traduïdes.

FONDOMOC

Entrevista

L'ajut al Tercer Món

Entrevista a Lluís Magriñà, d'INTERMÓN

1.—D'on va néixer el teu interès pel Tercer Món?

Doncs, mira, el meu interès s'originà en veure que existien profundes desigualtats entre uns països i altres, desigualtats lligades amb la constatació de què era molta la gent que passava fam. L'any 1969, per exemple, vaig passar dos mesos a Tunissia; en tornar, de camí cap a Argèlia, vaig veure com la gent buscava imperiosament menjar al pas dels trens, s'hi abocava per una mica de pà i quatre pessetes que donaven els passatgers. Vaig veure que l'ésser humà quedava reduït al nivell de bèstia, a la seva condició més primària i vaig decidir intentar de fer quelcom al respecte.

2.—Què és Intermón? Quina és la seva línia d'actuació? Quin és el seu programa d'ajut?

Intermón és una organització que, per un costat, vol donar a conèixer a casa nostra la realitat del Tercer Món, i, alhora, donar alguna resposta a la immensa problemàtica que el problema tercermundista, el problema dels països menys desenvolupats, ens planteja. Quant al programa d'ajut, el que volem és respondre a necessitats concretes, tot intentant que siguin els nadius del país els propis actors del seu desenvolupament, procurant que poc a poc ells mateixos vagin trobant el seu camí. Tanmateix, per aconseguir això cal començar per ajudar-los.

3.—Què diries per tal de fomentar la il.lusió i l'esperit de col.laboració dels joves en les tasques d'ajut al Tercer Món?

Crec que no són potser paraules el que calen, paraules que, fet i fet, són difícils de trobar; necessitem fets, i sobretot que ningú no es tanqui les portes, que ningú no defugi de mirar la realitat més immediata, el que ens envolta. Hem de ser més exigents amb nosaltres mateixos, no ens hem de conformar amb el nostre benestar personal; jo diria als joves que s'obrin als altres,

que pensin que són molts i molts els homes i dones que no tenen satisfetes ni les necessitats més vitals. Tal vegada el millor consell fóra que tothom que pugui anar a un camp de treball, a un viatge per les terres de la fam, ho faci, que contempli amb els seus ulls aquesta realitat, que es deixi interpel.lar per ella.

4.—Sabem que has estat a l'ONU, al Mercat Comú. Quina ha estat la teva impressió?

Diria que l'ONU i el Mercat Comú són dos instàncies que pretenen crear una plataforma de diàleg i d'enteniment mutu. Naturalment, les coses han anat més lluny i ambdues instàncies ens fan veure que el món ja no funciona per petits estats, sinó a nivell global, que tot està interrelacionat amb tot. La puja del cafè repercuteix a casa nostra, oi? Qui no recorda les diverses repercussions de l'augment del petroli a l'economia mundial? Doncs bé, sembla clar que, tot respectant les nacionalitats petites i concretes presents arreu del món, hem d'anar bastint un altre tipus d'organització a nivell estatal, superant l'actual encara dels temps dels romans. Per això crec que organitzacions com l'ONU, el Mercat comú, etcètera, han d'anar agafant poc a poc més volada, més pes específic que el que tenen ara per ara, perquè, cal dir-ho clar i català, avui dia tot és bona voluntat, però...

5.—Quina importància té, en el vostre ajut i col.laboració, cada persona concreta?

Cada persona aporta allò que vol i pot; això és el realment important. Hi ha persones que treballen a països poc desenvolupats un temps, o tota la vida; d'altres col.laboren aquí, a casa, algunes hores; d'altres ens ajuden econòmicament. L'important, però, és sempre aquesta voluntat de compartir amb els altres, sigui la pròpia riquesa humana o part dels seus béns.

6.—Què fa l'INTERMÓN al nostre país?

Per un cantó, intentem fer conèixer una realitat bàsica a través d'un projecte concret, i això ho fem mitjançant un butlletí que publiquem en català i castellà, amb uns 40.000 exemplars. Això ens permet mostrar problemes concrets a països concrets i mostrar alhora que és possible fer coses, que hom pot arreglar petites coses. Tenim també un centre de documentació, una biblioteca oberta al públic amb una sèrie d'àudio-visuals; fem també xerrades, conferències... Cerquem també l'ajut a través de la venda d'artesania, la qual cosa serveix per manifestar també els valors culturals d'aquests pobles, sense oblidar que així es dóna feina i ajut concret a les cooperatives dels països llatins.

7.—Hi ha prou informació? Com es podria conèixer millor Intermón?

La veritat és que actualment els grans mitjans d'informació, com la televisió, que potser és el més potent i influent, són a les mans d'una sèrie de persones a les que resulta difícil accedir-hi; són moltes les dificultats i entrebancs a vèncer. De tota manera, l'important es vèncer aquests entrebancs per difondre la realitat del Tercer Món, el de menys és que hom conegui Intermón.

8.—Recentment ha estat creada la Coordinadora d'organitzacions no governamentals (O.N.G.) Tú has estat escollit President? Què es pot fer des d'aquest càrrec?

Fa uns tres anys que diversos grups i entitats no governamentals dedicats a temes de desenvolupament intentem coordinar-nos; finalment ho hem aconseguit, hem creat la coordinadora, hem redactat el nostre reglament intern, tenim un programa de co-finançament amb el Ministeri d'assumptes exteriors, etc. El realment important em sembla que és l'esforç de coordinar les tasques de les O.N.G., molt poques, comparativament, a l'Estat espanyol; això ens permetrà rendabilitzar millor els treballs i potenciar els esforços individuals de cada entitat. D'aquí a cert temps, encara que no puc dir-vos quan, caldrà crear dins la coordinadora diverses comissions; de política general de desenvolupament, d'educació per al desenvolupament, de voluntaris, de projectes (que pugui analitzar i avaluar un projecte d'ajut, preparar-lo, seguir la realització, etcètera). Feina hi ha molta, i el temps ens permetrà anar creant aquells organismes i comissions que possibilitin la millor realització possible d'aquestes tasques.

Documents

Reproduïm la *Crida en defensa de Nicaragua de la Fundació Bertrand Russell*, difussora de la Crida que donà lloc a l'*END* (Campanya pel Desarmament Nuclear europeu), les Convencions de la qual suposen la coordinació dels objectius i accions dels pacifistes i antimilitaristes europeus, per diverses raons: a) a causa de la preocupació que sentim pel futur immediat de Nicaragua, cercada i bloquejada per la "guerra pacífica" de les sancions econòmiques i per la "guerra directa" finançada per l'Administració Reagan; b) perquè constitueix una bona mostra d'un dels mètodes d'acció del moviment pacifista: la denúncia sistemàtica de l'incompliment de, fins i tot, les regles de joc que les grans potències es fan a mida; c) per tal d'eliminar un fals problema: el pressuposat desinterès dels moviments pacifistes dels països del Nord per les lluites d'alliberament del Sud. Res de més fals. Només cal recordar la iniciativa del Partit Verd Alemany, i de la pròpia Bertrand Russell Foundation, d'instal.lar campaments de personalitats europees a la frontera de Nicaragua per evitar la invasió

Tanmateix, volem aclarir que la Crida ha de ser contextualitzada: s'adreça sobretot als partits de la Internacional Socialista, alguns d'ells amb responsabilitats actuals de govern a Europa, i argumenta a partit del propi text de constitució del pacte de l'OTAN la necessitat d'excloure'n temporalment els Estats Units per incompliment del pactat. Cal recordar que aquestes argumentacions són més comprensibles des de l'òptica anglesa i/o alemanya que des de l'espanyola.

Tot i així, ara, quan el govern nord-americà arriba a la fase final dels seus plans per destruir el govern sandinista, quan s'accentuen cada cop més les iniciatives desestabilitzadores i l'acció violenta, totes les reaccions clares i fortes, apremiants, que mobilitzin l'opinió mundial són necessàries i ben rebudes. Només així hom podrà evitar un final repetit massa sovint: la supressió *manu militari* d'un règim incòmode, independentment de la seva legitimitat.

Pel que fa a l'ajut a Nicaragua a Catalunya, hem de fer-nos ressò de la creació d'una *coordinadora de suport* que aplega a partits, sindicats, facultats universitàries, entitats diverses, grups i comitès de solidaritat, etc. Les primeres accions consisteixen a recollir material escolar i sanitari, el finançament d'un projecte de construcció d'escoles rurals, organització de brigades de tècnics i voluntaris, foment dels actes informatius, etc. Podeu col.laborar o demanar més informació adreçant-vos a la *Casa de Nicaragua, apartat de correus 12.077 de Barcelona*. Nicaragua necessita el nostre ajut i suport; no esperem l'hora de les lamentacions: *defensem-la!*

FONDO MIGO

No ploreu per Nicaragua, defenseu-la

Fundació Bertrand Rusell

Estem escrivint a tots els moviments pacifistes europeus i a tots els partits socialistes de països de l'OTAN tot demanant-li's llur suport per a una acció conjunta en defensa del govern de Nicaragua, país que es troba actualment ben a prop d'una guerra que ha estat organitzada per la CIA nord-americana i els seus diversos col.laboradors. Daniel Ortega, coordinador de la Junta tripartita que constitueix el govern de Nicaragua, ha advertit als seus compatriotes que "tot i que encara és possible un acord polític amb EE.UU., el cert és que hem de fer front a una situació de guerra".

Quan es produí el derrocament del govern del Salvador Allende a Xile la solidaritat i consternació

mundial no pugueren evitar el perllongat bany de sang que seguí al cop d'estat. Sembla clar que l'administració Reagan està enllestint la preparació necessària per a repetir aquell bany de sang; aquesta vegada, tanmateix, hom ha mobilitzat els instigadors fora del territori de la víctima. Aquesta conducta contradiu un cop més l'article 1 del Tractat de l'Atlàntic Nord, signat a Washington el 4 d'abril de 1949:

«Els signataris es comprometen, d'acord amb la Carta de les NN.UU., a resoldre qualsevulla disputa en què puguin veure's immersos per mitjans pacífics que no posin en perill la pau, la seguretat i la justícia internacionals; es comprometen també a prescindir en les seves relacions internacionals de l'amenaça o l'ús de la força emprats de forma contradictòria amb els objectius de les NN.UU.».

El cert és que el propi preàmbul del Tractat reafirma la seva confiança «en els objectius i principis de la carta de les NN.UU. i.. (diu que) hom desitja viure en pau amb tots els pobles i tots els governs». El preàmbul subratlla que els integrants de l'OTAN: «...estan decidits a salvaguardar la llibertat, l'herència comuna i la civilització dels seus pobles, basada en els principis de la democràcia, la llibertat individual i l'imperi de la llei. Els firmants volen promoure l'estabilitat i el benestar a la zona de L'Atlàntic Nord. Estan decidits a conjuminar els seus esforços en pro de la defensa col.lectiva i de la preservació de la pau i la seguretat».

L'imminent destrucció del govern de Nicaragua contradiu obertament aquest preàmbul, que constitueix la base de l'existència de la pròpia OTAN. La destrucció sistemàtica de les terminals de petroli de Nicaragua assenyala la primera fase de la bel.ligerància directa. Cal dir també que companyies multinacionals tan poderoses com ESSO OIL han declarat la guerra econòmica a Nicaragua.

Pensem per tant que és urgent que els partits socialistes dels països de l'OTAN defensin llurs col.legues de Nicaragua. Els convidem, doncs, a exigir la retirada del govern nordamericà de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord mentre no abandoni aquestes pràctiques agressives contra un estat independent i no alineat. Demanem a tots els moviments pacifistes europeus llur suport a l'exigència d'excloure l'administració Reagan del Tractat de l'Atlàntic Nord fins l'acabament de qualsevulla agressió contra Nicaragua. Si es produeixen els passos adients per realitzar aquesta demanda el poble americà comprendrà alhora la profunditat dels sentiments europeus sobre aquest tema.

FONDOMOC

Manifest de 54 Premis Nobel contra la fam i el subdesenvolupament

La precària condició de vida de gran part de la humanitat és ben coneguda. Tanmateix, tot sovint les coses conegudes són ignorades, o almenys oblidades a la vida quotidiana. Ens hem acostumat a viure sabent de la fam de molts dels nostres congèneres. Aquesta constatació impulsà un grup de radicals no violents de Brusel.les a demanar a alguns Nobel de la Pau (Pérez Esquivel, Nöel-Baker...) que elaboressin un manifest internacional a favor de la lluita contra l'extermini de la fam al món. El 24 de juny de 1981, després de nombroses reunions i contactes, es presentà el Manifest a Roma, Nova York, Brusel.les i Ginebra. Ha estat signat per 54 premis Nobel de diversos camps i especialitats. Alguns diaris (*El País, Le Monde, L'Osservatore romano*...) el reproduiren íntegrament. El manifest, això no obstant, és encara poc conegut a casa nostra, malgrat la sensibilitat pel que fa al tema i el costum adquirit durant l'època de resistència contra la dictadura d'emprar aquest mètode de lluita: la signatura de personalitats de les arts, les lletres, la ciència i la cultura. Hem cregut per tant convenient difondre la traducció catalana com element de reflexió i perquè hem comprovat amb cert astorament que tres anys d'ençà la publicació original no li han restat actualitat. En llegir-ho, hauríem doncs de preguntar-nos què fem realment per lluitar contra la fam i el subdesenvolupament.

En peu de pau

«Els sotasignants, dones i homes de ciència, de lletres i de pau, diferents per mor de la religió, la història i la cultura, persones que hem estat distingides perquè cerquem, honorem i venerem la veritat en la vida i la vida en la veritat per aconseguir que les nostres obres siguin un testimoni universal de diàleg, de fraternitat i de civilització comuna per la pau i el progrès,

DIRIGIM una crida a tots els homes i dones de bona voluntat, als poderosos i als humils, a cadascú amb llurs pròpies responsabilitats, per tal que siguin reintegrats a la vida desenes de milions d'éssers humans que agonitzen de fam i subdesenvolupament, víctimes del desordre polític i econòmic internacional actualment imperant.

Som a les portes d'un holocaust sense precedents, l'horror del qual abarca en un sol any tot l'espant de les matances que les nostres generacions conegueren durant la primera meitat d'aquest segle; un holocauste que, dia rera dia, instant rera instant, desborda més i més el perímetre de la barbàrie i de la mort no solament en el món sinó també en les nostres consciències.

Tots aquells que contemplen, anuncien i combaten aquest holocaust estan absolutament d'acord en assenyalar la política com la causa principal d'aquesta tragèdia. Ens calen, doncs, una nova voluntat política i una nova organització específica d'aquesta voluntat, que busquin directament i manifesta, amb absoluta prioritat, la superació de les causes d'aquesta tragèdia, a fi i efecte d'evitar el més ràpidament possible els seus efectes.

Cal triar com més aviat millor un mètode i un procediment adients, d'entre els ja existents o imaginables, elaborar-los i posar-los en pràctica. Per fer-los efectius haurem de comptar amb un conjunt de projectes convergents, que corresponguin a la totalitat de forces, de responsabilitats i de consciències.

Cal que actuïn les màximes autoritats internacionals, els estats, els pobles (massa sovint mantingut totalment ignorants de la plena possibilitat de realització de la vida i de salvació); cal que actuïn alhora units per l'acció, amb objectius concrets, precisos i adients, per atacar, combatre i vèncer aquesta mort amenaçadora que ha invaït i condemnat una part considerable de la humanitat arreu, allà on causi estralls.

Hem de rebelar-nos contra el fals realisme que incita a la resignació, com si el que passés fos una fatalitat, quan no és altra cosa que un resultat de la política i del "desordre establert". Hem de lluitar amb realisme per aconseguir el que és possible i acabar amb el malbaratament tal vegada per sempre més. Hem de convertir en positives les modes i iniciatives d'assistència que proporcionen sobretot bona consciència barata i que no salven realment a llur destinataris; hem de transformar també en positives les cruels i infecundes utopies que sacrifiquen els homes d'avui en nom d'un projecte d'home i la societat d'avui en nom d'un projecte de societat.

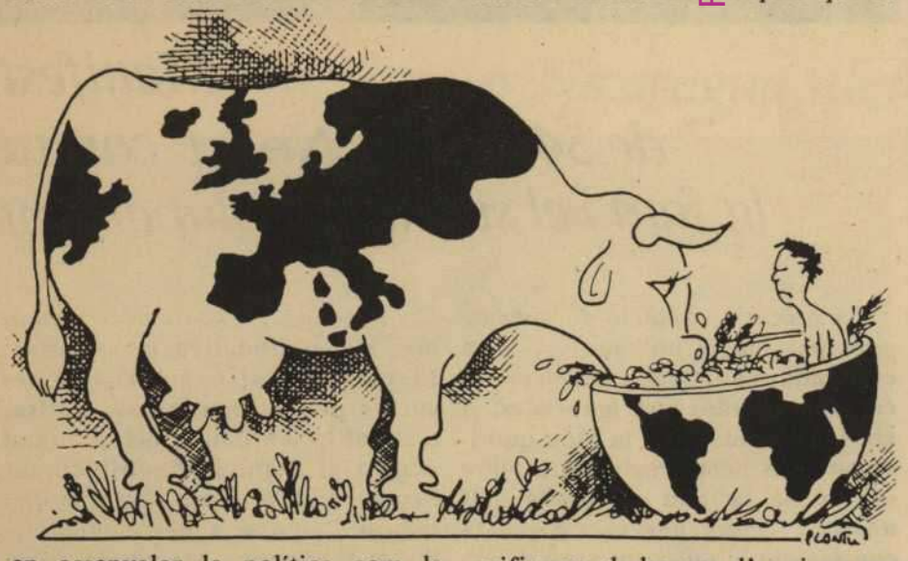

Cal que els ciutadans i els responsables polítics, cadascú al seu nivell, electoral o parlamentari, governamental o internacional, triïn i votin noves lleis, nous pressupostos, nous projectes i noves iniciatives. Tanmateix, per salvar milers de milions d'homes d'una alimentació deficient, per salvar del subdesenvolupament i de la mort de fam a centenars de milions d'éssers cada nova generació, cal que aquestes mesures es posin en pràctica immediatament.

Tots i cadascun de nosaltres hem d'atorgar valor de llei al deure de salvar els vius, al deure de no matar i no exterminar, per inèrcia, per omissió o per indeferència. Ben cert que els poderosos de la terra són responsables d'aquesta situació; però no són pas els únics.

Si aquells que no tenen ni poder ni armes no es resignen a la passivitat; si dia rera dia augmenta el nombre de persones que proclamen que sols obeiran una llei, la llei fonamental dels drets de l'home i dels pobles, llei que és primer de tot Dret, i dret a la vida; si les persones mancades de poder i d'armes s'organitzen i fan ús de llurs rares però sòlides armes —les armes de la democràcia política i de les grans accions no violentes, "gandhianes" tot proposant-se i imposant-se opcions i objectius progressivament ajustats i adients; si tot això s'esdevé, la nostra època, d'acord amb les possibilitats avui dia al nostre abast, deixaria de ser l'era de la catastròfe. El nostre saber no pot limitar-se a contemplar, inerts i irresponsables, l'horrible fi que plana damunt nostre.

El nostre saber, els nostres coneixements ens diuen que la totalitat de la humanitat corre dia rera dia major perill de mort. No obstant això, el nostre saber ha de ser una ciència de l'esperança, una ciència salvadora, substància d'aquelles coses en què creiem i on hem depositat les nostres esperances.

Si els mitjans de comunicació, si els poderosos del món que ens han honorat amb el testimoni de reconeixement que hom ens ha atorgat, volen escoltar-nos i també fer escoltar la nostra veu i la nostra obra, així com la veu de tots aquells que, al llarg d'aquestes setmanes, actuen arreu del món en aquest mateix sentit, si totes les persones saben, si tots tenen informació, aleshores l'esdevenidor podrà ser sens dubte diferent del que plana amenaçadorament damunt de tots nosaltres i arreu del planeta.

Però això, tanmateix, només serà possible en aqueix cas.

Ha arribat el moment d'optar, actuar, crear i viure per tal de fer viure.

Juny 1981

FONDO MOC

Vicente ALEIXANDRE, Premi Nobel de Literatura 1977; Hannes ALFVEN, Premi Nobel de Física 1970; Philip ANDERSON, Premi Nobel de Física, 1977; Christian ANFINSEN, Premi Nobel de Química 1972; Kenneth ARROW, Premi Nobel d'Economia 1972; Julius AXELROD, Premi Nobel de Medicina 1970; Samuel BECKETT, Premi Nobel de Literatura 1969; Baruj BENACERRAF, Premi Nobel de Medicina 1980; Heinrich BÖLL, Premi Nobel de Literatura 1972; Norman Ernest BORLAUG, Premi Nobel de la Pau 1970; Owen CHAMBERLAIN, Premi Nobel de Física 1959; Mairead CORRIGAN, Premi Nobel de la Pau 1976; André COURNAND, Premi Nobel de Medicina 1956; Jean DAUSSET, Premi Nobel de Medicina 1980; John Carew ECCLES, Premi Nobel de Medicina 1966; Odysseus ELYTIS, Premi Nobel de Literatura 1979; Erns Otto FISCHER, Premi Nobel de Química 1973; Roger GUILLEMIN, Premi Nobel de Medicina 1977; Odd HASSEL, Premi Nobel de Química 1969; Gerhard HERZBERG, Premi Nobel de Química 1971; Robert HOFSTADTER, Premi Nobel de Física 1961; François JACOB, Premi Nobel de Medicina 1965; Brian JOSEPHSON, Premi Nobel de Física 1973; Alfred KASTLER, Premi Nobel de Física 1966; Polykarp KUSCH, Premi Nobel de Física 1955; Salvador LURIA, Premi Nobel de Medicina 1969; André LWOFF, Premi Nobel de Medicina 1965; Sean MC BRIDE, Premi Nobel de la Pau 1974; Cwelav MILOSZ, Premi Nobel de Literatura 1980; Eugenio MONTALE, Premi Nobel de Literatura 1975; Nevill MOTT, Premi Nobel de Física 1977; Gunnar MYRDAL, Premi Nobel d'Economia 1974; Daniel NATHANS, Premi Nobel de Medicina 1978; Philip NOEL BAKER, Premi Nobel de la Pau 1959; Adolfo PEREZ ESQUIVEL, Premi Nobel de la Pau 1980; Rodney Robert PORTER, Premi Nobel de Medicina 1972; ILYA PRIGOGINE, Premi Nobel de Química 1977; Isidor Isaac RABI, Premi Nobel de Física 1944; Martin RYLE, Premi Nobel de Física 1974; Anwar EL SADAT, Premi Nobel de la Pau 1978; Abdus SALAM, Premi Nobel de Física 1979; Frederik SANGER, Premi Nobel de Química 1958 i 1980; Albert SZENTGYORGYI, Premi Nobel de Medicina 1937; Hugo THEORELL, Premi Nobel de Medicina 1955; Jan TINBERGEN, Premi Nobel d'Economia 1969; Nikolaas TINBERGEN, Premi Nobel de Medicina 1973; Ulf Von EULER, Premi Nobel de Medicina 1970; George WALD, Premi Nobel de Medicina 1967; James Dewey WATSON, Premi Nobel de Medicina 1962; Patrick WHITE, Premi Nobel de Literatura 1973; Maurice WILKINS, Premi Nobel de Medicina 1962; Betty WILLIAMS, Premi Nobel de la Pau 1976; Charles HARD TOWNES, Premi Nobel de Física 1964; Lawrence R. KLEIN, Premi Nobel d'Economia 1980.

Informacions breus

Campanya per aconseguir una Barcelona desnuclearitzada

FONDO MOC

El 1980 el municipi de Manchester (Anglaterra) va iniciar una nova via d'acció pel desarmament, declarant el seu territori "lliure d'armes nuclears". Del 1980 ençà s'ha produït una espectacular proliferació de decisions similars, des de Lisboa (Portugal) a Ovarna (Bulgària) i des d'Estocolm (Suècia) a Zarzis (Tunissia). Aquesta onada també ha arribat a Catalunya on ja són més de quaranta els municipis desnuclearitzats.

Diversos col.lectius pacifistes i la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona iniciaren a finals de gener una campanya de recollida de signatures entre els habitants i entitats de la ciutat en favor d'una moció de desnuclearització que posteriorment serà presentada al Consistori.

Podeu ampliar aquesta informació i també obtenir el corresponent material als locals de la F.A.V.B., plaça Berenguer el Gran, nº 1, 3er pis.

En relació amb aquest tema cal fer referència a la convocatòria de la "Primera Conferència Internacional de Municipis-Zones No Nuclears", a celebrar entre el 12 i el 15 d'abril de 1984 a l'Institut de Ciència i Tecnologia de la Universitat de Manchester. Si esteu interessats en aquesta trobada, podeu dirigir-vos a:

J. Hetherington, Esq., LLB, IPFA, FCA, Secretary
International Nuclear Free Zone Conference
Town Clerk and Chief Executive,
P.O. Box 532,
Town Hall
Manchester M60 2LA
INGLATERRA
Telèfon: 061-228 3850
Telex: 667149 INFMAN G

Més modestament, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú prepara també una trobada semblant el proper 20 de maig.

Dues reunions Nord-Sud a Barcelona

Justícia i Pau ha organitzat a Barcelona dues reunions sobre la temàtica Nord-Sud. La primera, del 29 al 31 de març, fou el II Simposi Internacional "Nord-Sud i nosaltres", sobre el tema "La cooperació al desenvolupament (Què passa amb el 0,7%?)", i s'estructurà així: una panoràmica introductòria sobre els vint anys del Nou Ordre Econòmic Internacional: una anàlisi autocrítica de la cooperació al desenvolupament des dels països del Nord; una proposta des del Sud; i el paper i les responsabilitats de la democràcia espanyola.

NORD-SUD I NOSALTRES
NORTE-SUR Y NOSOTROS
NORTH-SOUTH AND US
NORD-SUD ET NOUS...

A les conclusions, es tractaren diversos temes, amb especial atenció a l'ajuda oficial al desenvolupament tal com és vista des del Sud, i al paper de les organitzacions no governamentals. La part final es va dedicar a les perspectives i obligacions de la democràcia espanyola, amb nova recomanació d'assolir gradualment el 0,7% del PNB com a ajuda oficial, i especial referències a urgir la futura llei de cooperació.

Van participar al Simposi una quarentena de persones pertanyents a nombrosos països (Espanya, França, Itàlia, Suissa, Gran Bretanya, Bèlgica, Holanda, Suècia, Benín, India, Austràlia...), entre les quals hi havia parlamentaris, professors universitaris, experts d'institucions públiques o privades dedicades a la cooperació al desenvolupament.

A continuació del II Simposi Internacional, Justícia i Pau havia organitzat el 1er. Congrés de Cooperació al Desenvolupament, que es celebrà a Barcelona del 1 al 3 d'abril.

La finalitat de Congrés era reunir per primera vegada les entitats i persones que a l'Estat espanyol treballen en la cooperació al desenvolupament, algunes des de decennis, per tal de fer un balanç de la tasca realitzada i d'estudiar les perspectives i la feina del futur immediat. El Congrés tenia dues vessants: una interna, amb els objectius esmentats, i l'altra més de cara a la projecció exterior, amb actes públics, una exposició al carrer i projeccions a la Filmoteca.

El Congrès va aprovar una declaració final amb referències al paper de l'Estat, de les comunitats autònomes i de l'administració local, dels partits polítics, de l'Església.

L'exposició al carrer va permetre de difondre abundant material de les entitats i oferir, en ple Passeig de Gràcia, un panorama gràfic d'allò que s'està fent per part de les ONG des de les terres de l'Estat espanyol en la cooperació al desenvolupament.

El Simposi i el Congrés es van celebrar amb la col.laboració de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri d'Afers Exteriors.

Universitat de la Pau

El passat 12 de març es va presentar a Barcelona la Universitat Internacional de la Pau de Sant Cugat del Vallès. Aquesta universitat, de la que és rector el Premi Nobel de la Pau de 1980 Adolfo Pérez Esquivel, ha programat el seu primer curs entre el 27 de juliol i el 5 d'agost del present any.

El temari és el següent: 1. desequilibris socials, polítics, econòmics, i ecològics del món actual; 2. el respecte als drets humans i els factors d'equilibri; 3. les responsabilitats militars de la pau; 4. per una cultura de la pau; 5. educació per la pau; 6. Anàlisi teòrica i pràctica del pacifisme i 7. el perill de guerra nuclear i les perspectives pacifistes.

Entre els participants estrangers convidats podem citar: Frank Barnaby, Norberto Bobbio, Heinrich Böll, Francisco da Costa Gomes, Giancarla Codrignani, Johan Galtung, Petra Kelly, Bruce Kent i Gabriel Jackson.

Paral.lelament tindran lloc exposicions, projeccions de cinema, activitats teatrals, musicals i festives.

Podeu demanar més informació a:

UNIVERSITAT
INTERNACIONAL DE LA PAU
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.
Secretaria Permanent
Mercè Cucurny
Rambla Can Mora, s/n
SANT CUGAT DEL VALLÈS
(Barcelona)
Tel. (93) 674.09.50

CIDOB

Coordinadora Estatal de grups pacifistes

Els passats 14 i 15 d'abril va tenir lloc a Madrid una reunió més de la Coordinadora, amb presència de grups d'arreu de l'Estat (prop d'un centenar). El comunicat final de la reunió detalla el conjunt de temes tractats. Es va fer un resum informatiu per part dels grups, al voltant de la campanya contra l'OTAN i les bases nord-americanes, i es retocaren els aspectes tècnics de la concentració del 3 de juny a Madrid. Va ser debatuda la conveniència de realitzar debats i accions durant la "Semana de las Fuerzas Armadas", per tal de demostrar davant l'opinió pública que hi ha diverses formes d'entendre el paper de l'exèrcit, la problemàtica de la Defensa i sobretot, que tothom té dret a expressar la seva opinió sobre temes tan directament relacionats amb la voluntat de guanyar la Pau i que afecten i poden afectar de manera cabdal a la vida de tothom. Tanmateix, un bon nombre de grups, majoritàriament de recent aparició i del País Valencià, consideraven poc discutit el tema i per tant no hi va haver consens sobre aquests actes. Tot i així la major part dels grups que havien assistit a anteriors coordinadores varen expressar la seva intenció d'impulsar accions i debats sobre el tema i de donar suport a les accions del Col.lectiu per la Pau i el Desarmament de Valladolid, i de participar en els actes previstos en aquella ciutat (marxa i festival "civil") per al dia 27 de maig.

El comunicat final dóna suport a la difusió del dret a l'objecció de consciència i recomana a tots els col.lectius discutir la possibilitat de celebrar actes, segons una proposta del Moviment d'Objectors de Consciència, el dia 15 de maig, dia internacional de l'objecció, el 24 de maig, dia internacional de la Dona i la Pau, i el dia 27 de maig que preveu una devolució massiva de cartilles militars.

Varen ser aprovats uns criteris generals de distribució de les places assignades a l'Estat espanyol per a la 3era. Convenció Europea pel Desarmament Nuclear Europeu (END) a celebrar el mes de juliol a Peruggia, places limitades a unes 80 persones.

Per últim, el comunicat recull la solidaritat del Moviment Pacifista de l'Estat espanyol amb les dones dels campaments de la Pau de Greenham Common així com amb el poble de Nicaragua, davant les agressions que unes i altre estan patint.

La propera trobada de la Coordinadora va quedar fixada pels dies 30 de juny i 1 de juliol a Madrid. Qualsevol grup interessat a participar-hi s'ha de dirigir al

COLECTIVO POR LA PAZ Y EL DESARME
C/ Espartero, 4, 2º dcha.
ZARAGOZA-1

Peruggia-Juliol 1984
3era. Convenció Europea sobre el desarmament nuclear

FONDO MOC

Des de la crida per una Europa lliure d'armes nuclears, feta per la Fundació per la Pau Bertrand Russell, l'abril de 1980, s'han fet ja dues convencions europees, a Brussel.les el juliol de 1982 i a Berlin el maig de 1983. La propera se celebrarà a Peruggia (Itàlia) del 17 al 21 de juliol d'aquest any.

Per tal de garantir una àmplia discussió i una bona organització, el Comitè d'Enllaç de l'END ha limitat la participació a un total de mil persones d'Europa Occidental i unes dues-centes de fora. La taxa d'inscripció s'ha fixat en 8.000 ptes. que inclouen les despeses d'allotjament durant cinc nits. Pel que sembla, les places assignades a l'Estat espanyol són vuitanta, fet que ha suposat que les mateixes coordinadores pacifistes hagin de limitar i distribuir les representacions.

Tres grans temes centraran els debats: futur i estratègia dels moviments per la Pau, seguretat i pau en l'àrea mediterrània i, per últim, el diàleg amb els moviments pacifistes de l'Europa de l'Est, de Nord-Amèrica, del Pacífic i amb els moviments d'alliberament del Tercer Món.

Hi haurà discussions en grups reduïts (amb traducció simultània anglès-francès-italià-castellà) i grups més amplis (amb traducció també a l'alemany i al grec), taules rodones, sessions plenàries i possibilitat de fer sessions no previstes en el programa amb grups afins.

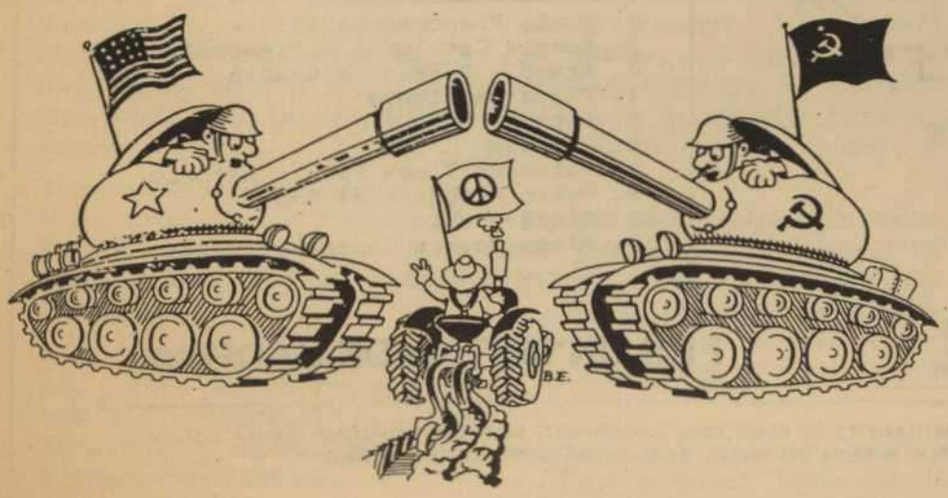

"PRIMAVERA CONTRA L'OTAN"

En la penùltima reunión de la Coordinadora estatal de Grups Pacifistes, celebrada el 14 i 15 de gener, es va decidir preparar una gran campanya per exigir del govern la convocatòria clara i ràpida de l'anunciat referèndum sobre la pertinença espanyola a l'aliança occidental. Es vol combinar una negativa contundent a la nostra participació en ella amb el rebuig de la presència de les bases militars nord-americanes al territori espanyol.

El 20 de maig és el dia previst per a la convergència d'aquesta campanya. Ciutats com Burgos, Albacete, València, Saragossa, Cartagena, Alacant, Santander, Sevilla, Granada, Gijón, Màlaga, Múrcia o Valladolid, seran escenari de manifestacions, festivals, cadenes humanes o marxes.

A Catalunya segons la informació que ens ha arribat, s'efectuaran accions en els llocs següents:

PALS (Girona): concentració-assemblea davant les instal.lacions de Ràdio Liberty; convocada pels comitès per la Pau de les comarques gironines.

TARRAGONA: cadena humana. Desconeixem més detalls.

MANRESA: cadena humana entre una escola i l'Ajuntament.

MATARÓ: cadena humana al carrer La Riera. Convoquen els grups pacifistes del Maresme. Hi haurà un espai per parlaments i actuacions diverses.

Cadena humana a Barcelona

Un recorregut de més de 15 quilòmetres pel mig de la ciutat, passant pels consulats dels països de l'OTAN, per carrers amb noms simbòlics, com Praga, Varsòvia (no hi ha consulats del Pacte d'igual nom), Fraternitat, Porta de la Pau, així com pel Govern Militar, Generalitat i Delegació del Govern de Madrid (vegeu planell) serà l'acte central del 20 de maig a Barcelona.

Des de les 10 del matí, els participants —es necessiten unes 20.000 persones— es concentraran en deu punts de trobada i s'aniran escampant per tot l'itinerari; a les 12 del migdia les mans de tots ells s'uniran formant una gran cadena de Pau. Posteriorment tothom es concentrarà a la plaça de la Catedral, davant del consulat dels EE.UU., com a símbol prepotent de l'OTAN, el bloc militar al que ens han vinculat. Finalment es celebrarà un dinar col.lectiu, probablement al Parc de la Ciutadella.

L'acció està convocada pel conjunt de col.lectius pacifistes i antimilitaristes de Barcelona i les localitats dels voltants.

3 de Juny: Marxa a Madrid

El 3 de juny culminarà la campanya. Aquest dia l'acció es centralitzarà tota ella a Madrid. Malgrat que el gruix de l'acte està assumit pels col.lectius d'aquella ciutat, s'han anunciat trens especials des de Barcelona, Saragossa, Cantàbria i Astúries, així com autocars des de molts altres punts. Sembla que des de Barcelona aquest tren sortirà el dia **2 de juny**, al matí.

Després de la rebuda de la gent que vagi a Madrid, el dissabte 2 de juny tindrà lloc una acampada a la "Casa de Campo", on també hi haurà un festival. L'endemà, dia 3, es farà una manifestació, que anirà des de l'estadi Santiago Bernabeu fins la plaça de La Cibeles, on es llegirà un manifest. Acabat aquest acte, aquells grups que han estat recollint signatures per exigir el referèndum, les entregaran al Palau de la Moncloa.

Ja sabeu, tots **en peu de pau**, contra l'OTAN, les bases i per la dissolució dels blocs i una Europa neutral i desnuclearitzada, **cap a Madrid.**

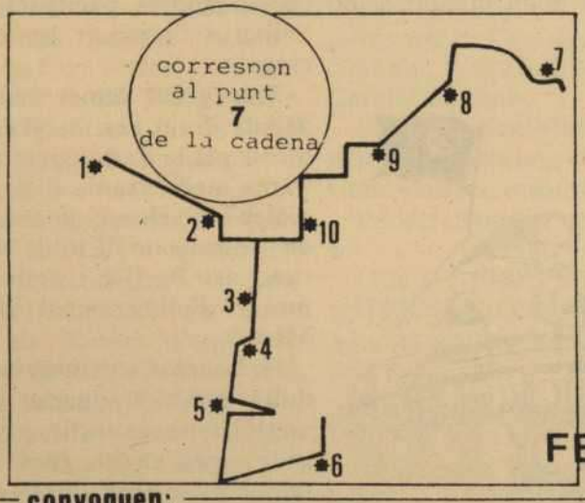

LLOCS DE CONCENTRACIÓ

1. Plaça Francesc Macià
2. Rambla Catalunya - Diagonal
3. Aragó - Paseig de Gracia
4. Plaça Catalunya
5. Liceu
6. Correus
7. Guinardó Plaça Puig i Alfonso
8. Metro Alfons X el Sabi
9. Plaça Joanic
10. Plaça Mossen Cinto Verdaguer

FES UN "METRO" DE CADENA!

convoquen:

COL·LECTIUS PACIFISTES I ANTIMILITARISTES DE BARCELONA, L'HOSPITALET, SANT BOI, BADALONA, SANTA COLOMA, SABADELL, RIPOLLET, SARDANYOLA, BARBERA DEL VALLES, SANT CUGAT, SANT FELIU DE LLOBREGAT

FONDO MOC

Jornades sobre el perill de guerra nuclear i les alternatives pacifistes

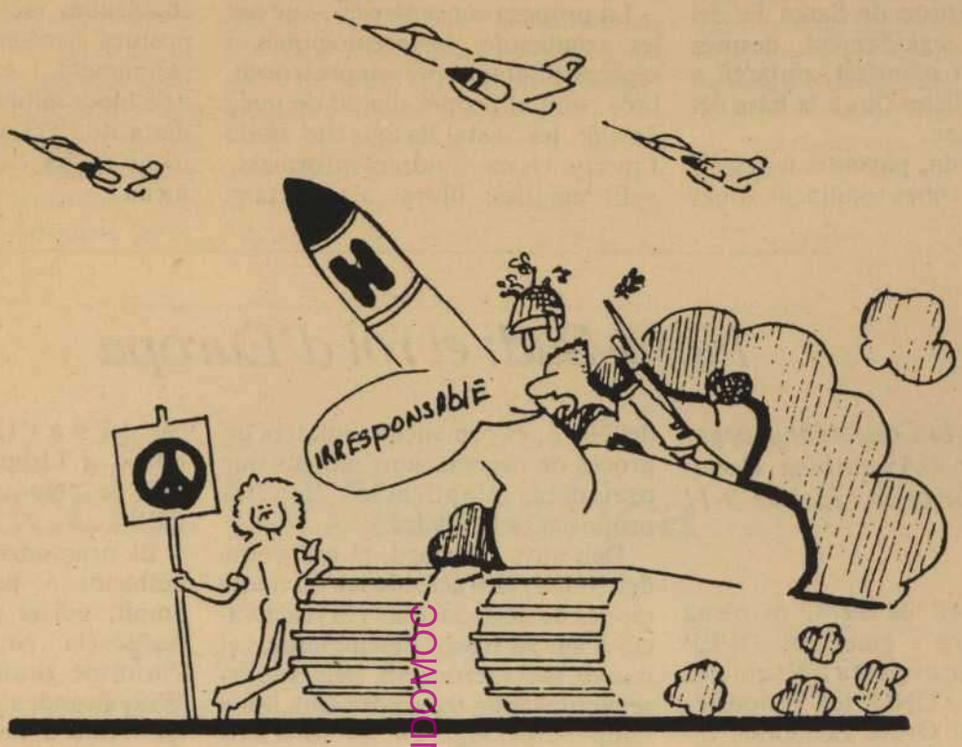

FONDO MOC

Amb aquest títol genèric i durant la setmana del 21 al 27 de maig, tindrà lloc a Barcelona un seguit de debats, organitzats pel Centre de Treball i Documentació, la Secció d'Estudis Pau i Conflicte del CIDOB, Justícia i Pau, Fundació per la Pau, Associació per les Nacions Unides i Pax Christi.

Cada dia es tractarà un tema diferent, segons l'ordre següent:

•*La nova espiral de la cursa d'armaments i el perill de guerra nuclear.* Ponent: **VICTOR MILLAN** (S.I.P.R.I.). Mesa de debat: **Toni Domènech, Rolf Tarrach, Gabriel Jackson.**

•*Els camins del desarmament: unilateral, multilateral?* Ponent: **JOHAN GALTUNG.** Mesa de debat: **Victoria Abellán, Carlos Alonso Zaldivar.**

•*Tot superant la divisió en blocs: una Europa desnuclearitzada.* Ponent: **E.P. THOMPSON** (E.N.D.). Mesa de debat: **Rafael Grasa, Louis Lemkov, Pere Vilanova.**

•*Propostes de defensa alternativa.* Ponent: **Frank Barnaby.** Mesa de debat: **Miguel Candel, Vicenç Fisas.**

•*Rearmament i economia: afavoreix la indústria bèl.lica el desenvolupament econòmic?* Ponent: (probablement) **Robin Jenkins.** Mesa de debat: **Mariano Aguirre, Arcadi Oliveres.**

•*A la búsqueda d'eficàcia: pacifisme, desobediència civil i acció no violenta:* Ponents: **L. Lemkov, J.M. Müller,** una representant de Greenham Common, un representant dels Verds alemanys (Die Grünen). Dissabte 26, 11 hores matí.

•*El paper geoestratègic de la Península Ibèrica en els esquemes de l'OTAN.* Taula rodona amb: **Esther Barbé, Miguel Candel, Francisco de Costa Gomes, Vicenç Fisas.** Dissabte 26, 17 hores tarda.

•*Perpectives del moviment pacifista a l'Estat espanyol.* Taula rodona amb persones que han fet aportacions al tema dels objectius del pacifisme. Intervindran: **Mariano Aguirre, Rafael Grasa, Juan Gutiérrez, Carlos Otamendi, Marisa Rodríguez, Víctor Viñuales.** Moderarà: **Víctor Ríos.**

Les sessions es celebraran al **Palau de Congressos** (Montjuïc) de Barcelona. Les sessions amb ponents estrangers comptaran amb traducció simultània. Les cinc primeres sessions començaran a les **19 hores**, la sisena dissabte 26 a les 11 hores, la setena dissabte a les 17 hores i la vuitena diumenge 27 a les 11 hores del matí. L'entrada a totes les sessions serà lliure. Tanmateix, el pagament d'una inscripció de 2.500 pessetes donarà dret en ferm a la reserva d'aparells de traducció simultània i a un exemplar de les ponències que posteriorment seran publicades.

Per demanar més informació podeu adreçar-vos al Centre de Treball i Documentació, Carrer Gran de Gràcia 126, principal 1ª, telèfon 219.52.17.

25 de març
Concentració al Turó de l'Home

Malgrat les condicions metereològiques adverses (vent, fred, neu, pedregades...) més d'un centenar de persones es congregaren en el pla de l'Espinal (prop de Santa Fe del Montseny) i seguidament, després d'elaborar un manifest, pujaren a peu i amb vehicles fins a la base del Turó de l'Home.

A mitja tarda, passades les cinc i canviades les robes totalment xopes (els qui tenien recanvi) un encès recital antimilitarista dels Esquirols escalfà l'ambient al preciós pavelló poliesportiu d'Arbúcies.

La propera concentració, que per les condicions metereològiques i d'accessibilitat es preveu prou nombrós, serà el proper dia 20 de maig davant les instal.lacions de ràdio Liberty. Us mantindrem informats.

El manifest lliurat als militars, després de denunciar la cursa d'armaments i la malversació de recursos per qüestions bèl.liques, fa una crida als ajuntaments de les nostres comarques perquè prenguin una postura clara envers la pau i el desarmament i exigeix la dissolució dels blocs militars, la sortida immediata de l'OTAN i el desmantellament de les bases militars de tota mena.

Nord-Sud: el rol d'Europa

[Crònica de la Conferència organitzada per l'Assemblea Parlamentària Europea. Lisboa 9-11 abril 1984]

Quan l'abril de 1974, en plena crisi petrolera i amb una OPEP exultant, s'aprovaren a l'Assemblea General de l'ONU les propostes sobre el Nou Ordre Econòmic Internacional (NOEI) semblava arribada l'hora de prestar atenció a les demandes dels països subdesenvolupats. La consciència de què "Tots érem en el mateix vaixell" va fer creure que la reactivació als països industrialitzats anava lligada a una millora de les condicions econòmiques del Tercer Món. Malgrat que la voluntat era més egoista que no pas d'equitat per part dels països del Nord, es començà tanmateix un procés de negociacions globals que pretenien l'aplicació de les propostes esmentades.

Deu anys més tard, el nul avenç del NOEI, el fracàs de les diferents tandes de negociacions i la reactivació d'alguns països desenvolupats al marge del creixement dels subdesenvolupats ha fet perdre amb bona mida l'esperança en les solucions generals (tots els països, tots els temes). Els rars progressos que s'han produit han estat sempre acotats en un sector econòmic o en alguna zona geogràfica determinada.

Probablement aquesta constatació és la que ha impulsat el Consell d'Europa —institució amb vocació política més àmplia que la Comunitat Econòmica Europea— a convocar del 9 a l'11 d'abril una conferència a Lisboa sota el suggerent títol de "Nord-Sud: el rol d'Europa".

El programa de la conferència, ambiciós i probablement massa ampli, partia dels criteris d'independència Nord-Sud presents a l'informe Brandt i que el mateix Willy Brandt s'encarregà de presentar. Amb aquesta base es tractava tot seguit de registrar l'inventari de reformes a emprendre, de detallar els instruments dels que disposa la comunitat internacional i per últim de perfilar els compromisos que podrien assumir-se pel conjunt de països membres del Consell d'Europa.

La plasmació d'aquestes propostes apareix a la Declaració Final de la conferència, la qual juntament amb recomanacions de caràcter general per als països subdesenvolupats com les de autosuficiència alimentària, desenvolupament agrari, estabilitat de preus a les exportacions, prioritats tecnològiques, equilibri ecològic, reformes financeres, reducció de despeses militars, etc. estableix algunes responsabilitats europees que els membres de l'Assemblea haurien de traslladar a llurs respectius parlaments estatals. La necessitat d'abandonar el proteccionisme, els compromisos comercials que per al Mercat Comú i envers els països de l'Àfrica, Carib i Pacífic s'hauran de derivar de la renovació de la segona Convenció de Lomé, l'increment de transferències financeres envers els organismes d'ajut de caràcter unilateral, el compromís per a 1990

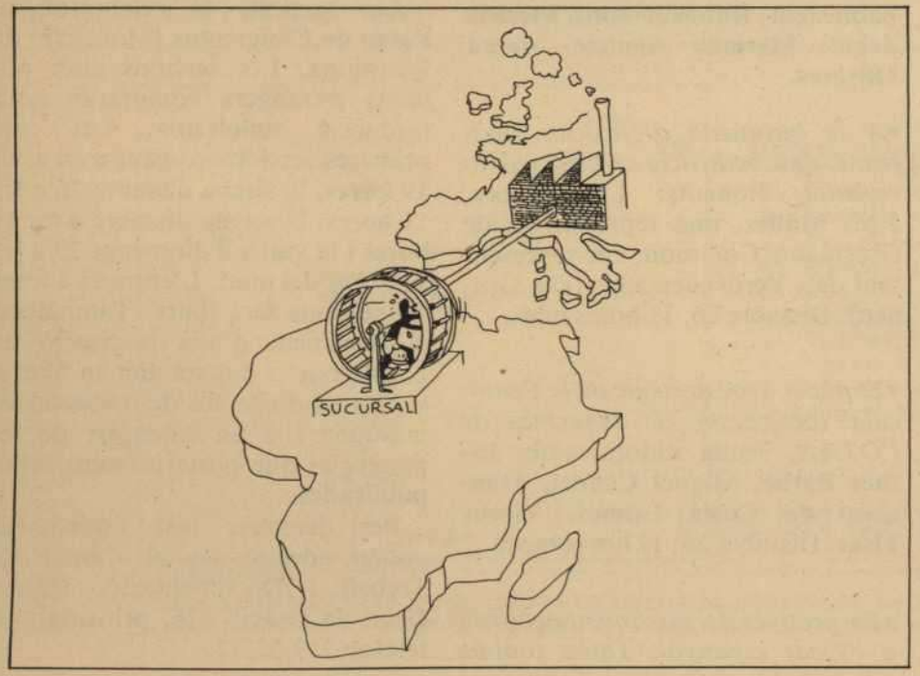

FONDO DOCUMENTAL

d'assolir el 0,7% del PNB com ajut públic al desenvolupament, l'harmonització de les polítiques econòmiques europees envers els països en vies de desenvolupament i la missió de consciència política que s'atorga el Consell d'Europa en serien les afirmacions més destacades.

Aquest conjunt de propostes no són pas negatives i àdhuc poden demostrar-se eficaces en alguns casos. Creiem però que són incompletes i que en conjunt representen uns compromisos massa suaus per als europeus: no es qüestiona el contingut del comerç Nord-Sud sinó només l'estabilitat dels seus preus, no s'enmarca el paper de les companyies multinacionals, no s'especifica el lloc dels sindicats i de les organitzacions no governamentals en el terreny de la cooperació, no es fa cap menció a la cooperació cultural i científica, no es faciliten solucions clares als problemes de l'endeutament i no es demostra d'una manera directa la voluntat d'afavorir la convivència pacífica entre els estats començant per la reducció de les pròpies despeses militars europees.

És trist constatar com davant de problemes que impliquen com mai a la comunitat humana i que reclamen una solució urgent, les institucions internacionals amb més fama de progressistes (com pot ésser el cas del Consell d'Europa) no volen —o no poden— donar més que petits remeis i, a llarg termini, que difícilment podran canviar el signe d'un procés de deteriorament en les condicions de vida d'una bona part de la població mundial. Si els europeus, capdavanters amb tantes altres coses i, al cap i a la fi, els més responsables del procés colonial no assumeixen aquesta voluntat de canvi, no és fàcil de veure qui ho podrà fer en el seu lloc.

Arcadi Oliveres

Secció bibliogràfica

Bibliografia bàsica sobre desenvolupament

FONDO DOC

—Yves Lacoste, **Geografía del subdesarrollo**, Barcelona, Ariel, 1982, 800 pessetes. Una bona introducció a l'estudi del subdesenvolupament que permet comprendre les situacions i problemes del Tercer Món. El subdesenvolupament és, en el món actual, un fenomen amb dimensió geogràfica que presenta nombrosos matisos segons les influències dels diversos factors que frenen el desenvolupament.

—José A. Mayobre, **Información, dependencia y desarrollo**, Caracas, Monte Avila editores, 380 pessetes. És sabut que a la nostra època el control de la informació i l'ús dels mitjans de comunicació és un problema cabdal; naturalment, el problema resulta encara més tràgic quan resulta que la difusió de la situació de subdesenvolupament dels països del sud la monopolitzen agències i serveis informatius del nord. Aquest llibre analitza el tema de la dependència informativa i el desenvolupament en el seu context històric, planteja la necessitat d'un nou ordre informatiu internacional i suggereix sistemes informatius alternatius que permetin al Tercer Món defensar-se davant l'agressió comunicativa.

—E.W. Hawkins, **Los principios de la ayuda al desarrollo**, Madrid, Alianza, 1974, 260 pessetes. L'autor, teòric competent i expert com a tècnic d'organitzacions internacionals durant molts anys, intenta d'introduir-nos a la disciplina que s'ocupa de la política de crèdits i donacions de les nacions industrialitzades als països més pobres.

—E. Ruiz García, **Subdesarrollo y liberación**, Madrid, Alianza, 1972, 240 pessetes. L'autor analitza, a través de dades econòmiques, sociològiques i històriques, les formes de subdesenvolupament, el nacionalisme, el colonialisme i el capitalisme monopolista. Analitza també la forma de conjuminar humanísticament els termes subdesenvolupament i alliberament, a través de la conquesta de la independència i la sobirania dels països del Tercer Món, així com la transformació de l'escala de valors i els models de comportament dels països desenvolupats.

L'agudització del perill de guerra nuclear

1. LLIBRES

AA.VV.: **"Protesta y sobrevive"**, Hermann Blume ed. Madrid 1983.

Recull de diversos escrits relatius a l'agudització del perill de guerra nuclear a la dècada dels anys vuitanta. Destaquen, entre d'altres, la clara i sintètica exposició inicial de Manuel Sacristán, l'aportació de Dan Smith sobre les forces militars d'ambdues superpotències al continent europeu, l'article de Jost Herbig sobre la lògica de l'atac preventiu inherent a les noves armes de "primer cop" i les anàlisis d'E.P. Thompson en la intervenció que dóna nom al llibre. S'inclouen també articles que parlen d'Europa com a escenari de la confrontació dels blocs, de les diverses components de l'actual perill bèl.lic dels pressupostos militars nord-americans, de la reconversió de la indústria d'armaments, de les aportacions de l'esquerra a la lluita per la pau, de la militarització del Tercer Món, etc. En conjunt, és un dels llibres bàsics que ha produït el pacifisme dels darrers anys.

JOHATHAN SCHELL: **"El destino de la Tierra"**, Argos Vergara, Barcelona 1982.

Consta de tres parts. La primera tracta dels efectes immediats i a llarg termini d'una guerra nuclear. És important des del punt de vista informatiu atesa la documentació que ofereix, producte del resum de gairebé una desena d'informes científics diferents. També té interès la part final, centrada bàsicament en la crítica de les doctrines militars que parteixen de la teoria de la "Dissuassió" i de la "defensa" mitjançant armes nuclears. El segon capítol, més discutible en algunes de les seves afirmacions, s'ocupa del que significaria una guerra nuclear còm a fi de la vida i la cultura humana sobre aquest planeta.

EDWARD P. THOMPSON: **"Opció Cero"**, Ed. Crítica, Barcelona, 1983.

És una de les argumentacions més sòlides del moviment pacifista europeu. Tenen molt d'interès la seva crítica de les premisses de la teoria de la dissuassió, l'intent d'analitzar la lògica i els actors del procés que ens aboca a l'exterminisme, les reflexions entorn de la dinàmica de la confrontació dels blocs i els mecanismes de reproducció de la guerra freda, els comentaris sobre la capacitat de sobreexterminí dels arsenals existents, les reflexions sobre els camins del desarmament i nombroses anàlisis d'aspectes parcials de l'armamentisme i la degeneració militarista de les societats actuals. És molt convincent la defensa que fa Thompson d'una "opció zero" legítima: una zona europea neutral i lliure d'armes nuclears des de Polònia fins a Portugal (que és l'opció de la **"European Nuclear Disarmement"** END/Campanya pel desarmament nuclear europeu, de la qual n'és un dels membres més coneguts).

2. ARTICLES I FULLETONS

DANIEL ELLSBERG: "Una llamada a la rebelión", a **"Revista Mensual/Monthly Review"**, vol. 5, nº 1 (gener 1982).

És el pròleg a l'edició nord-americana de **"Protesta y sobrevive"**. És interessant la relació de les ocasions en què han estat "utilitzades" les armes nuclears des de Hiroshima i Nagasaki en forma de coerció i amenaça per tal d'obtenir concessions polítiques i militars dels soviètics. Són útils també els seus comentaris entorn dels canvis en les doctrines estratègiques nuclears i llur perillositat.

FONDO MOC

RANDALL FORSBERG: "Moratoria para el rearme nuclear", a **'Investigacion y ciencia"**, maig de 1983.

És una defensa de les posicions del moviment nord-americà "FREEZE", partidari de la congelació dels arsenals nuclears com a pas previ al desarmament. Tracta bàsicament de la descripció i comentari del còmput de les armes nuclears de les dues grans potències. Té interès, a més, per les nombroses gràfiques que aporta.

S.I.P.R.I.: **"¿Armamentos o desarme?"** Amics de les NN.UU., Barcelona, 1983.

És un fulletó que reprodueix la introducció de l'anuari del SIPRI de 1982 sobre l'armamentisme mundial i el desarmament.

VICTOR RIOS: "Arsenal del exterminio". A **"Mayo"**, nº 6, març de 1983.

Balanç de les noves armes i de llur capacitat de sobreextermini.

ENRIC TELLO: "El programa de rearme nuclear de los Estados Unidos", a **"Mientras Tanto"**, nº 15, maig de 1983.

Resum d'algunes dades bàsiques de l'anuari del S.I.P.R.I. de 1982.

Tots dos articles parteixen de la divulgació dels informes del SIPRI. Articles i fulletó ofereixen informacions bàsiques sobre els actuals programes de rearmament, les seves característiques tecnològiques, les seves dimensions quantitatives i les opcions estratègiques sobre les que es sustenten.

Material disponible

Aquesta secció no necessita massa explicació. El que sí necessita però, és col.laboració. Es tracta de facilitar el coneixement i la circulació de tot tipus de material que potser està al teu abast i podria ser molt útil per a d'altres persones o grups, preocupats pels problemes que avui pateix el nostre planeta. Per tal que us engresqueu començarem fent referència a alguns jocs i materials àudio-visuals.

FONDOMOC

Materials àudio-visuals

1. Dibuixos animats

a) Y si no..., color, 16 mm. 8', banda sonora però no paraules. Si l'arc de Sant Martí impregnés de pau els nostres afanys i els nostres recursos, el semblant del món canviaria. Obra de l'O.N.U.

b) Boom, color, 16 mm., 10', O.N.U. Presenta els perills de la cursa d'armaments, que comença a l'alba de la humanitat quan un home va matar un altre per apropiar-se del producte de la seva caça. La tasca dels creadors txecs va merèixer un primer premi a Cannes el 1979. Un pèl abstracta per a nens de primers cursos d'EGB.

c) Le petit obus pacifiste, color, 16 mm., 5,20'. UNICEF.

Podeu conseguir les pel.lícules a) i b) a través de l'Associació per a les Nacions Unides, c/Fontanella 14, Barcelona. La c/ a través d'UNICEF.

Si us interessa comprar alguna pel.lícula podeu escriure a CONCORD PEACE EDUCATION. TRIGGER FILMS, 201 Felixstowe Road, Ipswich, Suffolk, IP3 8BJ. Tel. Ipswich (0473) 715754. Del seu extens catàleg és especialment interessant el curt polonès de dibuixos **CONCERTISSIMO,** color, 5'. L'orquestra es prepara; el director alça la batuta i comença el concert. La sorpresa sorgeix en veure que l'orquestra és un exèrcit i els seus instruments, armes. El general/director ordena amb la seva batuta que hom apunti a l'auditori, a nosaltres. Una bona al.legoria de la situació de la que som espectadors/víctimes. Preu de venda: 60 lliures.

2. Pel.lícules

a) La amenaza nuclear, color, 16 mm., 25'. O.N.U. Documental sobre la història de les armes nuclears, que contraposa l'ús militar i civil de l'energia atòmica. És discretament favorable al seu ús civil. Dirigir-se a Associació per a les Nacions Unides.

b) La generación perdida, color, 16 mm., 20'. Excel.lent pel.lícula sobre Hiroshima i Nagasaki, que conjumina fragments de filmacions de 1945 amb fragments de 1982. La pel.lícula es va realitzar mitjançant l'aportació de més de 400.000 japonesos al "Comitè de ciutadans japonesos per oferir testimonis del bombardeig atòmic als nostres fills i als éssers del món". Es poden veure les conseqüències ambientals i psicològiques de les explosions de 1945. Llença un missatge clar: mai més altra Hiroshima o Nagasaki!

c) Profecía, color, 16 mm., 41'. Pel.lícula "germana" de l'anterior, amb referències més globals i de major durada. Ambdues es poden aconseguir a través del **Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament,** carrer La Bisbal 40-42, Barcelona-26, tel.: 347.07.20 (Enric Tello). Son doblades al castellà.

d) Si estimes aquest planeta, color, 16 mm., 25'. La pel.lícula, doblada al català, recull una conferència de la doctora Helen Caldicott sobre els riscs de la guerra nuclear mostrant en paral.lel l'impacte sobre l'auditori. Fílmicament molt amena, insisteix en les sortides, en el què fer. Dirigir-se a **Fundació per la Pau,** Carrer Pau Claris, 72, 3er. 2ona. B, Barcelona-10, Tel.: 302.51.29.

e) El juego de la guerra, blanc i negre, 16 mm., 40'. Excel.lent pel.lícula de P. Watkins, que recull en video d'aquestes pel.lícules.

b) El juego de la guerra. El **Comitè Antinuclear de Catalunya.** Carrer Cervantes 2, Barcelona, i el **Comitè del Guinardó** disposen de còpia d'aquesta pel.lícula.

c) La cursa d'armaments, català, 20'. Doblatge al català d'una part del documental de 55 minuts fet el 1981 per Margareta Waterstam per a la televisió sueca, filmat en part als Estats Units i a Egipte, que porta per títol "Is it Me You Want to Kill?" ("és a mi que voleu matar?"). Adreçar-se a **Justícia i Pau.**

amb tècnica documental (encara que fictícia) el bombardeig atòmic de Londres i les seves conseqüències Molt humana i molt vàlida malgrat els seus 20 anys. Filmada per encàrrec de la BBC, més tard va ser prohibida la seva emissió per televisió. Es pot trobar a les filmoteques municipals, normalment.

3. Vídeos

a) La generación perdida i **Profecía.** El **Comitè del Guinardó per la Pau i el Desarmament** disposa de còpia

d) Commonsense: Actions 1982. Vídeo sobre el campament de dones situat davant la base nord-americana de Greenham Common, a Anglaterra. **El Comitè Antinuclear de Catalunya** i el **Comitè del Guinardó** estan treballant en el doblatge d'aquest vídeo i molt aviat es disposarà de còpies. Té prop de 40 minuts de durada.

4. Diapositives i Muntatges

a) La guerra, Diagroup nº 9, diapositives.

b) La paz, Diagroup nº 10, diapositives. ambdós poden aconseguir-se a través de Justícia i Pau. Preu: 925 ptes. cada col.lecció de diapositives i 300 ptes. el cassette d'ambdues. Es pot trobar també en llibreries. Útil per a escoles.

c) Sacadme de aquí, Luis Pérez. Edebé (Barcelona, 1977). 60 diapositives, i cassette i guia didàctica. Durada: quasi 14 minuts.

d) Desarrollo. Pierre Balbín i equip CREC, ed. Claret. 76 diapositives, 1 cassette i guia didàctica. Durada: 14 minuts, 1974.

e) l'OTAN, GAMBA, Barcelona. 70 diapositives i cassette. GAMBA, carrer Cervantes 2, Barcelona.

Altres documentals, àudiovisuals i material relacionat amb el desenvolupament dels països del Tercer Món es poden trobar a través de **Justícia i Pau, Intermón,** carrer Roger de Llúria 13-15. Tel.: 301.29.36 Barcelona-10 i **Campanya contra la Fam.**

Jocs

1. Construïm la pau. Aquest joc de cartes presenta un seguit de problemes, molt relacionats amb els països poc desenvolupats, i solucions per a resoldre'ls. Es tracta de problemes reals: alimentació, educació, salut, guerres. Les solucions són diverses: així, per exemple, per a les guerres, cooperació internacional, desarmament... Poden jugar fins a sis persones i la tècnica és molt semblant a la dels "jocs de famílies". Ha estat creat per **Justícia i Pau** i **Campanya contra la Fam-Mans Unides, Rbla. Catalunya 32, 1er. 1era. Barcelona-7.**

2. Mapamundi. El joc consisteix a viatjar al llarg dels cinc continents a través d'un dels tres circuits possibles: el dels països rics, el dels països pobres i el dels països de l'O.P.E.P. Les caselles, a la manera de l' "oca", ofereixen indicacions favorables o no al jugador. Es cerca una comprensió global dels problemes del món i la relació entre ells. Aquest joc, com l'anterior, es pot adquirir a través de **Justícia i Pau,** Ribadeneyra 6, 10è. Tel.: 317.61.77. **Campanya contra la Fam-Mans Unides,** Rbla. Catalunya 32, 1er. 1era.

I tú què et poses a la boca?

Submarins Trident contra embarcacions pacifistes

El trident era la forca de tres dents de Posidó, déu de les profunditats del mar (conegut pels romans com Neptú), símbol, amb el llamp, del seu immens poder sobre les forces tel.lúriques i marines. Actualment és un xiclet, i també el nom de la darrera generació de submarins nuclears dels Estats Units, que venen a substituir —vés per on— els anomenats **Poseidon**. El primer d'aquesta nova sèrie de submarins **Trident, l'Ohio**, ja es en servei mentre prossegueix la construcció a Connecticut, a la costa Est dels EE.UU, de la trentena programada, per a ser després enviats pel canal de Panamà a la base de Bangor, prop de Seattle (estat de Washington), on esdevenen operatius amb l'emplaçament dels vint-i-quatre míssils corresponents.

Aquests míssils eren primer del tipus **Trident I**, més acurats que els **Polaris** que substituïren, però de tota manera un model de transició. El model que li està destinat per a la dècada dels vuitanta és el **Trident II** fabricat per la Lockheed, que representa un veritable salt tecnològic i estratègic en els míssils d'emplaçament submarí. Segons Frank Barnaby, tots i cadascún dels catorze caps nuclears independents del míssil disposen del sistema de "guia terminal", "amb el qual un radar o enginy de laser rastrejarà la zona dels voltants del blanc un cop que el cap nuclear hagi retornat a l'atmosfera i el menarà al blanc amb una gran precisió. Míssils com els **Trident II** seran en conseqüència tan acurats com els míssils intercontinentals instal.lats a terra (ICBM); d'aquí que es considerin armes de primer cop capaces de destruir ICBM enemics en llurs sitges protegides" (**SIPRI Yearbook**, 1982). El govern de Gran Bretanya també té previst substituir els seus míssils **Polaris** pel nou **Trident II.**

El model de submarí més o menys equivalent que la Unió Soviètica desplegarà durant els anys vuitanta s'anomena **Typhoon** (Tifó) i substituirà els anteriors **Delta** i **Yankee.** Es creu que té uns 160 metres de llarg —poc menys que el **Trident**— i que podrà transportar vint míssils de dotze caps independents (SS-NX-20). L'abast és, però, inferior al del **Trident** I i II, i no disposa del grau de precisió i fiabilitat de la tecnologia de guia terminal.

La meditació gràfica i literària que reproduïm a continuació prové d'una acció de resistència no violenta a la definitiva avarada operativa d'un submarí **Trident** a la base de Bangor, organitzada pel grup **Ground Zero** (nivell zero) d'aquesta localitat dels Estats Units. L'acció consistia en bloquejar amb petites barques l'entrada del submarí provenint de Connecticut a la base nuclear naval, tot invocant la il.legalitat de les armes nuclears segons les normes de dret internacional i l'absència de força executiva per aplicar-les.

Hi prengueren part unes cinquanta persones, dones i homes de variades edats, països i concepcions polítiques i religioses. Moltes de les barques eren senzills rais construits pels mateixos participants i foren arrossegats fins a l'entrada de la base per les embarcacions més grans. Les barques havien de fer una mena de xarxa tot esperant al **Trident**, i quan s'aproximés havien de tractar d'abordar-lo amb llurs propis mitjans. Les decisions no havien de partir, un cop arribats a la zona prevista, d'ordres centralitzades sinó de la voluntat i la iniciativa autònoma de cada barca o rai.

El dia assenyalat l'estol de barques no violentes es trobaren amb noranta-nou vaixells de la Marina i les forces guarda-costes, vaixells de guerra, creuers i destructors que els esperaven a l'entrada de la base nuclear per a "protegir" el **Trident.** Aquests defensors de la follia nuclear atacaren violentament les barques i les feren naufragar, fent caure al mar els ocupants. En un cas concret, soldats armats amb pistoles i fusells es precipitaren contra els ocupants d'una de les barques que, atesa la situació, havien decidit posar-se a resar, i els encanonaren per l'esquena. Aquesta i altres escenes similars foren després contemplades a la televisió per uns espectadors que no podien creure el que veien.

Es practicaren catorze detencions i disset persones foren retingudes. Quinze dies més tard el tribunal decidí que havien estat il.legalment atacats i detinguts, i foren posats en llibertat.

En peu de pau

FONDO MOC

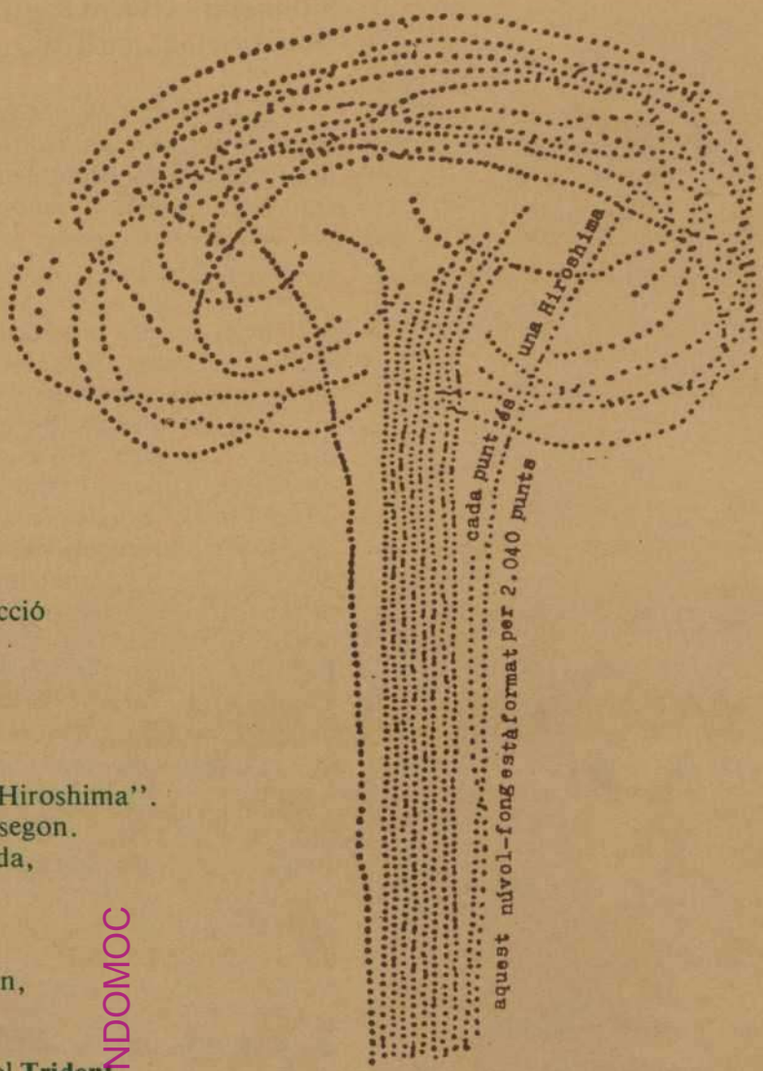

MEDITACIÓ TRIDENT

El **Trident** és un submarí nuclear en construcció
que pot destruir 408 ciutats o blancs alhora
amb un explosió més potent
que la bomba d'Hiroshima
El **Trident** són 2040 Hiroshimes.

Si vols copsar el **Trident** digues la paraula "Hiroshima".
Reflexiona sobre el seu significat durant un segon.
Digues i pensa "Hiroshima" una altra vegada,
I una altra. I una altra...
2.040 vegades.

Si ets capaç de copsar Hiroshima en un segon,
podràs entendre el **Trident** en 34 minuts.
Tot això és un únic submarí **Trident.**
Comprendre el poder destructiu de tot l'estol **Trident**
t'ocuparia 17 hores, tot dedicant un segon
a cada Hiroshima.
La teva meditació és impossible.
Sols entendre Hiroshima t'ocuparia tota una vida.

El **Trident** és la fi del món.
Com es pot viure en la fi del món?
Començant-ne un de nou.
Atura el **Trident**
Detura un món a les acaballes i aixeca'n un altre.

FONDOMOC

Jim Douglass
(**IFOR Report,** desembre del 1983)

S'espera que transporti 24 missils, cada un amb 14 caps nuclears d'hidrogen.
Cada un d'ells s'espera que tingui un abast de 9.656 quilòmetres.

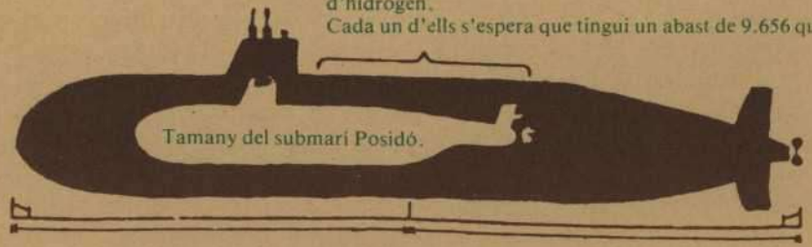

170 metres i 69 centimetres de llarg, aproximadament la llargària de dos camps de futbol.